

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti

POSLOVNO POROČILO

2022

KAZALO

I POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2022	4
1 VIZIJA IN POSLANSTVO	4
2 PREDSTAVITEV ZRC SAZU IN POUČENKI ZA LETO 2022	4
2.1 Kratek opis ZRC SAZU	4
2.2 Osnovni podatki o raziskovalni dejavnosti	8
2.2.1 Raziskovalni projekti, patenti in raziskovalna oprema	8
2.2.2 Najpomembnejši dosežki ZRC SAZU na področju znanosti	9
2.2.3 Najpomembnejši dogodki na ZRC SAZU	10
2.3 Osnovni finančni podatki	11
2.4 Osnovni kadrovske podatki	12
2.5 Realizacija programa dela.....	12
2.6 Drugi poučeni	13
3 POROČILO O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV	14
4 POROČILO O ETIKI IN INTEGRITETI V ZNANOSTI	15
5 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH	15
5.1 Zakonske in druge podlage, ki pojasnjujejo delovno področje posrednega uporabnika	15
5.2 Dolgoročni cilji delovanja.....	16
5.3 Letni oziroma kratkoročni cilji 2022	18
5.4 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev	21
5.4.1 Raziskovalno delo	21
5.4.2 Raziskovalna infrastruktura	28
5.4.3 Izobraževanje.....	31
5.4.4 Upravljanje in prilagoditev poslovanja na določbe ZZrID	32
5.4.5 Opredelitev doseganja finančnih ciljev	34
5.4.6 Primerjava doseženih ciljev s cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let.....	34
5.5 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela	34
5.6 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja	35
5.7 Ocena notranjega nadzora javnih financ in poročilo notranjega revizorja	35
5.8 Pojasnila o področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi	36
5.9 Ocena učinkov poslovanja na druga področja	36
5.10 Poročilo o realiziranih investicijah in investicijskih vlaganjih	37
5.11 Realizacija načrtov ravnanj s stvarnim premoženjem	40
5.12 Poročilo o uresničevanju 105. člena ZZrID (prenos premoženja).....	40
5.13 Poročilo o izvajanju investicijskih projektov in spremljanju učinkov investicij	40
5.14 Analiza kadrovanja, kadrovske politike in izobrazbene strukture	40
II RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2022	48
1 RAČUNOVODSKE SMERNICE IN INFORMACIJE	48
2 RAČUNOVODSKI IZKAZI	49

3 POJASNILA K POSAMEZNIM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM	59
3.1 Bilanca stanja	59
3.2 Drugo, kar je pomembno za popolnejšo predstavitev poslovanja in premoženjskega stanja	61
3.3 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov.....	63
3.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti	68
3.5 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku	69
3.6 Izračun presežka prihodkov nad odhodki za javne zavode	72
3.7 Delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	73
4 DRUGO, POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA	74
4.1 Splošna pojasnila	74
4.2 Drugo.....	74
III ZAKLJUČNI DEL LETNEGA POROČILA	75

Leto sprememb in izzivov

Ker je v letu 2022 začel veljati Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID), lahko v slovenski raziskovalni sferi kakor tudi na ZRC SAZU govorimo o zares prelomnem letu. In zdi se, da smo se na Novem trgu 2 tega zavedali bolj kot v večini drugih ustanov. Leto smo začeli z intenzivnimi pripravami na implementacijo novega zakona. Še preden je ARRS pripravila ustrezne podzakonske akte in smo imeli obseg sredstev za leto 2022, smo začeli s postopki oblikovanja internih kriterijev o delitvi dodatnih programskih sredstev in določili število mladih raziskovalcev ter njihovo delitev po programskih skupinah za celotno obdobje. Istočasno smo peljali zahteven in dolgotrajen postopek oblikovanja Strateškega razvojnega načrta. Vse tri aktivnosti smo kljub izjemno kratkim rokom uspeli – in to v sodelovanju in vključevanju številnih zaposlenih, še posebej to velja za Strateški razvojni načrt – uspešno zaključiti. Po sprejetju pravilnikov (o stabilnem financiranju in o mladih raziskovalcih) smo izpeljali postopek izbire mladih raziskovalcev in pripravili razpis (na povabilo) za dva nova programa in na ta način rešili nezavidljivi materialni položaj dveh raziskovanih skupin. Pred koncem leta je bil postopek sklenjen in decembra je Upravni odbor sprejel sklep o ustanovitvi dveh novih raziskovalnih programov (z 1. 1. 2023 dalje), in sicer Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju (vodja dr. Duška Knežević Hočevar) ter (Nova) Kulturna zgodovina intelektualne dediščine. Slovenski historični prostor v evropskem kontekstu (vodja dr. Gregor Pobežin). S to odločitvijo je bil ZRC SAZU v minulem letu edina ustanova, ki programskih sredstev ni razdelila samo med obstoječe programske skupine, temveč je omogočila nastanek novih.

ZZrID omogoča večjo avtonomijo (in s tem tudi številne nove naloge) pri razporejanju ustanoviteljskih sredstev in sredstev raziskovalne infrastrukture, kar je raziskovalkam in raziskovalcem vilo nekaj nujnega optimizma, med drugim tudi za odpravo posledic epidemije. Po drugi strani je prav v letu 2022 postalo povsem jasno, da bodo epidemije ostale z nami še precej časa. Covid-19 in z njim povezane motnje pri delu in odnosih so se po izteku omejitev pokazale povsem v novi luči. Izkazalo se je, da je izredno stanje sprožilo napetosti oziroma poglobilo obstoječa nesoglasja, zaradi česar smo sistemsko in sistematično pristopili k reševanju tovrstnih težav.

Na srečo to ni bistveno vplivalo na rezultate dela. Prej nasprotno; nekateri raziskovalci in raziskovalke so manjše razbremenitve pri službenih poteh in pogostejše delo na domu med iztekajočo epidemijsko karanteno izkoristili za intenzivnejše delo na znanstvenih besedilih. O tem priča tako nabor objav v odličnih mednarodnih revijah (na primer M. Pogačar v *Memory Studies*; K. Bogetić Pejović v *Journal of Sociolinguistics*, B. Bezec in J. Gombač v *European Journal of Social Science Research*, M. Gregorič et al. v *Molecular Ecology Resources* in še posebej T. Pipan in N. Zupan Hajna (v velikem soavtorstvu) v *Science* in monografije pri prestižnih mednarodnih založbah (na primer S. Šebela pri Elsevier)) kakor tudi program Založbe ZRC, pri kateri je izšlo kar 67 monografij. Če temu dodamo še izdaje pri drugih domačih in tujih založnikih, moramo biti z narejenim zadovoljni. Veselijo nas lahko tudi prodajni uspehi naše založbe, predstavitve monografij in revij v Atriju in opažen nastop na sejmu knjige, ki je po dveh letih premora letos znova potekal v živo. Pred tem smo se reševali z manjšimi sejmi in drugimi podobnimi dogodki, pri katerih je Založba ZRC igrala eno ključnih vlog.

Uspešni smo bili tudi pri pridobivanju novih prostorov, in sicer na Mestnem trgu in na Trgu francoske revolucije. Na Mestni trg se je že preselil Inštitut za kulturno zgodovino, na Trg francoske revolucije pa se bo pred koncem letošnje zime selil Inštitut za kulturne in spominske študije.

V sodelovanju z RTVS smo tudi minulo leto izpeljali osemindvajseto prireditev Generacije znanosti in nagradili štiri raziskovalke in raziskovalce oz. strokovne sodelavke, obenem pa obeležili tudi sedemdeseto obletnico Zgodovinskega inštituta Milka Kosa. Prav tako smo nadaljevali s ciklom koncertov Stara glasba na Novem trgu, katerih vsebina je sedaj že dodobra znana tudi poslušalcem Tretjega programa Radia Slovenija.

Konec epidemije je spodbudno vplival na organizacijo znanstvenih in strokovnih srečanj ter na vrsto drugih dogodkov – od okroglih miz, razstav in predavanj. Pogled na urnik zasedenosti Atrija ZRC je pokazal, da je ta dokončno postal eden najbolj zaželenih predstavitvenih prostorov v središču Ljubljane.

Leto 2022 je bilo, kot povedano v naslovu, leto sprememb in leto številnih izzivov. S trdim delom in sodelovanjem so spremembe in z njimi povezani izzivi le še bolj na široko odprli vrata do večje kakovosti in prepoznavnosti ZRC SAZU.

prof. dr. Oto Luthar

I POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2022

Poslovno poročilo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljnjem besedilu: ZRC SAZU) za leto 2022 smo pripravili v skladu z navodili Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport št 0140-94/2021/67 z dne 14. 12. 2022.

1 VIZIJA IN POSLANSTVO

Vizija ZRC SAZU je utrditi položaj vrhunske, nacionalno in mednarodno ugledne in prepoznavne raziskovalne ustanove, ki temelji na dolgoletni tradiciji in zbranem institucionalnem znanju visoko usposobljenih, izkušenih in ustvarjalnih sodelavk in sodelavcev več generacij, ki se kritično in odgovorno lotevajo dolgoročnih in aktualnih raziskav, s svojimi odličnimi dosežki bogatijo zakladnico znanosti ter prispevajo k reševanju družbenih izzivov. Na ZRC SAZU bomo s tradicionalnimi in sodobnimi raziskovalnimi pristopi ter uveljavljenimi in inovativnimi metodami dela odgovarjali na dolgoročna in aktualna znanstvena vprašanja, se kritično in odgovorno odzivali na znanstvene in družbene izzive, prispevali k razvoju znanosti, kulture in družbe, razumevanju preteklih in sedanjih naravnih ter družbenih procesov, jezika in kulture ter k dokumentiranju in ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Gradili bomo na znanstveni in upravljavski odličnosti, pestrosti raziskovalnih vsebin, na sodelovanju z odličnimi domačimi in tujimi ustanovami ter interdisciplinarnem in multidisciplinarnem značaju. Zato smo se odločili za gradnjo ustvarjalnega in intelektualno prodornega delovnega okolja, za spodbujanje in ustrezno nagrajevanje kakovostnega dela, odgovornosti, proaktivnosti in samoiniciativnosti, vse to ob upoštevanju individualnosti in posebnosti tako raziskovalnih skupin kakor tudi posameznih raziskovalk in raziskovalcev.

Navzven si bomo na ZRC SAZU še naprej prizadevali, da bo Vlada Republike Slovenije oblikovala idejni, institucionalni in finančni okvir, ki bo znanosti priznal ustrezno mesto v družbi in državi ter udeleževal družbo znanja, hkrati pa se zavedal njene heterogenosti in upošteval razlike med znanstvenimi področji. Še posebej si bomo prizadevali za financiranje dolgoročnih in temeljnih raziskav, ki so nujne za kakovostne, celovite in premišljene rezultate oziroma temeljne preglede, in za stabilen položaj raziskovalk in raziskovalcev, ki bo omogočal ustvarjalno svobodo in poglobljeno raziskovalno delo.

Poslanstvo ZRC SAZU (zapis je bil sredi leta prenovljen v skladu s Strateškim razvojnim programom) je strokovno, odgovorno in kritično interdisciplinarno, multidisciplinarno in transdisciplinarno raziskovalno delo na vseh obstoječih znanstvenih področjih (biologiji, paleontologiji, izseljenstvu in migracijah, zgodovinopisju, kulturni zgodovini, kulturnih in spominskih študijah, arheologiji, antropologiji in prostorskih študijah, etnologiji, glasbenem narodopisju, jezikoslovju, literarnih vedah, muzikologiji, umetnostni zgodovini, filozofiji, geografiji, krasoslovju, družbenim vidikom zdravja) in obravnava tematik v širšem družbenem in kulturnem kontekstu; zbiranje, sistematično urejanje in ustrezna hramba zbranega gradiva, odzivanje na aktualne družbene, okoljske in gospodarske izzive, ustvarjanje kakovostnih, inovativnih in odmevnih rezultatov, spoznanj in dosežkov, njihov prenos v izobraževalni sistem, bogatenje gospodarstva in družbe z uporabnimi znanji in dosežki, širjenje vednosti in razumevanja ter – zlasti v primeru dediščine – prispevek k njenemu prepoznavanju, ohranjanju in promociji.

2 PREDSTAVITEV ZRC SAZU IN POUČENJE ZA LETO 2022

2.1 Kratek opis ZRC SAZU

ZRC SAZU je javni raziskovalni zavod, sestavljen iz **18 inštitutov, Založbe ZRC**, ki je največja založba v Sloveniji za izdajanje znanstvenih publikacij, in **štirih regionalnih raziskovalnih postaj** (Nova Gorica, Maribor, Petanjci in Barje). ZRC SAZU je osrednja slovenska znanstvena ustanova na področju humanistike, vendar raziskovalno delo sega tudi na področje družboslovja, naravoslovja, tehnike in družbene medicine. ZRC SAZU izvaja temeljne, aplikativne in razvojne raziskave ter infrastrukturno dejavnost kot javno službo ter skupaj s

Slovensko akademijo znanosti in umetnosti (v nadaljevanju SAZU) izvaja skupni dolgoročni program *Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda*.

Preglednica 2.1.1: Osnovni podatki o ZRC SAZU

Ime:	Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Skrajšano ime:	ZRC SAZU
Pravno org. oblika:	Javni zavod
Datum ustanovitve in ustanovitelj:	19. novembra 1981, sklep skupščine SAZU
Sedež:	Novi trg 2, 1000 Ljubljana
Dejavnost:	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike (SKD 72.200) Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije (SKD 72.190)
Matična številka:	5105498000
Davčna številka:	SI38048183
Telefon:	+386 1 470 65 55
E-naslov:	info@zrc-sazu.si
Spletna stran:	www.zrc-sazu.si

Ključno področje delovanja je raziskovalna dejavnost na vseh prisotnih znanstvenih področjih (biologija, paleontologija, izseljenstvo in migracije, zgodovinopisje, kulturna zgodovina, kulturne in spominske študije, arheologija, antropologija in prostorske študije, etnologija, etnomuzikologija, jezikoslovje, literarne vede, muzikologija, umetnostna zgodovina, filozofija, geografija, krasoslovje, družbena medicina in zdravje). Izvaja se v okviru 20 nacionalnih raziskovalnih programov, 138 raziskovalnih projektov ARRS, 53 mednarodnih projektov in vrste tržnih projektov (31. 12. 2022). ZRC SAZU skupaj s SAZU kot svojo ustanoviteljico izvaja dolgoročni program *Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda*. Tehnično, informacijsko in dokumentacijsko podporo raziskovalnemu delu nudi infrastrukturna dejavnost, ki obsega zbiranje, sistematično urejanje in ustrezno hrambo zbranega gradiva, ustvarjanje kakovostnih, inovativnih in odmevnih rezultatov, spoznanj in dosežkov in njihovo predstavljanje strokovni in laični javnosti. Posebno mesto zavzema založniška in predstavitvena dejavnost Založbe ZRC, ki je največja založba v Sloveniji za izdajanje znanstvenih publikacij. Tretje področje delovanja je prenos rezultatov, spoznanj in dosežkov v izobraževalni sistem, bogatenje gospodarstva in družbe z uporabnimi znanji in dosežki ter širjenje vednosti in razumevanja.

Glavnino sredstev za delovanje dobiva od Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju ARRS), ki zagotavlja sredstva stabilnega financiranja, in prek javnih razpisov sredstva raziskovalnih projektov in z raziskovanjem povezanih dejavnosti (publiciranje, odprt dostop, mednarodno sodelovanje itd.). Poleg tega ZRC SAZU pridobi del sredstev za svoje delovanje z uspešnimi prijavi na nacionalne in mednarodne razpise ter na javna naročila na trgu.

Organiziranost ZRC SAZU

V sklopu ZRC SAZU deluje:
18 inštitutov,
raziskovalne postaje Maribor, Nova Gorica, Prekmurje in Barje,
Založba ZRC in
Uprava.

Inštituti

Biološki inštitut Jovana Hadžija
Družbenomedicinski inštitut
Filozofski inštitut
Geografski inštitut Antona Melika
Glasbenonarodopisni inštitut
Inštitut za antropološke in prostorske študije
Inštitut za arheologijo
Inštitut za kulturne in spominske študije
Inštitut za kulturno zgodovino
Inštitut za raziskovanje krasa
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije
Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede
Inštitut za slovensko narodopisje
Muzikološki inštitut
Paleontološki inštitut Ivana Rakovca
Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta
Zgodovinski inštitut Milka Kosa

Upravni odbor ZRC SAZU

Upravni odbor ZRC SAZU šteje devet članic in članov, in sicer predstavnikov ustanoviteljice SAZU, predstavnic in predstavnikov zaposlenih in predstavnika iz vrst uporabnikov. Njegov mandat traja štiri leta. Članici in člani aktualnega Upravnega odbora ZRC SAZU, ki se je konstituiral 19. novembra 2019 za mandatno obdobje do 18. novembra 2023, so:

Predstavniki SAZU:

akademik dr. Andrej Kranjc,
akademik ddr. Jože Krašovec,
akademik dr. Milček Komelj,
Zoran Mezeg, upravni direktor.

Predstavnici in predstavnika zaposlenih:

dr. Drago Perko, predsednik,
dr. Petra Svoljšak, namestnica predsednika,
izr. član. SAZU dr. Jožica Škofic,
dr. Peter Klepec.

Predstavniki iz vrst uporabnikov:

Viljem Leban

Letno poročilo o delu upravnega odbora

Leta 2022 je imel Upravni odbor ZRC SAZU sedem rednih in dve dopisni seji. Poleg rednih nalog je Upravni odbor ZRC SAZU v letu 2022 med drugim sprejel sklep o imenovanju prof. dr. Ota Lutharja za direktorja ZRC SAZU za petletni mandat, začeni s 1. 10. 2022, obenem pa izpostavljam sprejem Pravilnika o stabilnem financiranju ZRC SAZU, Pravilnika o izboru in financiranju usposabljanja mladih raziskovalcev v obdobju 2022 do 2027 ter Strateškega razvojnega načrta. Upravni odbor ZRC SAZU je v letu 2022 sprejel tudi sklep o ustanovitvi dveh novih raziskovalnih programov (od 1. 1. 2023 naprej), in sicer Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju (vodja dr. Duška Knežević Hočevar) ter (Nova) Kulturna zgodovina intelektualne dediščine. Slovenski historični prostor v evropskem kontekstu (vodja dr. Gregor Pobežin).

Znanstveni svet ZRC SAZU

Znanstveni svet ZRC SAZU, ki šteje trinajst članic in članov, je sestavljen iz predstavnic in predstavnikov zaposlenih raziskovalk in raziskovalcev iz vrst višjih znanstvenih sodelavk in sodelavcev in znanstvenih svetnic in svetnikov ter štirih članic in članov, ki jih imenuje Predsedstvo SAZU iz ustreznih razredov. Direktor ZRC SAZU je član po položaju. Članice in člani aktualnega Znanstvenega sveta ZRC SAZU, ki se je konstituiral 11. novembra 2020 za mandatno obdobje do 10. novembra 2024, so:

Predstavnice in predstavniki raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU:

dr. Mija Oter Gorenčič, predsednica,
izr. Član. SAZU, dr. Jožica Škofic, podpredsednica,
dr. Matej Gabrovec,
dr. Boris Golec,
dr. Špela Goričan,
dr. Jana Horvat,
dr. Marko Juvan,
dr. Ingrid Slavec Gradišnik.

Predstavnica in predstavniki SAZU:

akademikinja dr. Tatjana Avšič-Županc,
akademik dr. Matija Gogala,
akademik ddr. Jože Krašovec,
izr. član SAZU, dr. Peter Vodopivec.

Član po položaju:

dr. Oto Luthar, direktor ZRC SAZU.

Leta 2022 je imel Znanstveni svet ZRC SAZU šest rednih in dve dopisni seji.

Direktor ZRC SAZU

Prof. dr. Oto Luthar: mandatno obdobje od 1. 10. 2017 do 30. 9. 2022 in 1. 10. 2022 do 30. 9. 2027

Namestnici in pomočnici direktorja

Vanda Baloh, namestnica direktorja v Poslovni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025

dr. Mimi Urbanc, namestnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025

dr. Jerneja Fridl, pomočnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025

Tanja Valte, pomočnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025

Predstojnice ter predstojniki inštitutov in vodja Založbe ZRC

Biološki inštitut Jovana Hadžija: dr. Urban Šilc

Družbenomedicinski inštitut: dr. Lilijana Šprah

Filozofski inštitut: dr. Tadej Troha

Geografski inštitut Antona Melika: dr. Matija Zorn

Glasbenonarodopisni inštitut: dr. Mojca Kovačič

Inštitut za antropološke in prostorske študije: dr. Ivan Šprajc

Inštitut za arheologijo: dr. Anton Velušček

Inštitut za kulturne in spominske študije: dr. Tanja Petrović

Inštitut za kulturno zgodovino: dr. Gregor Pobežin

Inštitut za raziskovanje krasa: dr. Tadej Slabe

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša: dr. Kozma Ahačič

Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije: dr. Marina Lukšič Hacin

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede: dr. Marko Juvan

Inštitut za slovensko narodopisje: dr. Ingrid Slavec Gradišnik

Muzikološki inštitut: dr. Metoda Kokole do 15. 12. 2022, od 15. 12. 2022 dalje dr. Katarina Šter, v. d. predstojnice

Paleontološki inštitut Ivana Rakovca: dr. Aleksander Horvat

Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta: dr. Mija Oter Gorenčič

Zgodovinski inštitut Milka Kosa: dr. Petra Svoljšak

Založba ZRC: mag. Aleš Pogačnik

Vodji raziskovalnih postaj ZRC SAZU

Raziskovalna postaja Maribor in Raziskovalna postaja Prekmurje: dr. Matjaž Gregorič
Raziskovalna postaja Nova Gorica: dr. Jasna Fakin Bajec

Kolegij ZRC SAZU

Kolegij ZRC SAZU je operativno posvetovalno telo direktorja ZRC SAZU, ki obravnava znanstvena, strokovna, poslovna in druga vprašanja. Sestavljajo ga vodilni delavci: predstojniki inštitutov, namestniki in pomočniki direktorja ter vodja Založbe ZRC.

2.2 Osnovni podatki o raziskovalni dejavnosti

2.2.1 Raziskovalni projekti, patenti in raziskovalna oprema

Preglednica 2.2.1: Osnovni podatki o projektih in patentih

	Kazalnik	Vrednost kazalnika
1	Število raziskovalnih projektov ARRS ¹ (skupaj s podaljšanimi), pri katerih je ZRC SAZU nosilec	101
2	Število raziskovalnih projektov ARRS ² (skupaj s podaljšanimi), pri katerih je ZRC SAZU sodelujoči	37
3	Število raziskovalnih programov ARRS, pri katerih je ZRC SAZU nosilec	18
4	Število raziskovalnih programov ARRS, pri katerih je ZRC SAZU sodelujoči	2
5	Število projektov in obseg sredstev na projektih okvirnih programov ³ : 16 projektov, višina sredstev (v EUR)	487.866 EUR
6	Število projektov, ki se sofinancirajo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (brez Interreg) in višina sredstev: 6 projektov, višina sredstev (v EUR)	142.644 EUR
7	Število patentov in inovacij	0

¹Temeljni in aplikativni projekti, ciljni raziskovalni programi, projekti iz mehanizma vodilna agencija, projekti ERA-net, podoktorski projekti.

²Temeljni in aplikativni projekti, ciljni raziskovalni programi, projekti iz mehanizma vodilna agencija, projekti ERA-net.

³Sem poleg klasičnih projektov iz mehanizma Obzorje 2020 prištevamo še HERA in ERA-net projekte. Slednji (trenutno eden) so upoštevani tudi pri projektih ARRS, saj je njihova finančna konstrukcija sestavljena iz dela ARRS in dela Evropske unije (v nadaljevanju EU). Pri višini sredstev upoštevamo samo del EU.

Preglednica 2.2.2: Najpomembnejši nakupi raziskovalne opreme

Zap. št.	Naziv osnovnega sredstva	Lokacija opreme	Nabavna vrednost v EUR
1	Sklop za izdelavo specialnih mikroskopskih preparatov Petrtothin precizno rezilni/brusni aparat	Inštitut za raziskovanje krasa, Titov trg 2, Postojna	48.781,64
2	Strežnika za delovanje informacijskih sistemov	Novi trg 2, Računalniški center	46.305,00
3	Sistem za optično mikroskopijo (mikroskop petrografski Olympus BX53)	Paleontološki inštitut Ivana Rakovca, Novi trg 2, Ljubljana	44.439,56
4	Vozilo za terensko delo (Toyota RAV4 HYBRID MY21)	Inštitut za raziskovanje krasa, Titov trg 2, Postojna	43.325,01
5	Nadgradnja XRF spektrometra za analizo sedimenta - hidravlična preša ter planetarni mono mlinček	Geografski inštitut Antona Melika, Novi trg 2, Ljubljana	28.673,98

2.2.2 Najpomembnejši dosežki ZRC SAZU na področju znanosti

Mojca Žagar Karer, Tanja Fajfar. Terminological problems of terminology users: analysis of questions in terminological counselling service on the Terminologišče website. *Terminology*. 4. Oct. 2022, 25 str., doi: 10.1075/term.21046.zag

Članek v eni najprestižnejših revij na področju terminologije obravnava probleme uporabnikov terminologije, ki so se po nasvet obrnili na Terminološko svetovalnico na spletišču Terminologišče, ki deluje od leta 2013. Avtorici analizirata vseh 75 terminoloških vprašanj, ki so prišla v Terminološko svetovalnico v letu 2020. Izpostavljena so strokovna področja, s katerih so bila terminološka vprašanja, podatki o tem, s katere institucije prihajajo spraševalci, in vsebina terminoloških vprašanj. Prav tako je podrobno predstavljen ustaljeni postopek, po katerem poteka terminološko svetovanje, ki lahko služi kot model tudi za druge jezike.

Mija Oter Gorenčič. Seeing God in the Image of Mary: Cross Readings of a Medieval Benedictine Convent Seal. V: Znorovszky, Andrea-Bianka, Jaritz, Gerhard (ur.). *Marian Devotion in the Late Middle Ages: Image and Performance*. London, New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2022, str. 31–51, doi: 10.4324/9781003179054-3.

Članek prinaša ikonografsko odkritje najstarejše in izjemno redke vizualizacije verza Vp 1,13 (*Moj ljubi mi je mošnjiček mire, med nedri mi počiva*) v zahodnoevropski umetnosti, in sicer na pečatu gornjegrajskega benediktinskega samostana iz leta 1337, kar je bilo do sedaj povsem spregledano. Izenačevanje vloge Marije in Boga Očeta najdemo v več srednjeveških tekstih, svoj odmev pa je v likovni umetnosti pustilo prav v nenavadnih ikonografskih rešitvah, kot je ta. Avtorica ugotavlja, da lahko pečat razumemo hkrati kot bravurozno povezavo z verzom Vp 8,6; *Deni me kakor pečat na svoje srce*.

Iva Kosmos, Martin Pogačar (urednika). *Social Impact in Arts and Culture. A diverse lives of a concept*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2022.

Večavtorska monografija se posveča »družbenemu učinku« – vplivnemu konceptu, ki določa financiranje, projektno snovanje in tudi kritiško analizo evropskih umetniških projektov. Glavna novost v pristopu je, da se zbornik ne osredotoča na merjenje »družbenega učinka«, temveč se ukvarja z genealogijo koncepta, njegovo zgodovino in raznoliko uporabo. Po eni strani ugotavlja, da pojem »družbenega učinka« ne izhaja iz umetniške ali filozofske tradicije, temveč iz neoliberalnih javnih politik, ki umetnost zaposlijo v vlogi mehkega družbenega korektiva. Po drugi strani zbornik sledi različnim uporabam in razumevanjem pojma znotraj samih umetniških praks. Monografija je rezultat skupnega dela med raziskovalci, producenti in umetniki.

Plenarno predavanje Marka Juvana na kongresu AILC/ICLA. »How to Think World Literature from Its Edge?«, Tbilisi, 28. 7. 2022.

Marko Juvan je bil plenarni govornik na 23. kongresu Mednarodne zveze za primerjalno književnost (AILC/ICLA), ki je potekal od 24. do 29. 6. 2022 v Tbilisiju. Predaval je na temo svetovne književnosti in njene percepcije z njenih robov. Na normativnem ozadju svetovne književnosti so posamezna (nacionalna) literarna polja, posebej periferna, dojemala svoj položaj v svetu. Delom z obrobij dostop do globalne estetske potrošnje omogočijo šele metropole prek dejanj konsekracije. Čeprav ne gre zanikati vloge teh središč, je odločilno tudi »kapilarno svetovljenje«: prek pisateljsko-prevajalskega mreženja, butičnih založb in literarnih festivalov so obrobja deležna odziva v ožjih, poznavalskih krogih bralcev-ustvarjalcev onkraj svojih meja. Svetovni literarni sistem, določen z neenakostmi kapitalizma, je dominantna raven svetovne literature, a v njegovi senci so razmerja med centri in periferijami drugačna. To ponazarjata primera Lipuša in Šalamuna.

Marijanca Ajša Vižintin. *The Role of Teachers in the Successful Integration and Intercultural Education of Migrant Children*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2022, 233 str.

Učiteljice in učitelji ne morejo vplivati na mednarodne pogodbe, ki uravnavajo tokove ekonomskih migracij, ali na vojne, ki vedno nekje divjajo. Lahko pa vplivajo na vključevanje otrok v njihovih razredih, skupinah, pa naj gre za otroke begunk, beguncev ali za otroke ekonomskih migrantk, migrantov. Knjiga predstavlja unikaten model vključevanja, upoštevajoč medkulturnost kot pedagoško načelo, sistemsko podporo, medkulturno zmožnost, večperspektivne učne načrte, medkulturni dialog, sodelovanje s starši priseljenci in z lokalnim okoljem. Šole in vrtci sicer so produkt družbenega sistema in političnih odločitev, zakonodaja res omejuje pedagoške delavke in delavce, a jim hkrati tudi mogoča vključevanje. Učiteljice in učitelji so aktivni soustvarjalci in soustvarjalke vključevanja tudi v Sloveniji v 21. stoletju.

Maruša Zupančič. *The Musdat: database*. Ljubljana: ZRC SAZU, cop. 2022. 1 spletni vir. <https://inmus.zrc-sazu.si/explore-the-database/>

19. stoletje velja za zlato dobo glasbenih migracij na Slovenskem, a nepregledne množice podatkov in virov pogosto otežujejo njihove raziskave. Ta problem rešuje relacijska podatkovna zbirka *Musdat*, ki ponuja obsežen in raznovrsten nabor podatkov o priseljenih glasbenikih v tem obdobju na Slovenskem. Zbirka nudi vpogled v popis več kot 2000 transkribiranih in rekonstruiranih koncertnih sporedov, ki je navzkrižno povezan z biografskimi podatki in bogatim glasbenim opusom priseljenih glasbenikov ter s številnimi drugimi viri. Gre za prvo tovrstno podatkovno zbirko v Sloveniji, zasnovano v spletnem okolju *nodegoat*, v katerem smo na podlagi raziskovalnih vprašanj in hipotez oblikovali najprimernejši podatkovni model. Zapletene podatkovne nize smo analizirali in vizualizirali relacijsko, časovno ter prostorsko, širši javnosti pa na različne načine predstavili vizualno podprte zgodbe.

2.2.3 Najpomembnejši dogodki na ZRC SAZU

Mednarodno zasedanje *Delovne skupine za eksonime in Delovne skupine za toponimsko terminologijo UNGEGN-a*. Ljubljana, 31. 8.–3. 9. 2022

Namen zasedanja delegatov UNGEGN-a (Skupine izvedencev Organizacije združenih narodov za zemljepisna imena) v Ljubljani je bilo usklajevanje glede morebitne nove resolucije, ki bi bolj jasno definirala rabo eksonimov. Sklenjeno je bilo, da morda nova resolucija ni nujna in bi zadostovala sprememba katere od že obstoječih, ki naslavlja eksonime. Največji izziv predstavljajo zahteve nekaterih držav, da se njihova endonimska oblika imena države uporablja tudi v drugih jezikih, v katerih za imena držav obstajajo eksonimi. Razprava na področju toponimske terminologije je prispevala nekatere popravke Slovarja toponimske terminologije. Potrjevanje sklepov in nadaljevanje razprave bo sledilo na zasedanju v New Yorku maja 2023.

Mednarodni simpozij študijske skupine za etnokoreologijo ICTM: *32nd Symposium of the ICTM Study Group on Ethnochoreology*. Brežice, 29. 7.–5. 8. 2022

Slovenija je tokrat prvič gostila redno bienalno srečanje raziskovalcev s področja etnokoreologije in antropologije plesa, ki delujejo pod okriljem Mednarodnega združenja za tradicijsko glasbo (ICTM –

International Council for Traditional Music). Konferenca je v hibridnem načinu za en teden združila preko 100 strokovnjakov iz 45 različnih držav vseh petih celin z dvema tematskima sklopoma razprav. Prvi tematski sklop je naslavljal ponovne premisleke o ustvarjanju znanja v plesnih raziskavah, drugi pa se je osredotočal na inkluzivnost in ekskluzivnost plesnih skupnosti. Za srečanje je bila ustvarjena posebna dvojezična spletna stran: <https://ictm-ethnochor2022.zrc-sazu.si/>.

Mednarodna konferenca in delavnica *Humans in Motion: War Crisis and Refugees in Europe 1914–1923*. Kraków, 29. 6–1. 7. 2022

Konferenca (v soorganizaciji z Jagelonsko univerzo v Krakóvu) je združila raziskovalke in raziskovalce begunske problematike iz 15 držav in se osredotočila na begunsko vprašanje od začetka prve svetovne vojne, ko je begunstvo postalo masovni pojav, do 20. let 20. stoletja, ko so nastali mednarodni pravni okvirji za reševanje vprašanja statusa več milijonov beguncev. Konferenca je predstavila doslej najbolj celotno sliko begunske problematike med 1. svetovno vojno, zajela je vse tedanje (evropske in maloazijske) fronte in celo nevtralne države, ki so tedaj oblikovale svoja stališča do vprašanja prisilnih migracij.

Véliki simpozij o Borisu Pahorju (1913–2022) in njegovem duhovnem sopotniku Edvardu Kocbeku (1904–1981) S tržaškega naslova. Ljubljana, 23. 11. 2022

Znanstveni simpozij je potekal v sodelovanju z Narodno in univerzitetno knjižnico, ki je skrbnica zapuščin obeh književnikov, in Slovensko matico, pri kateri je Boris Pahor izdal več knjig. To je bil prvi večji dogodek po smrti slovenskega tržaškega pisatelja, ki je povezal uveljavljene teoretike in raziskovalce literarnovedne, zgodovinske, filozofske, prevajalske, sociološke stroke, prav tako pa je pritegnil Pahorjeve prijatelje, sorodnike in znance. Potekal je v okviru znanstvenoraziskovalnega projekta Književna republika Borisa Pahorja, svojevrsten pečat pa mu je dalo tudi pokroviteljstvo predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja.

Konferenca programa OMRA *Stiske današnjega časa: od strahu k pogumu*. Ljubljana, 10. 10. 2022

Ob izteku petega leta delovanja zelo uspešnega in inovativnega programa *Z večjo pismenostjo o duševnem zdravju do obvladovanja motenj razpoloženja* (OMRA) je bila izpeljana nacionalna konferenca, ki se je odvijala ob svetovnem dnevu duševnega zdravja. Izvajalci programa so skupaj z gosti naslovili aktualne izzive na področju skrbi za dobro duševno zdravje. Udeleženci in udeleženke konference so lahko prisluhnili predavanjem vodilnih strokovnjakinj in strokovnjakov s tega področja pri nas, ki so predstavili rezultate programa OMRA, izkušnje in razmisleke na področju prepoznavanja, razumevanja in zdravljenja težav v duševnem zdravju ter različne vidike stigme, ki se pojavlja na tem področju (<https://www.omra.si/aktualno/obvestila/svetovni-dan-dusevnega-zdravja-2022/>).

2.3 Osnovni finančni podatki

Preglednica 2.3.1: Celotni prihodki in odhodki za leto 2022 ter poslovni rezultat leta 2022 (presežek prihodkov nad odhodki AOP 888 ali presežek odhodkov nad prihodki AOP 890)

Naziv	AOP	Vrednost v EUR
Celotni prihodki	870	23.123.820
Celotni odhodki	887	22.652.900
Presežek prihodkov pred obdavčitvijo	888	470.920

Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti in delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom: 5 % celotnih prihodkov, od tega znaša delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom, manj kot odstotek.

2.4 Osnovni kadrovski podatki

Število zaposlenih na dan 31. 12. 2022: 391 sodelavk in sodelavcev in se je v primerjavi z letom 2021 povečalo za šest zaposlenih.

Število raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, vključenih v pedagoški proces leta 2022: **128**

Število tujih uveljavljenih znanstvenikov, gostujočih na JRZ v letu 2022: **6**

Število mladih raziskovalk in raziskovalcev na dan 31. 12. 2022: **36**

Preglednica 2.4.1: Število raziskovalk in raziskovalcev skupaj in po spolu na dan 31. 12. 2022

	Stanje na dan 31. 12. 2022
Raziskovalci	123
Raziskovalke	165
Skupaj	288

2.5 Realizacija programa dela

Poslovanje vsakega javnega raziskovalnega zavoda, in ZRC SAZU ni izjema, temelji na stabilnem finančnem poslovanju ter uspešnem in odgovornem izvajanju raziskovalnih projektov. Iz vrste specifičnih kazalnikov, ki sestavljajo mozaik našega delovanja na poslovnem in raziskovalnem področju, smo oblikovali štiri ključne oziroma krovne kazalnike, s katerimi vrednotimo doseganje kompleksnih oziroma splošnih ciljev. Vsi štirje krovni kazalniki so bili doseženi in trije od njih, ki so glede na vsebino (1, 2, 3) preseženi, izkazujejo, da realizirana vrednost presega načrtovane vrednosti za leto 2022.

Preglednica 2.5: Doseganje ključnih ciljev za leto 2022

Zap. št.	KROVNI CILJ	KAZALNIK	CILJNA VREDNOST 2022	REALIZIRANA VREDNOST 2022	CILJ JE/NI DOSEŽEN/PRESEŽEN
1	Uravnotežen poslovni rezultat v obračunskem obdobju	Gibanje stroškov in odhodkov v primerjavi s cilji, delni poslovni rezultat med letom	Uravnoteženi prihodki in odhodki	Realiziran presežek prihodkov nad odhodki v višini 478.971 EUR	Cilj je presežen
2	Gospodarno poslovanje v poslovnem letu	Upravljanje s stroški	Indeks gospodarnosti vsaj enak 1	Indeks gospodarnosti znaša 1,021	Cilj je presežen
3	Izvajanje ARRS raziskovalnih programov in infrastrukturnega programa	Obseg sredstev raziskovalnih programov in infrastrukturnega programa	Obseg sredstev 7.939.677 EUR	Realizirana vrednost: 8.764.010 EUR Obseg sredstev presega načrtovanega za 824.333 EUR	Cilj je presežen
4	Izpolnitev vseh obveznosti po pogodbah za programe ARRS ter projekte ARRS in EU	Število projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti (neuspešna poročila)	0 projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti	100 % realizacija ali 0 projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti	Cilj je dosežen

Program dela je bil glede na podatke, ki smo jih navajali v rebalansu II Programa dela za leto 2022 in smo ga na poziv Ministrstva za izobraževanje znanost in šport pripravili decembra, v ključnih točkah izveden v celoti.

Doseženi so bili vsi opisni letni/kratkoročni cilji. Vsi ključni cilji so bili doseženi oziroma celo preseženi, zato je program dela pozitivno presežen.

2.6 Drugi poudarki

Leto 2022 je Evropo in svet postavilo pred mnoge izzive, ki so posegli v družbeno jedro in odmevali v domači in tuji splošni ter strokovni javnosti. Na družbeno dogajanje so se v **argumentiranih, strokovno utemeljenih in pronicljivih razpravah** odzivali tudi sodelavke in sodelavci ZRC SAZU. V času, še vedno močno zaznamovanim z epidemijo SARS-CoV-2/COVID-19, so 21. januarja na tretji okrogli mizi *Epidemije in družba* iz serije okroglih miz *Agon(ija) epidemije* razpravljali o družbenih razsežnostih epidemije in zgodovinskih primerjavah s spopadanjem z epidemijami v preteklosti. Na okrogli mizi z naslovom *Znamenja preteklosti*, ki je potekala 17. marca v okviru tradicionalnega Tedna možganov, je beseda med drugim tekla o travmi, razmislek o (ne)razumevanju demokracije v slovenskem prostoru pa so si razpravljalka in razpravjalci prizadevali sprožiti na drugem pogovoru *O svobodi*, 6. junija v Ljubljani. Vse skupaj so sodelavke in sodelavci ZRC SAZU organizirali 27 okroglih miz.

Znanost v svojem bistvu teži k napredku; **družbena angažiranost** njenih predstavnikov, temelječa na znanju, izsledkih in spoznanjih, je zato v središču njenega poslanstva. V letu 2022, v času pospešene digitalizacije in globalizacije, smo javnost osveščali o pomenu dosledne uporabe slovenskega jezika v digitalnih okoljih. Izpostavljali smo nujnost dostopa do pretočnih video vsebin v slovenskem jeziku (sinhronizacija, podnaslavljanje) kot tudi pri uporabniških vmesnikih različnih digitalnih naprav. Opozarjali smo na pomen uporabe pravilne slovenščine na teh platformah za ohranitev maternega jezika prihodnjih generacij in zato tudi pozvali politiko k ureditvi področja na nacionalni ali ravni EU.

Skozi leto smo obeležili več **pomembnih obletnic**. 50-letnica smrti ustanovnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti, zgodovinarja Milka Kosa (1892–1972), in pobudnika za ustanovitev sekcije za občo in narodno zgodovino znotraj Zgodovinskega inštituta SAZU je sovpadala z nastankom samostojnega inštituta z imenom Inštitut za občo in narodno zgodovino, ki je današnje ime dobil leta 1977. Tako smo v preteklem letu, 12. decembra, v Atriju ZRC obeležili tudi 50-letnico Zgodovinskega inštituta Milka Kosa. 50. obletnico svoje samostojnosti je praznoval tudi Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta. Jubilej mednarodno uveljavljene ustanove, ki že vse od svoje ustanovitve združuje vodilne raziskovalce umetnostne zgodovine v slovenskem prostoru, smo počastili z več dogodki in publikacijami tekom leta. Ob 500-letnici smrti Jurija Slatkonje (1456–1522), ene izmed najpomembnejših glasbenih osebnosti v slovenski zgodovini in pomembnega zgodnjega humanista, smo 15. in 16. septembra organizirali znanstveni posvet *Jurij Slatkonja: od Kranjske do Dunaja*, v njegovem okviru pa tudi koncert z avtorjevo glasbo in glasbo njegovih sodobnikov.

Potem ko se je hišna knjigarna **Založbe ZRC**, Knjigarna Azil, v letu 2021 z novo podobo in razširjeno ponudbo preselila v prenovljene prostore na Novem trgu 2, je v letu 2022 odprla tudi **spletno knjigarno**. Le-ta registriranim uporabnikom ponuja določene prednosti, kot so popust na redno ceno publikacij, hitrejši in enostavnejši naslednji nakup ali obveščanje o posebnih ponudbah. V celoti sta Založba ZRC in knjigarna Azil organizirali kar 40 različnih dogodkov, med katerimi prevladujejo predstavitve knjig in redne tiskovne konference.

Proti koncu leta je zaživela ZRC TV, ki pred vhomom v Atrij ZRC predvaja objave s spletne strani ZRC SAZU in naših profilov na družbenih omrežjih (Facebook in Twitter) ter izbor programov in projektov ter različnih raziskovalnih in z njimi povezanih aktivnosti ZRC SAZU.

Tudi preteklo leto ni ustavilo zavzetega znanstvenega dela in je raziskovalcem in raziskovalkam prineslo vrsto **nagrad in odgovornih funkcij**. Andrej Pleterski je dobil **nagrado** Slovenskega arheološkega društva za življenjsko delo. Andrej Rahten je prejel zgodovinopisno nagrado *KLIO* Zveze zgodovinskih društev Slovenije, in sicer za monografijo *Po razpadu skupne države*, ki je izšla leta 2020 pri vseh treh Mohorjevih založbah (Celje, Gorica in Celovec). Zveza geografov Slovenije je ob 100-letnici delovanja nagradila Mateja Gabrovca in Draga Perka z zlato plaketo, Aleša Smrekarja, Primoža Pipana in Matija Zorna s srebrno plaketo, Roka Cigliča in Primoža Gašperiča z bronasto plaketo, Marušo Golužo, Erika Logarja, Jureta Tičarja, Anjo Trobec in Manco Volk Bahun s pohvalo. Manca Filak je prejela nagrado *Ethnologist behind the camera* na Mednarodnem

bienalnem filmskem festivalu dokumentarnega etnološkega filma na Slovaškem za etnografski film *Tobačni spomin*, Daša Ličen priznanje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani za najboljšo doktorsko disertacijo na področju humanistike in Vesna Liponik Nahtigalovo nagrado Filozofske fakultete. Nadja Zupan Hajna je postala nova predsednica Mednarodne speleološke zveze, krovne strokovne organizacije na področju krasoslovja, speleologije in jamarstva, Aleš Smrekar je postal predsednik Zveze geografov Slovenije, Jure Tičar je postal član Evropske komisije za varstvo jam pri Evropski speleološki zvezi, dr. Miha Kosi pa novi slovenski predstavnik Mednarodne komisije za zgodovino mest. Borut Telban je bil ponovno izvoljen za člana Upravnega odbora Evropskega društva oceanistov. Matjaž Kuntner pa je postal glavni urednik revije *Frontiers in Arachnid Science*.

V izbor projekta **Odlični v znanosti**, ki ga ARRS izvaja z namenom promoviranja, so se uvrstili tudi številni dosežki, pri katerih so sodelovali raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU: Matjaž Gregorič (in soavtorji) za članek *Pajčje mreže kot vzorčevalci eDNA: monitoring biodiverzitete po celotnem drevesu življenja*; Benjamin Štular (in soavtorji) za članek *OLIT: prostodostopno orodje za procesiranje LiDAR-skih podatkov*; Jani Kozina (in soavtorji) za članek *Pozabljene vrednote industrijskega mesta še živijo: Kaj se lahko ustvarjalno mesto nauči od svojega industrijskega sodobnika?*; Mija Oter Gorenčič za poglavje v knjigi *Videti Boga v podobi Marije. Navzkrižna branja srednjeveškega pečata benediktinskega konventa*; in Kozma Ahačič (in soavtorji) za *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja (A–D)* – najobsežnejši in najnatančnejši slovenski zgodovinski slovar. Urša Šivic in Maruša Zupančič sta del večje skupine, ki je pripravila monografijo z naslovom *Zgodovina glasbe na Slovenskem 3: Glasba na Slovenskem med letoma 1800 in 1918*. Pri Založbi ZRC pa je izšla publikacija, v kateri je ARRS prav tako prepoznala izstopajoč dosežek v kategoriji interdisciplinarnih raziskav, in sicer monografija Jaše Dmrovška z naslovom *»... v negibnih in nepremakljenih stopinjah«: zgodnjenovoveške procesije velikega petka kot projekt protireformacije in katoliške prenovе*.

Na ZRC SAZU smo pozdravili **novе doktorice in doktorje znanosti**, ki so v letu 2022 uspešno zagovarjali svojo doktorsko disertacijo. To so Tina Berden, Maruša Goluža, Anja Iskra, Blaž Kogovšek, Vesna Krmelj, Liza Stančič, Lovel Kukuljan in Eva Turk.

Meseca maja se je v Atriju ZRC odvijala tradicionalna prireditev **Generacije znanosti**, ki je po dveh epidemiološko zahtevnih letih vnovič zaživela v polnem sijaju. Za leto 2021 je nagrado zlati znak ZRC SAZU prejel dr. Matej Gabrovec, srebrni znak je prejel dr. Jure Tičar, modri znak je pripadel Alenki Porenta in Mihi Pečetu.

Sedmič zapored je ZRC SAZU izvedel odmevno akcijo **Beseda leta**. Izmed desetih finalistk je bila na posebni prireditvi za besedo leta 2022 razglašena beseda gasilec.

3 POROČILO O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV

ZRC SAZU je zavezan spoštovanju načel enakih možnosti v raziskovanju, kar pomeni pravično vedenje in ravnanje v odnosih z vsemi, ki so udeleženi v procesu raziskovanja in podpornih dejavnostih. To pomeni tudi odpravljanje vseh oblik diskriminacije ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, jezik, vero ali prepričanje, različne oblike oviranosti, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino (kot je zapisano v Zakonu o varstvu pred diskriminacijo, čl. 1). ZRC SAZU se posebej posveča enakosti spolov v delovnem okolju, kar ne pomeni le odprave diskriminacije po spolu ter spolni usmerjenosti, identiteti in izrazu, ampak tudi proaktivno delovanje za odpravo strukturnih neenakosti ter spolnih stereotipov in predsodkov.

Potem ko je bil leta 2018 sprejet Akcijski načrt za uveljavljanje enakosti spolov na ZRC SAZU, smo januarja 2022 sprejeli posodobljeno različico tega dokumenta – Načrt enakosti spolov 2019–2023 – ki je sedaj popolnoma usklajen s Smernicami Obzorja Evropa za izdelavo načrtov za enakost spolov (Horizon Europe Guidance on Gender Equality Plans). Nov Načrt vsebuje tudi kazalnike, ki omogočajo spremljanje izvajanja vsake dejavnosti (monitoring), kar bo ena izmed nalog novoustanovljene Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju. Ustanovitev te Komisije je bila zastavljena v Strategiji ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju, ki je bila sprejeta septembra 2021. V skladu s spremljanjem izvajanja aktualnega načrta za enakost spolov bo Komisija ZRC SAZU za etiko, integriteto in

enake možnosti (Komisija EIEM) v raziskovanju obnavljala, spreminjala in dopolnjevala zastavljene dejavnosti v načrtu. V letu 2022 je začela svoje delo svetovalka za enakost spolov, to je raziskovalka (strokovnjakinja s področja študij spolov) v 10 % obsegu svoje zaposlitve. Svetovalka za enakost spolov sodeluje pri delovanju Komisije EIEM, prenavljanju notranjih aktov in svetuje pri vključevanju dimenzije spola v raziskovanje – tako pri sestavi projektnih skupin kot pri vsebini projektnih prijav in raziskav. V skladu z Načrtom za enakost spolov smo izvedli redna izobraževanja, namenjena krepljenju veščin (na primer pisanje znanstvenih člankov in prijavljanje projektov), potrebnih za profesionalni razvoj, ter ustvarjanju kakovostnega delovnega okolja, ki zagotavlja spoštovanje in napredek vseh zaposlenih. S komunikacijskimi kampanjami, dogodki in publikacijami se posebej posvečamo promociji odličnosti raziskovalk. Izvedli smo tudi anketo o spremembah potreb zaposlenih med obdobjem pandemije covid-19 in njene rezultate predstavili zaposlenim.

Odgovorna znanost, pod okrilje katere sodi zagotavljanje enakih možnosti spolov, je dobila vidnejšo vlogo tudi v strukturi naših spletnih strani kot posebno ločena in celovita predstavitev tega področja: <https://www.zrc-sazu.si/sl/strani/odgovorna-znanost>.

4 POROČILO O ETIKI IN INTEGRITETI V ZNANOSTI

ZRC SAZU je zavezan visokim standardom etike in integritete v raziskovanju. Kot okvir načel in praks na tem področju sprejemamo Evropski kodeks ravnanja za raziskovalno integriteto. Ta okvir nadgrajujemo z mednarodno uveljavljenimi načeli etike raziskav, kakor veljajo na posameznih raziskovalnih področjih in disciplinah. Prizadevamo si za zaščito pravic, dostojanstva in dobrobiti vseh raziskovalk in raziskovalcev ter udeleženk in udeležencev raziskav.

V tem letu smo na ZRC SAZU naredili pomemben korak naprej v uresničevanju leta 2021 sprejete Strategije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju. Sprejet je bil Pravilnik o komisiji ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju ter objavljen poziv za članice in člane Komisije. Konec leta je članstvo potrdil tudi Znanstveni svet ZRC SAZU. Direktor ZRC SAZU bo ustanovno sejo Komisije sklical v začetku leta 2023. Na ZRC SAZU prav tako deluje svetovalec za etiko in integriteto. Na ZRC SAZU izvajamo tudi raziskovalni projekt »Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo«, ki ga financirata ARRS in MIZŠ.

Odgovorna znanost, pod okrilje katere sodi tudi etika in integriteta raziskav, je ob prenovi spletišča ZRC SAZU dobila tudi vidnejšo vlogo v strukturi naših spletnih strani. V naslednjem letu bo vsebine s tega področja dopolnilo delovanje Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju.

5 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH

5.1 Zakonske in druge podlage, ki pojasnjujejo delovno področje posrednega uporabnika

- Zakon o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 48/94),
- Sklep o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 11/17, 61/20 in 92/22),
- 9.i člen, drugi odstavek 62. člena ter prvi in drugi odstavek 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US),
- V., XII. in XV. poglavje Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C in 114/06-ZUE),
- deveti odstavek 62. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (Uradni list RS, št. 150/22),
- Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10 – popr., 104/10, 104/11, 86/16, 80/19 in 153/21),

- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10),
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 114/06 – ZUE, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18),
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15, 84/16, 75/17, 82/18, 79/19, 10/21, 203/21 in 158/22),
- 15. in 16. člen Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16),
- Navodila o predložitvi letnih in zaključnih poročil ter drugih podatkov poslovnih subjektov (Uradni list RS, št. 86/16 in 76/17),
- Uredba o načinu priprave kadrovskih načrtov posrednih uporabnikov proračuna in metodologiji spremljanja njihovega izvajanja za leti 2022 in 2023 (Uradni list RS, št. 203/21),
- ustanovitveni akt javnega raziskovalnega zavoda in Navodila MIZŠ št. 0140-94/2021/67 z dne 14. 12. 2022.

5.2 Dolgoročni cilji delovanja

17. oktobra 2018 je bil sprejet petletni *Program dela ZRC SAZU za obdobje od 2019 do 2023*. V skladu z ZZrID smo morali pripraviti *Strateški razvojni program* z opredeljenimi strateškimi usmeritvami, dolgoročnimi cilji in ukrepi za njihovo uresničitev. Sprejet je bil 23. junija (P-2022-3) in je bil osnova za pripravo Izvedbenega načrta uresničevanja strateških/dolgoročnih in razvojnih ciljev, ki je postal sestavni del pogodbe o stabilnem financiranju.

Opisni dolgoročni cilji delovanja

Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem I:

- I.1. Razumevanje temeljnega raziskovanja kot hrbtenica raziskovalnega dela
- I.2. V sodelovanju z ustanoviteljico, SAZU, nadaljevanje izvajanja programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda in prizadevanje za povečanje sredstev zanj
- I.3. Ukvarjanje z dolgoročnimi raziskavami in priprava celovitih in preglednih rezultatov ter prizadevanja za pridobitev sredstev iz programa nacionalnih raziskav
- I.4. Ohranjanje svetovno pomembnih dolgoročnih raziskav, vezanih tako na slovenski kot na mednarodni prostor
- I.5. Razvoj novih in interdisciplinarnih znanstvenih področij
- I.6. Spodbujanje skupinskega dela in ohranjanje vsebinske enovitosti programov in inštitutov
- I.7. Vsebinsko uspešno izvedeni projekti in programi
- I.8. Povečanje števila mednarodnih projektov, še posebej iz okvirnih programov (Obzorje Evropa), pridobitev koordinatorskih projektov iz okvirnih programov (sodelovalnih in iz podprograma Odlična znanost)
- I.9. Spodbujanje sodelovanja v mednarodnih projektih s prevlado akademskih ustanov
- I.10. Oblikovanje novih ali poglobitev obstoječih sodelovanj z gospodarskimi subjekti, ministrstvi, državnimi agencijami in zavodi
- I.11. Z raziskavami obravnavati aktualne družbene, okoljske in gospodarske teme oziroma dokumente in se kritično, strokovno in nepristransko odzivati nanje
- I.12. Spodbujanje kakovostnega raziskovalnega dela in priprave odličnih objav
- I.13. Spodbujanje kakovosti/odličnosti kot vrednote
- I.14. Prizadevanje za dvig kakovostne ravni revij in monografij, za korektno opravljene recenzentske postopke vseh izdaj ZRC SAZU, povečanje njihove mednarodne odmevnosti in po potrebi pritegnitev vrhunskih avtorjev in avtoric, recenzentov in recenzentk
- I.15. Vključevanje zainteresirane javnosti v raziskave in spodbujanje ljubiteljske znanosti (ang. citizen science) in množičenja

I.16. Spodbujanje sodelovanja z raziskovalkami in raziskovalci drugih domačih in tujih ustanov in krepitev medinstitucionalnega sodelovanja.

Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem II:

- II.1. Oblikovanje močnih in povezanih raziskovalnih skupin z izrazitim čutom pripadnosti in odgovornosti
- II.2. Strokovno kadrovanje s poudarkom na kakovosti in razvoj kariernih poti posameznika v skladu s potrebami raziskovalne skupine
- II.3. Spodbujanje in omogočanje izpopolnjevanja in pridobivanja izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter prenosa znanja
- II.4. S prožno kombinacijo pedagoškega, raziskovalnega in organizacijskega dela omogočati razvijanje kariere posameznika
- II.5. Ohranjanje ustreznega števila mladih raziskovalcev, ki bo omogočalo kadrovske prenovne programskih skupin, in zagotavljanje njihovega kakovostnega izobraževanja in učinkovitega usposabljanja
- II.6. »Lov na kadre«: sodelovanje s študentkami in študenti v času študija, motiviranje že zaposlenih vrhunskih raziskovalk in raziskovalcev za zaposlitev na ZRC SAZU
- II.7. Nadaljevanje s stalnim strokovnim izobraževanjem zaposlenih na vseh ravneh in še posebej tistih, ki vstopajo v vlogo vodij (projektov, skupin itd.)
- II.8. Nadaljevanje skrbi za zdravje in dobro počutje zaposlenih v okviru promocije zdravja na delovnem mestu ter spodbujanje zdravega razmerja med poklicnim in zasebnim življenjem
- II.9. Spodbujanje akademskih vrednot ter razvijanje profesionalnih in etičnih praks
- II.10. Skrb za uravnoteženost spolov, spolno enakost, politiko enakih možnosti in omogočanje enakopravnih razmer za raziskovalno delo vseh raziskovalk in raziskovalcev
- II.11. Skrbeti za spoštovanje dela vseh zaposlenih na ZRC SAZU
- II.12. Ničelna toleranca do vseh oblik trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in v povezavi z delom ter preprečevanje in sankcioniranje nedopustnih praks.

Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem III:

- III.1. Krepitev prepoznavnosti ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru
- III.2. Krepitev prisotnosti v mednarodnem raziskovalnem okolju (uvodna/vabljen predavanja, članstva v organih združenj, v uredniških odborih odličnih tujih revij)
- III.3. Več pozornosti nameniti organizaciji znanstvenih srečanj na najvišji ravni tako na nacionalni ravni kot na mednarodni
- III.4. Krepitev sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi (v Sloveniji, zamejstvu in po svetu) in tujimi raziskovalnimi ustanovami
- III.5. Dvigovanje zavedanja o pomenu znanstvenih spoznanj v procesih odločanja in aktivno sooblikovanje državnih politik in državnih strateških razvojnih prioritet
- III.6. Prizadevanje za večji vpliv in ugled znanosti v družbi
- III.7. Prizadevanje za rabo slovenskega jezika in njegov razvoj na vseh področjih javnega življenja
- III.8. Krepitev identitete (grafična podoba, ime).

Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem IV:

- IV.1. Izvajanje sistematičnih terenskih, laboratorijskih, dokumentacijskih, informacijskih, predstavitvenih in sorodnih dejavnosti pri raziskovalnih programih in projektih
- IV.2. Skrb za nacionalno digitalno infrastrukturo v okviru evropskih infrastruktur (npr. ESFRI)
- IV.3. Zagotavljanje in nadgradnja obstoječih spletnih servisnih storitev in digitalnih korpusov širši strokovni ali splošni javnosti
- IV.4. Ohranjanje klasičnih arhivskih zbirk in podpora njihovi digitalizaciji
- IV.5. Vključevanje podatkovnih zbirk o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije

- IV.6. Redne nadgradnje in vsebinske dopolnitve institucionalnih repozitorijev znanstvenih revij in monografij
- IV.7. Uresničevanje načel odprte znanosti
- IV.8. Skrb za nadgradnjo standardov znanstvenega založništva
- IV.9. Posodabljanje obstoječih in vzpostavitev novih servisov in raziskovalnih podatkov za zagotavljanje podpore vladnim in drugim državnim organom ter javnosti
- IV.10. Redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in dostop do elektronskih bibliografskih baz
- IV.11. Zagotavljanje kakovostne in učinkovite računalniške podpore raziskovalnemu delu in razvoj programskih rešitev za spremljanje in vodenje projektov s ciljem brezpapirnega poslovanja
- IV.12. Oblikovanje skupnega digitalnega repozitorija podatkov, ki bo zagotavljal varnost in dostopnost podatkov
- IV.13. Skrb za zdravo delovno okolje.

Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem V:

- V.1. Transparenten sistem notranje delitve sredstev
- V.2. Optimizacija organiziranosti in procesov, ki potekajo na ZRC SAZU, in poenostavitev rutinskega elektronskega poslovanja
- V.3. Poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev in namenska raba sredstev
- V.4. Izvajanje enotne politike (enaka pravila in postopki) po organizacijskih enotah
- V.5. Spodbujanje oblikovanja strokovnih delovnih mest, krepitev sodelovanja med strokovnimi službami in nadgradnja podpore raziskovalnim skupinam
- V.6. Vzdrževanje uveljavljenega in dobro delujočega razmerja med notranjo decentralizacijo in centralizacijo
- V.7. Ohranitev in utrditev mreže raziskovalnih postaj
- V.8. Spodbujanje znotrajinstitutskega, medinstitutskega, večdisciplinarnega in interdisciplinarnega sodelovanja
- V.9. Skrb za dobro informiranost vseh zaposlenih in zagotavljanje hitrega pretoka notranjih in zunanjih informacij
- V.10. Upoštevanje posebnosti posameznih znanstvenih področij
- V.11. Smiselna povezanost in usklajenost različnih postopkov vrednotenja, ki celostno zajamejo raziskovalno delo.

Strateški cilj VI: Prenos znanja

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem VI:

- VI.1. Premišljeno in sprotno predstavljanje raziskovalnih rezultatov in prenos znanja širšemu krogu uporabnikov s pospešenim uvajanjem in razvijanjem novih pristopov
- VI.2. Spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU in širše) in dejavno vključevanje v oblikovanje politik in drugih strateških dokumentov
- VI.3. Trud za prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in spodbujanje inovativnih rešitev v sodelovanju z gospodarstvom in javnim sektorjem
- VI.4. Stalen prenos znanja do končnih uporabnikov in v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh
- VI.5. Prizadevanje za uspešno sodelovanje med ZRC SAZU in Podiplomsko šolo ZRC SAZU
- VI.6. Prizadevanje za razpršeno prisotnost raziskovalk in raziskovalcev v strokovnih telesih in odločevalskih procesih.

5.3 Letni oziroma kratkoročni cilji 2022

Cilji ZRC SAZU za leto 2022 so bili opredeljeni v *Programu dela in finančnem načrtu ZRC SAZU za leto 2022*, v *Rebalansu programa dela in finančnega načrta* in v *Rebalansu II programa dela in finančnega načrta*.

Preglednica 5.3.1: Merljivi kazalniki

Zap. št.	Kazalnik	Izhodiš- na vrednost 2017	Realizaci- ja 2020	Ciljna vrednost 2023	Realizaci- ja 2021	Realizaci- ja 2022
Sodelovanje v trikotniku znanja						
1	Število raziskovalnih projektov, v katerih sodeluje vsaj en visokošolski zavod	60	60	36	79	68
2	Število raziskovalcev, ki sodelujejo v pedagoškem procesu visokošolskih zavodov (v osebah)	53	114	64	129	128
3	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta	28	22	23	17	16
4	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta (v EUR)	690.500	387.606	321.000	291.638	229.005
5	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto	101	152	85	152	200
6	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto (v EUR)	3.429.969	4.950.503	3.800.000	5.728.322	6,781,299
7	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v Sloveniji	0	0	0	0	0
8	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v tujini, ki so opravili popolni preizkus patentne prijave	0	0	0	0	0
9	Število inovacij	0	1	2	1	0
Uravnoveženost spolov						
10	Delež znanstvenih svetnic med vsemi znanstvenimi svetniki (v %)	46	45	44	47	47
11	Delež znanstvenih sodelavk med vsemi znanstvenimi sodelavci (v %)	62	59	58	60	61
Mednarodno sodelovanje - mobilnost						
12	Število tujih raziskovalcev, zaposlenih na JRZ (v osebah)	7	8	8	8	8
13	Število raziskovalcev, državljanov Republike Slovenije, zaposlenih na JRZ, ki so se v zadnjih 5 letih vrnili iz tujine (v osebah)	5	2	5	1	0
14	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	25	5	15	5	5
15	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	5	4	5	6	8
16	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	16	3	30	15	11
17	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili več kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	3	0	3	1	1
18	Število raziskovalcev JRZ, ki so opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo na tujih univerzah ali tujih znanstvenih institucijah (v osebah)	20	15	27	8	13
Raziskovalna oprema						
19	Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme na dan 31. 12. (v %)	42	57	74	64	71

Preglednica 5.3.2: Raziskovalni programi in projekti, ki se financirajo preko ARRS

Namen	Načrt 2022 (število)	Načrt 2022 (v FTE)	Realizacija 2022 (število)	Realizacija 2022 (v FTE)	Realizacija glede na načrt – število (indeks)	Realizacija glede na načrt – v FTE (indeks)
Nosilec						
Infrastrukturni program	1	35,3	1	29,58	100	83,80**
Raziskovalni programi	18	88,32	18	86,68	100	98,14**
Temeljni raziskovalni projekti	42	36,11	42	36,11	100	100
Aplikativni raziskovalni projekti	8	7,06	8	7,06	100	100
Podoktorski raziskovalni projekti	8	4,08	8	3,75	100	91,91
Bilateralni raziskovalni projekti	6	5,82	6	5,82	100	100
Mobilnostni raziskovalni projekti	0	0	0	0	/	/
Skupaj	83	176,69	83	169	100	95,65
Sodelujoči						
Infrastrukturni program	0	0	0	0	/	/
Raziskovalni programi	2	1,55	2	1,59	100	102,58
Temeljni raziskovalni projekti	24	7,82	24	7,85	100	100,38
Aplikativni raziskovalni projekti	2	0,17	2	0,17	100	100
Podoktorski raziskovalni projekti	0	0	0	0	/	/
Bilateralni raziskovalni projekti	2	0,61	2	0,61	100	100
Mobilnostni raziskovalni projekti	0	0	0	0	/	/
Skupaj	30	10,15	30	10,22	100	100,69

** V skladu z ZZrID in Pravilnikom o stabilnem financiranju ZRC SAZU FTE-ji niso več predpisana enota. Število smo dobili na osnovi načrtovanih in izveden ur, ki smo jih pretvorili v FTE.

Preglednica 5.3.3: Drugi raziskovalni projekti, kjer je JRZ koordinator projekta ali sodelujoči (izkazano po denarnem toku)

	Načrt 2022 (število)	Načrt 2022 (v EUR)	Realizacija 2022 (število)	Realizacija 2022 (v EUR)	Realizacija glede na načrt (v %)	Realizacija glede na načrt (v %)
Nosilec						
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov	1	14.307	1	14.307	100	100,00
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav	3	157.985	3	148.031	100	93,70
Skupaj	4	172.292	4	162.338	100	94,22
Sodelujoči						
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov	5	138.315	5	128.337	100	92,79
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav	35	768.772	35	831.256	100	108,13
Skupaj	40	907.087	40	959.593	100	105,79

5.4 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

(upoštevaje fizične, finančne in opisne kazalnike po posameznih področjih dejavnosti)

Na ZRC SAZU smo v letu 2022 okrepili obstoječe dejavnosti, ki so bile usmerjene k doseganju dolgoročnih ciljev, zastavljenih v *Programu dela 2019–2023*.

5.4.1 Raziskovalno delo

ZZrID je kot bistveno novost uvedel stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in avtonomnost prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Prvo pogodbeno obdobje stabilnega financiranja obsega leta 2022 do 2027. Raziskovalna sredstva so zajeta v programskem stebru financiranja, ki se deli na financiranje raziskovalnih programov in mladih raziskovalcev. Poleg stabilnega financiranja ARRS, ki je največji financer raziskovalnega dela, zagotavlja sredstva tudi prek javnih razpisov za raziskovalne projekte. Naslednji vir financiranja pa so razpisi za evropske projekte. Strukturo projektov kaže preglednica 5.4.1.

Izvajali smo sistematično **temeljno in aplikativno raziskovanje** na znanstvenih področjih, na katerih delujemo, pri čemer smo v skladu z našo tradicijo in poslanstvom nadaljevali z delom na sinteznih celovitih/preglednih temeljnih rezultatih, ki predstavljajo referenčno oporo za nadaljnje (mikro).

Dolgoročni raziskovalni program **Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda**, ki ga ZRC SAZU izvaja skupaj s SAZU (SAZU je tudi sofinancer), se osredotoča – kot nakazuje ime – na preučevanje dediščine. Pod njegovim okriljem smo leta 2022 izvedli vrsto raziskav in z njimi povezanih aktivnosti. Največji sklop zajemajo raziskave slovenskega jezika:

- redakcija tretje izdaje Slovarja slovenskega knjižnega jezika, ki kot rastoči slovar pod oznako eSSKJ izhaja na slovarskem portalu Fran, in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- posodobitev pravopisnih pravil in redakcija novega pravopisnega priročnika in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- redakcija terminoloških slovarjev različnih strok in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- redakcija Slovarja jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- izdelovanje geolingvističnih del in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- priprava in izboljševanje interpretacij občno- in lastnoimenskega gradiva in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- *i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij*.

Poleg tega smo izvajali aktivnosti na dveh aplikativnih projektih, in sicer arheološkem *Kolapijani – ljudstvo ob reki Kolpi v železni dobi* in družbenomedicinskem *Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje prepoznavne in obravnave*.

Preglednica 5.4.1: Število projektov, izvajanih leta 2021 in 2022, glede na vrsto in vir financiranja

Vrsta projekta	Nosilec/koordinator		Sodelujoči/partner		SKUPAJ	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ARRS – raziskovalni programi	17	18	2	2	19	20
ARRS – infrastrukturni program	1	1	0	0	1	1
ARRS – temeljni projekti (podaljšani) ⁴	43 + (3)	43 + (10)	21 + (6)	25 + (3)	64 + (9)	68 + (13)
ARRS – aplikativni projekti (podaljšani)	8 + (1)	8 + (3)	2	2	10 + (1)	10 + (3)

⁴ Vanje so vključeni tudi projekti ERA (oznaka H).

Vrsta projekta	Nosilec/koordinator		Sodelujoči/partner		SKUPAJ	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ARRS – ciljni raziskovalni programi	13	13	4	5	17	18
ARRS – vodilna agencija ⁵	8	12	2	2	10	14
ARRS – doktorski projekti (podaljšani)	9 + (3)	8 + (4)	0	0	9 + (3)	8 + (4)
ARRS – mladi raziskovalci	43	36	0	0	43	36
SKUPAJ ARRS	149	156	37	39	186	195
Mednarodni centralizirani projekti ⁶	1	2	23	30	24	32
Mednarodni decentralizirani projekti ⁷	2	2	7	13	9	15
Mednarodni decentralizirani projekti iz naslova kohezijske politike ⁸	5	1	4	5	9	6
Drugi mednarodni projekti ⁹	0	0	18	6	18	6
SKUPAJ MEDNARODNI PROJEKTI	8	5	52	54	60	59
Nacionalni projekti (brez ARRS)	11	6	0	3	11	9
SKUPAJ PROJEKTI NACIONALNIH USTANOV¹⁰	11	6	0	3	11	9
Naročila na trgu ¹¹	41	18	8	8	49	24
SKUPAJ NAROČILA NA TRGU	41	18	8	8	49	24

Raziskave smo razširili na **nova področja oziroma podpodročja** znotraj uveljavljenih tematskih sklopov: plemiško javno umetnostno naročništvo, digitalna rekonstrukcija likovnih razstav in meščanstvo kot umetnostni naročnik. Znotraj področja antropologije smo začeli razvijati antropologijo imaginalnega. Imaginalno kot teoretična usmeritev znotraj antropologije lahko prispeva k premostitvi konceptualne napetosti med posameznikom in družbo. V nasprotju z imaginarnim, ki ga pogosto enačimo z neresničnim in izmišljenim, imaginalno ne ponuja nobenih ontoloških predpostavk o resničnosti podob, ki sestavljajo neko misel, držo ali prakso. Pod okriljem projekta »Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi« raziskovalci preučujemo imaginalne prakse posameznikov in skupnosti v Srbiji, Albaniji, Papui Novi Gvineji in Indiji. Nekatere tematike, ki sicer niso povsem nove, smo začeli preučevati bolj sistematično; na področju geografije smo na primer prispevali k sistematični ureditvi problematike onesnaženosti podzemnih jam.

Pozornost smo posvetili mreženju zlasti s tujimi ustanovami, ki so uspešne na mednarodnih razpisih. Pri tem smo se naslonili na že uveljavljene mreže in se s pomočjo spletnih predstavitev predstavili tudi širši akademski javnosti. Na različne načine smo poskušali krepiti prepoznavnost ustanove, in sicer prek članstev v mednarodnih organizacijah in društvih ter z udeležbo na konferencah, delavnicah, informativnih dnevih in drugih dogodkih. Po upadu števila predavanj na tujih univerzah (kategorija v Sicrisu: 3.14 Predavanje na tuji univerzi) zaradi epidemije oziroma ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni covid-19 je to ponovno začelo rasti (57; leto 2021 37 in leto 2019 87). K prepoznavnosti na mednarodni ravni močno prispevajo tudi organizacije mednarodnih konferenc in delavnic; leta 2022 jih je bilo 32.

⁵ Sporazumi med agencijami: z avstrijsko, madžarsko in flamsko, ESF in ERC komplementarne sheme ter bilateralni raziskovalni projekti (oznaka N).

⁶ FP7, H2020, Hera, ERASMUS+, *Ustvarjalna Evropa, Evropa za državljane*, drugi projekti Generalnih direktorátov (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection).

⁷ Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

⁸ ESRR – Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

⁹ Norveški in EGP-mehanizem, SCOPES, COST akcije.

¹⁰ Projekti iz razpisov nacionalnih inštitucij (ministrstva, agencije (razen ARRS), uradi, DARS, ZRSZ, ZZS, občine, muzeji ipd.).

¹¹ Domači in tuji naročniki storitev: gospodarske družbe, samostojni podjetniki, državne inštitucije, javni zavodi, društva ipd.

Evropski projekti so že skoraj dve desetletji zelo pomembni: ne le s finančnega vidika, ampak zlasti zaradi prenosa znanja in povezovanja. Skupno smo oddali **68 mednarodnih** projektnih predlogov (leta 2021 56), od tega 7 koordinatorskih – z izjemo enega so vsi iz centraliziranih programov Evropske komisije. Delež slednjih se na splošno povečuje in z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo uspešnejši pri projektih okvirnih programov, to sta Obzorja 2020 in Obzorja Evropa. Tudi na prijavih na razpise Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) dosegamo boljše rezultate; iz tega naslova smo začeli izvajati dva projekta ARRS iz komplementarne sheme. Na shemi *consolidator grant* se je prijaviteljica uspela uvrstiti v drugi krog in na intervju in čakamo rezultate.

Preglednica 5.4.2: Pregled prijav na evropske programe¹²

Leta 2022 oddani mednarodni projektni predlogi (K: koordinatorski predlogi, P: partnerski predlogi)								
	Centralizirani programi ¹³		Decentralizirani programi ¹⁴		Drugi programi (zunaj EU) ¹⁵		Skupaj leto 2022	Skupaj leto 2021
	K	P	K	P	K	P		
Odobreni (število)¹⁶	0	16	0	2	0	2	20	9
Neodobreni (število)	5	18	0	7	0	0	30	24
V procesu evalvacije (število)	2	7	0	9	0	0	18	23
Oddani skupaj (število)	7	41	0	18	0	2	68	56
Uspešnost (%)	0	47,1	0	22,2	0	100	40	27,3

Rezultati in učinki raziskovalnega dela raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU so številni in zelo raznoliki. V sistemu Sicris (13. 1. 2023) je bilo z letnico 2022 zavedenih (leto 2021 2119 in leta 2020 2018) 2208 vpisov (znanstvenih in strokovnih), od tega 734 tiskanih del (1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05, 1.06, 1.07, 1.08, 1.09, 1.16, 1.17, 1.18, 1.26, 2.01, 2.02, 2.04, 2.06, 2.27, brez recenzij, predgovorov in komentarjev). Njihovo strukturo kaže slika 3.4.1. 240 (leta 2021 253, leta 2020 238) izvornih, preglednih in kratkih znanstvenih člankov, 240 (leta 2021 101, leta 2020 266) poglavij v znanstvenih monografijah in sestavkov v slovarjih, enciklopedijah in leksikonih, 30 (leta 2021 26, leta 2020 28) znanstvenih monografij ter 12 (leta 2020 in 2021 po 9) slovarjev in enciklopedij je zavidanja vredno število. Publicistična dejavnost z objavami, namenjenimi obči javnosti, sega tudi na področja zunaj ozke znanstvene sfere in obsega sledeče: 81 (129 leta 2021 leta 2020 109) poljudnih in strokovnih člankov, 64 (leta 2021 39, leta 2020 96) strokovnih sestavkov in poglavij v knjigah in leksikonih ter 9 (leta 2021 15, leta 2020 7) strokovnih monografij. Popularizacijo znanosti in prenos znanja v strokovno in občo javnost dopolnjuje 19 (leta 2021 10, leta 2020 14) razstav, 96 (leta 2021 99, leta 2020 73) radijskih in televizijskih oddaj, 51 (leta 2021 55 leta 2020 40) radijskih in televizijskih dogodkov in tri (leta 2021 tudi tri, leta 2020 dve) umetniške poudaritve.

Analiza znanstvenih objav (člankov 1.01, 1.02, 1.03, poglavij 1.16, 1.26 in monografij 2.01) (slika 5.4.4) pokaže, da je največ člankov izšlo v revijah pri tujih založbah, medtem ko je največ monografij in poglavij v monografijah izšlo pri Založbi ZRC. 42 člankov (53 leta 2021, 38 leta 2020) je izšlo v revijah, ki jih slovenski pravilniki vrednotijo kot A", od tega 24 v tujih revijah (31 leta 2021, 26 leta 2020) (slika 5.4.3). Kot kaže slika 5.4.2, se povečuje delež objavljenih člankov v revijah, ki se uvrščajo v zgornjo četrtino najbolje vrednotenih revij. Tri monografije (ena 2021, štiri leta 2020) so izšle pri vrhunski svetovni založbi. 22 od 174 (leta 2021 23 od 59) poglavij v monografijah, ki so izšle pri tujih založbah, je objavljenih v monografijah, ki bi bile ovrednotene kot

¹²Brez projektov iz naslova kohezijske politike, katerih razpisi potakajo prek naših ministrstev: ESRR –Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

¹³ Horizon Europe, H2020, Hera, ERASMUS+, *Ustvarjalna Evropa, Evropa za državljane*, drugi projekti Generalnih direktoriatov (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection, Life+).

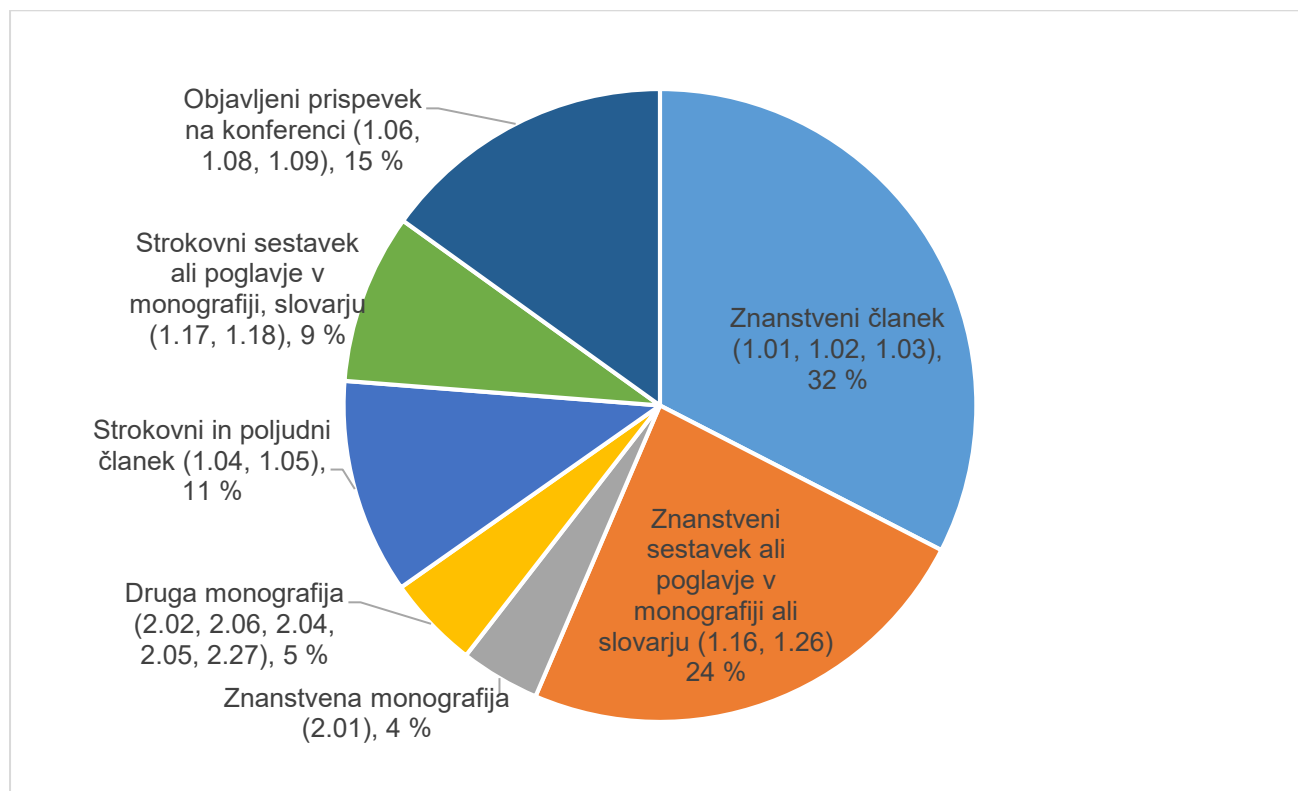
¹⁴ Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

¹⁵ Norveški in EGP-mehanizem, SCOPES, COST.

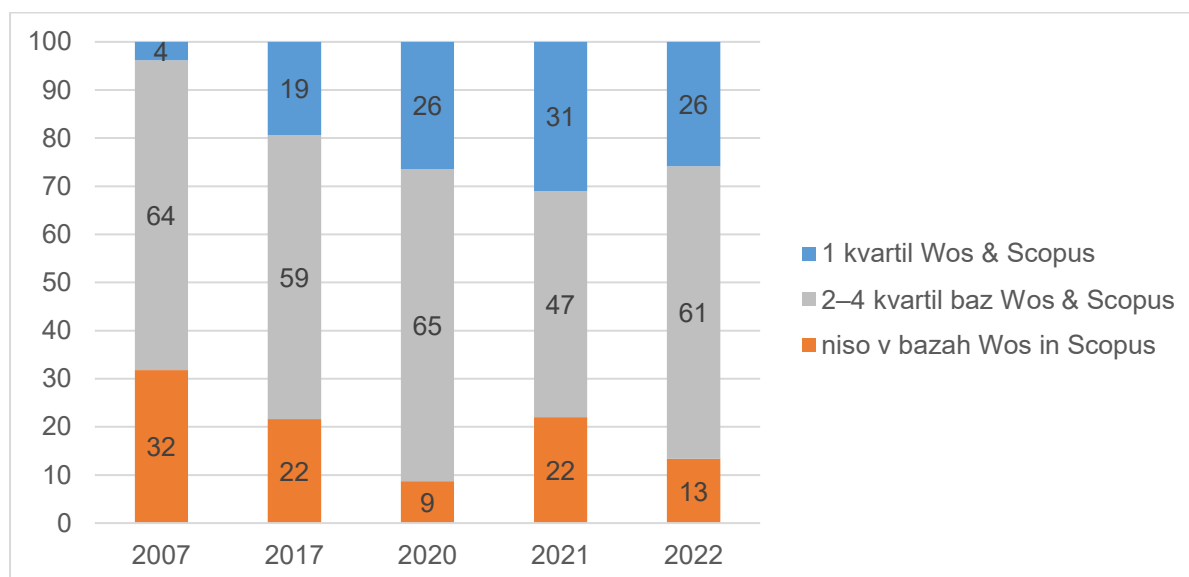
¹⁶ Nekateri od teh so bili oddani že leta 2019.

vrhunske (A"), če bi bile v Cobiss vpisane kot celota. Pri objavah, še zlasti če kot kazalnik uporabljamo absolutna števila, moramo upoštevati, da se je od 2015 do konca 2022 število raziskovalk in raziskovalcev (v FTE) povečalo iz 228,05 na 266,1.

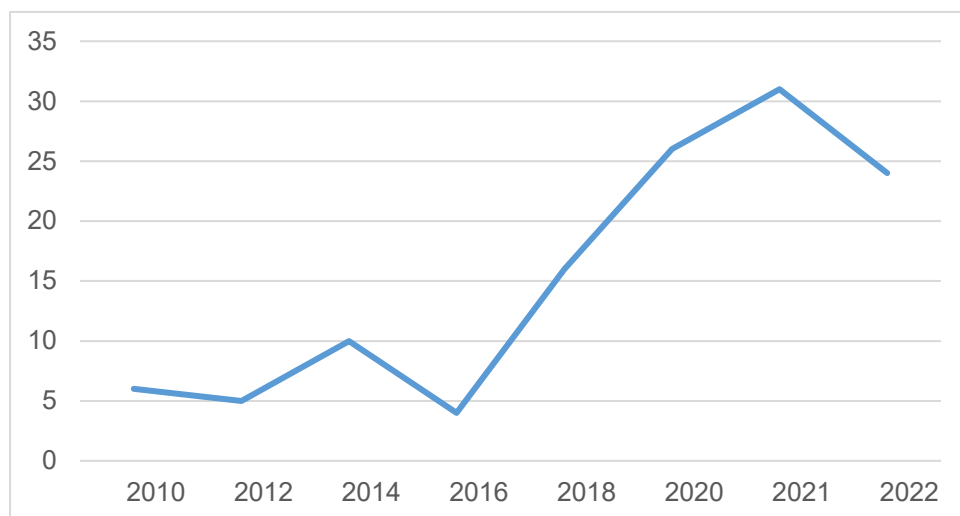
Slika 5.4.1: Sestava objavljenih del raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, ki so izšla z letnico 2022 (brez objavljenih povzetkov konferenc in recenzij, predgovorov in komentarjev, enote 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05, 1.06, 1.08, 1.09, 1.16, 1.26, 1.17, 1.18, 2.01, 2.02, 2.06, 2.27, 2.04, 2.05; vir: Sicris, 13. 1. 2023).

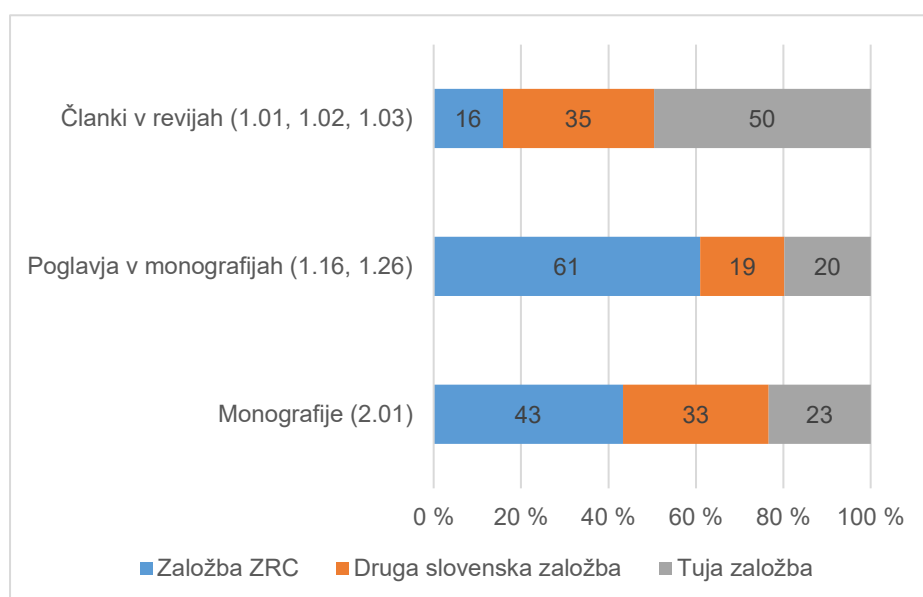
Slika 5.4.2: Članki v revijah glede na uvrstitev v bazah WOS in Scopus (1.01, 1.02 in 1.03; vir: Sicris, 13. 1. 2023)

Slika 5.4.3: Število člankov v revijah, ki so glede na kriterije ARRS označeni z A" (1.01, 1.02 in 1.03; vir: Sicris, 13. 1. 2023; Q pomeni kvartil)

Slika 5.4.4: Sestava znanstvenih objav glede na založbo (članki 1.01, 1.02, 1.03, poglavja v znanstvenih knjigah 1.16, 1.26 in monografije 2.01; vir: Sicris, 13. 1. 2023)

Sodelovali smo pri oblikovanju izhodišč, dokumentov in **lokalnih, nacionalnih in sektorskih politik** ter pri njihovi izvedbi na različnih področjih. Mehanizmi vključevanja v politike so bili raznoliki: od izvajanja projektov *Ciljnega raziskovalnega programa* do sodelovanja v različnih odborih in komisijah. Na različnih ravneh smo prispevali k uresničevanju ciljev razvojnih programov in strategij države, lokalnih skupnosti in javnih ustanov.

Sodelovali smo pri oblikovanju dokumentov in politik na naslednjih področjih:

Kultura

– Kulturna dediščina: ohranjanje nepremične dediščine prve svetovne vojne – Pot miru/Walk of Peace; sodelovanje v Akcijski skupini 6 Strategije EU za alpsko regijo (EUSALP), ki se ukvarja z ohranjanjem in ovrednotenjem naravnih in kulturnih virov; sodelovanje v različnih delovnih in strokovnih skupinah za varstvo kulturne dediščine na lokalni (Občina Brda itd.), regionalni (Razvojna agencija zgornje Gorenjske), državni ravni

(delovna skupina Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine (SEM), strokovna komisija za arheološke raziskave, strokovna komisija za področje ljubiteljske kulture) in evropski ravni (oblikovanje strategij za prihodnje raziskovalne projekte o stari glasbi in njeni širši prepoznavnosti); sodelovanje pri pripravi programa Nove Gorice za evropsko prestolnico kulture 2025; sodelovanje v ekspertni skupini za vpis pokrajine Brda na Unescov seznam kulturne dediščine; sodelovanje pri popisu hišnih imen v občinah Kamnik, Domžale, Dolenja vas, Škofja Loka ter ledinskih imen v občinah Radovljica, Gorje, Bohinj, Medvode; sodelovanje pri oblikovanju meril in ocenjevanju kulturnih projektov etničnih manjšinskih skupnosti; sodelovanje v strokovnih svetih s področja knjige, premične kulturne dediščine, dosežkov na področju kulture (Cankarjeva nagrada, Trubarjeva priznanja NUK).

– Jezikovna politika: priprava resolucije o Nacionalnem programu za jezikovno politiko v okviru Strokovne komisije za slovenski jezik; redno jezikovno in terminološko svetovanje vladnim službam pri pripravi zakonodajnih dokumentov in drugim javnim uporabnikom (Pošta Slovenije, RTV, Prevajalska služba EU za slovenščino); sooblikovanje jezikovne politike RS in aktivnosti za njeno udejanjanje; s sodelovanjem pri Evropski zvezi državnih jezikovnih ustanov (European Federation of National Institutions for Language) smo sodelovali pri oblikovanju jezikovne politike na mednarodni ravni, sooblikovanje politike na področju regionalnih in manjšinskih jezikov (Odbor strokovnjakov za Evropsko listino za regionalne in/ali manjšinske jezike pri Svetu Evrope).

Izobraževanje, znanost in šport

– Izobraževanje: sodelovanje v Strokovnem svetu za splošno šolstvo; sodelovanje v Predmetno-razvojni skupini za slovenščino pri Zavodu RS za šolstvo.

– Raziskovalna politika: enakost spolov v raziskovalni sferi (sodelovanje z MIZŠ) prek Komisije za enake možnosti in ciljnega raziskovalnega projekta Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo; oblikovanje ukrepov na področju enakosti spolov v raziskovalnih organizacijah; na področju obravnave in preprečevanja trpinčenja in spolnega nadlegovanja na delovnem mestu; članstvo v Znanstvenem svetu ARRS (humanistika) in znanstvenoraziskovalnih svetih ved (umetnostna zgodovina, narodnostno vprašanje, etnologija, filozofija); sodelovanje pri delu Razvojnega sveta RS pri kreiranju in načrtovanju znanstvenoraziskovalne dejavnosti in pri načrtovanju sprememb na področju mobilnosti znanstvenoraziskovalnih talentov znotraj skupnega evropskega raziskovalnega prostora.

– Mladinska politika: vključitev v pripravo lokalnega akcijskega načrta za Občino Idrija in čezmejne strategije za programsko območje Interreg Slovenija–Avstrija na področju zadrževanja mladih v industrijskih mestih.

Notranje zadeve

– Migracijsko vprašanje: popis izzivov ter predlogov na področju vključevanja prosilcev za azil in beguncev v družbo in na trg dela; sodelovanje pri izoblikovanju izhodišč za vključevanje žensk – migrantk na trg dela in v lokalne skupnosti; sodelovanje z Uradom vlade za oskrbo in integracijo migrantov pri načrtovanju dinamike za 2022/23; sodelovanje z medvladno delovno skupino pri pripravi nove migracijske strategije RS in načrtovanju sprememb integracijske politike.

– Zemljepisna imena: dajanje soglasij k spremembam zemljepisnih imen skladno z Zakonom o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb.

Javna uprava

– Informacijska družba: sodelovanje v Posvetovalni skupini Digitalni razvoj Mestne občine Ljubljana – v skupini za pripravo Strategije digitalnega razvoja Ljubljane; sodelovanje v Strateški skupini za družbene vidike digitalizacije Slovenske digitalne koalicije v procesu priprave Strategije 'Digitalna Slovenija 2030' in kohezijske politike do leta 2027.

Okolje in prostor

– Okolje in naravna dediščina: priprava hidroloških analiz na krasu za podporo ukrepom Načrta upravljanja voda 2; priprava smernic za trajnostno upravljanje naravnih vrednot (Postojnske jame in Škocjanskih jam); sodelovanje v Misiji 100 pri Mestni občini Ljubljana za pripravo podnebne strategije ob izboru MOL v Misijo 100 na pobudo Evropske komisije za doseg ogljične nevtralnosti mest do 2030.

– Regionalni razvoj: oblikovanje predlogov za Program razvojnih spodbud za obmejna problemska območja v obdobju 2022–2025; organizacija Slovenskih regionalnih dni kot podpora dialogu med deležniki s področja regionalnega razvoja; Članstvo v Razvojnem svetu regije JV Slovenija.

– Državne evidence: dopolnjevanje, usklajevanje in standardizacija zemljepisnih imen v državni bazi Register zemljepisnih imen REZI in na državnih zemljevidih v vseh merilih.

Infrastruktura

– Infrastruktura in načrtovanje: za potrebe izgradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper nadaljevanje načrtovanja gradnje s področja krasoslovja, izvajanje krasoslovnega monitoringa, preverjanje možnosti dvotirnosti ter izvajanje nadzora pripravljalnih gradbenih del; sodelovanje pri umeščanju večjih infrastrukturnih (avtocesta Postojna–Jelšane, posodobitev železniške proge Borovnica–Divača, komunalna čistilna naprava Logatec) in industrijskih objektov (Poslovna cona Sežana JZ, Melamin Kočevje) v kraški prostor z vidika zmanjšanja okoljskega vpliva in varstva narave pred in med samo gradnjo.

– Javni promet: pripravili predlog spremembe tarifnega sistema integriranega javnega potniškega prometa. Predlog bo služil kot gradivo za pripravo vladne uredbe.

Obramba

– Naravne nesreče: sodelovanje v Evropski svetovalni skupini za znanost in tehnologijo pri UN DRR (United Nations Office for Disaster Risk Reduction).

– Vojaška dediščina: dopolnitev evidence prikritih vojnih grobišč in Registra vojnih grobišč s podatki o prikritih vojnih grobiščih v podzemnih jamah.

Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana

– Kmetijstvo: priprava trajnostnih modelov kmetovanja na območjih Natura 2000; priprava zasnove monitoringa divjih oprasovalcev v Sloveniji; priprava gradiv za področje krepitev duševnega zdravja kmečkega prebivalstva; priprava izhodišč za vzpostavitev posebnega servisa – socialno-delovne pomoči kot možne oblike pomoči javno-zasebnega partnerstva kmetom pri zapolnjevanju izpada delovne sile na kmetiji, do katerega prihaja zaradi bolezni in poškodb; sodelovanje pri pripravi Akcijskega načrta za razvoj ekološkega kmetijstva do leta 2027; pregled in dopolnitev osnutka regijskega pristopa povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih, sodelovanje pri oblikovanju smernic za prehod na agroekološko vinogradništvo v jadransko-jonskem območju.

Zdravje

– Duševno zdravje: članstvo v delovni skupini za področje evalvacije v sklopu implementacije Resolucije nacionalnega programa o duševnem zdravju – izdelava evalvacijskih protokolov za merjenje učinkov programa.

– Javno zdravje: sodelovanje v Delovni skupini za spremljanje gibanja virusa SARS-CoV-2 v sklopu delovnega paketa Družbeni in komunikacijski vidiki, spremljanje gibanja virusa SARS-CoV-2, oblikovanje *Strokovnih izhodišč in usmeritev za pripravljenost in odzivanje na okužbe z virusom SARS-CoV-2 v jesensko-zimski sezoni 2022/2023 v Sloveniji*.

Zunanje zadeve

– Mednarodne organizacije: zastopanje Slovenije v imenoslovnih organih OZN; sodelovanje v skupini izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena s ciljem ustrezne rabe zemljepisnih imen in reševanja sporov med posameznimi državami na tem področju.

Gospodarstvo

– Umetna inteligenca: sodelovanje v medresorski delovni skupini za EU Uredbo o umetni inteligenci.

Vlada Republike Slovenije

– Izvajanje zakonodaje: delovanje Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije (odločanje v imenu Vlade o vseh zadevah s področja zemljepisnih imen, naslovljenih nanjo z državnih organov, skupine državljanov ali posameznikov). Namen komisije je vzpostaviti red na področju rabe zemljepisnih imen, skrbeti za njihovo ohranjanje in pravilno zapisovanje z jezikoslovnega, etimološkega, zgodovinskega in geografskega vidika, preprečiti podvajanje imen, zlasti naselbinskih, ter postopno, po sklopih, izpeljati standardizacijo zemljepisnih imen. Pomembni nalogi sta tudi razreševanje tekočih problemov na predlog posameznih pobudnikov ter spremljanje dogajanja na področjih problematike in standardizacije zemljepisnih imen v mednarodnih okvirih.

– Slovenci v zamejstvu in po svetu: vključevanje v preliminarne pogovore glede morebitnih sprememb strategije pri delu Urada s Slovenci po svetu.

5.4.2 Raziskovalna infrastruktura

Leta 2022 se je začelo novo šestletno obdobje infrastrukturnega programa. Vzporedno je začel veljati ZZrID, s katerim so infrastrukturna sredstva postala del stabilnega financiranja, natančneje institucionalnega stebra financiranja. Smernice dolgoročnega infrastrukturnega razvoja na ZRC SAZU sta začrtala tudi aprila 2021 sprejet nacionalni Načrt za okrevanje in odpornost, saj naj bi z njim zagotovili strukturne spremembe, ki bodo izboljšale sistem odprte znanosti, ter maja 2022 sprejet Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture 2030 (NRR1 2030), ki je vsebinsko usklajen s prednostnim seznamom mednarodnih projektov Evropskega strateškega foruma za raziskovalne infrastrukture (ESFRI Roadmap 2021). Sledili smo tudi pripravi Uredbe o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti z namenom, da bomo dolgoročno lažje izpolnjevali ali sledili začrtanim smernicam. Prav zato smo ob reorganizaciji upravnih služb predvideli tudi samostojno Infrastrukturno pisarno, ki smo jo v letu 2022 začeli vzpostavljati.

V letu 2022 lahko med centralno izvedenimi infrastrukturnimi dejavnostmi na institucionalni ravni izpostavimo:

- pripravo načrta posodobitve programa za urejanje bioloških podatkov in pripravo bioloških kart ter podatkovne baze FloVegSi;
- izvedbo javnega naročila in izbiro izvajalca za izdelavo aplikacije za vodenje podatkov in gradiva arhiva Slovenskega biografskega leksikona (ASBL) in uredništva Novega Slovenskega biografskega leksikona (NSBL);
- soorganizatorstvo konference Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika 2022 (<https://www.sdjt.si/wp/dogodki/konference/jtdh-2022>);
- izvedbo javnega naročila in izbiro izvajalca za nakup, najem in vzdrževanje programske opreme Arcgis;
- izbiro izvajalca in začetek postavitve jezikovno-geografske podatkovne baze DIAtlas ter poskusne razširitve podatkovne baze za dva nova modula: Slovanski lingvistični atlas (OLA) in področne (fonetične) karte za vzhodni rob slovenskega narečnega prostora;
- urejanje metapodatkov starejših zemljevidov za objavo zbirke v repozitoriju Arzenal.

Za izvedbo vseh omenjenih nalog smo pridobili nov, zmogljivejši sistem za nemoteno napajanje na Novem trgu 2, zelo zmogljiv aplikacijski strežnik in zmogljiv sistem za hrambo podatkov velike kapacitete.

Obsežnejša infrastrukturna dejavnost se odvija tudi na posameznih inštitutih. Raznorodnost infrastrukturne dejavnosti v okviru raziskovalnih programov in projektov v splošnem obsega:

- terensko dejavnost (vzorčenje kamnin in sedimentov, geofizikalne meritve, geomorfološko kartiranje, snemanje zemeljskega površja z brezpilotnimi letalniki, plitve izkope sedimentov, intervjuje, ankete, snemanje dokumentacijskih filmov, arheološka izkopavanja, geodetske meritve, sledilne poskuse voda, meritve kraških jam, kartiranje vegetacije in biotopov, fotografiranje nacionalnih spomenikov, popisovanje umetnostno-topografskih podatkov, obiske arhivov, muzejev in drugih inštitucij doma in v tujini ...);

- laboratorijsko dejavnost (merjenje velikosti zrn sedimentov, pripravo vzorcev za analize, pripravo praškovnih vzorcev, sušenje, mikroskopsko analizo geoloških sedimentov, geokemijsko analizo trdnih in tekočih vzorcev, kemijske analize tekočin, pripravo vzorcev in mikroskopske analize arheozooloških, arheobotaničnih in palinoloških vzorcev, obruske vzorcev, vzorčenje odpadnih voda, pripravo vzorcev za petrološke in sedimentološke analize, pripravo vzorcev za geokemične analize, žaganje, brušenje in poliranje vzorcev kamnin, fosilov in kosti, raztapljanje kamnin ...);
- dokumentacijsko dejavnost (razvrščanje, katalogiziranje in arhiviranje vzorcev, gradiv in podatkov, statistične obdelave vzorcev, urejanje metapodatkov, vodenje in dokumentiranje uporabe laboratorijske opreme ...);
- informacijsko dejavnost (snemanje govora, besedilne analize, fotografiranje, skeniranje in digitaliziranje rokopisnih virov ali tiskov, prilagajanje že digitaliziranih ali digitalno nastalih baz podatkov aktualnemu formatu xml in spletne objave na ustreznih portalih, vzpostavitev in vodenje podatkovnih zbirk, GIS-analize, modeliranje, avdiovizualno dejavnost ...);
- predstavitveno dejavnost (organiziranje konferenc, simpozijev, delavnic, koncertov, prelomi knjig, postavitvev razstav ...).

ZRC SAZU je aktiven član petih evropskih raziskovalnih infrastruktur ESFRI (le-te ne sodijo v institucionalni steber financiranja), ki jih je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport tudi v *Osnutku načrta razvoja raziskovalnih infrastruktur 2021–2030* uvrstilo na seznam nacionalno pomembnih projektov. Te so:

- DARIAH – Digitalna raziskovalna infrastruktura za umetnost in humanistiko (*Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities*);
- LIFEWATCH – Znanstvena in tehnološka infrastruktura za podatke o biotski raznovrstnosti in opazovalnice (*Science and Technology Infrastructure for Biodiversity Data and Observatories*);
- eLTER – Integrirana evropska dolgoročna socio-ekološka raziskovalna infrastruktura ekosistemov in kritičnih con (*Integrated European Long-Term Ecosystem, Critical Zone & Socio-Ecological Research Infrastructure*);
- CLARIN – Infrastruktura za skupne jezikovne vire in tehnologije (*Common Language Resources and Technology Infrastructure*) in
- EPOS – Evropski sistem opazovanja plošč (*European Plate Observing System*).

V letu 2022 smo se (v širokem vseevropskem partnerstvu) aktivno vključili v pripravo treh projektov predlogov iz programa Obzorje Evropa, ki so bili uspešni. Eden (steber infrastruktura) z naslovom *OPERAS PLUS - On the road to sustainability: paving the way for OPERAS as an efficient open Social Sciences and Humanities*, koordinator Max Weber Stiftung Deutsche Geisteswissenschaftliche Institute im Ausland je začel teči septembra, druga dva pa z novim letom. Projekt *Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access*, koordinator Georg-August-Universität Göttingen Stiftung Öffentlichen Rechts je prav tako iz stebra infrastruktura, projekt PALOMERA - Policy Alignment of Open access Monographs in the European Research Area, koordinator OPERAS, pa je iz stebra Widening Participation.

Založba ZRC

Založba ZRC, ustanovljena leta 1993 deluje kot enota za založniško in izdajateljsko dejavnost. Združuje tesno prepletene dejavnosti: produkcijo ter založništvo znanstvene literature, prodajo knjig in promocijo znanstvenih dosežkov. Pod organizacijsko enoto Založba ZRC tako sodita še Knjigarna Azil, specializirana za humanistično in družboslovno literaturo, in Atrij ZRC, javni prostor za promocijo znanstvenoraziskovalnega dela ZRC SAZU, ki z več prireditvami tedensko plemeniti kulturno in družabno življenje prestolnice.

Novembra 2022 je bil izvoljen **nov založniški svet**, ki ga sestavljajo doc. dr. Saša Babič, dr. Matjaž Bizjak, dr. Klemen Grabnar, dr. Matjaž Geršič, doc. dr. Jernej Mlekuž, dr. Zvezdana Modrijan, dr. Mija Michelizza, mag. Aleš Pogačnik (po funkciji) in doc. dr. Nataša Viršek Ravbar.

Produkcija

Založba zalaga 16 strokovnih revij in izdaja – večinoma v kateri izmed svojih 70 knjižnih (pod)zbirk – izvirne znanstvene monografije, vključno s prevodi, leksikografskimi deli, kritičnimi izdajami virov in zemljevidi. Dejavnost založbe zajema tudi elektronske medije (CD-plošče, spletne publikacije) in avdiovizualno produkcijo. Z letnico 2022 je izšlo 67 monografskih publikacij (vključno z dvema ponatisoma in eno družabno igro), od tega

jih je 23 sočasno izšlo tudi v prostem dostopu na OMP repozitoriju ZRC (<https://omp.zrc-sazu.si/>), 14 pa le v elektronski obliki.

V letu 2022 je izšlo še 30 revijalnih števil. Vse, razen števil *Umetnostne kronike*, so prav tako prosto dostopne na spletišču <https://ojs.zrc-sazu.si>. Spletna revija *Alternator*, ki je v letu 2022 objavila 40 člankov, je tokrat prvič izšla v tiskani obliki z izborom svojih člankov. Še štiri naše revije smo uspeli uvrstiti v vse bolj vpliven mednarodni indeks [Directory of Open Journals \(DOAJ\)](#). Junija 2022 je bila večina naših e-knjig vključena v indeks [Directory of Open Access Books \(DOAB\)](#). Ker smo v letu 2022 uspešno digitalizirali še nekatere monografije, se je monografski (OMP) repozitorij precej povečal. Decembra 2022 je bilo na OMP repozitoriju, ki je bil oktobra nadgrajen v različico 3.3.013, v prostem dostopu 737 monografskih publikacij ali skoraj polovica vse knjižne produkcije ZRC SAZU. Na portalu *Google Books* je bilo takrat dostopnih 940 naših monografij. V letu 2022 so si obiskovalci s pomočjo Googleove storitve 284.938-krat ogledali katero izmed naših publikacij in prelistali 1,5 milijona strani. Mednarodno oznako DOI ima 3908 naših člankov, 755 monografij in 359 poglavij (<https://www.crossref.org/members/prep/2363>).

Prvo polovico leta 2022 so zaznamovale publikacije, ki so jih sprožila aktualna politična dogajanja: *Sramota in Ustava Republike Slovenije* (na pobudo kolektiva Non-grupa) ter *Kovidni režim* Tomaža Mastnaka. Te tri izdaje so tudi pri vrhu najbolje prodajanih knjig leta 2022. Matjaž Bizjak, Jurij Šilc, Miha Seručnik in Neva Makuc so objavili pomembno novo poglavje (spletne) zbirke Slovenska historična topografija *Historična topografija Primorske (do leta 1500)*, Primož Gašperič je lanskoletno uspešnico *Kartografski zakladi slovenskega ozemlja* dopolnil z izvirno študijo *Zgodovinska kartografija ozemlja Slovenije*. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša je seriji rastočih slovarjev v letu 2022 dodal prva zvezka *Šolskega slovarja* (Špela Petric Žižić) in *Šolskega etimološkega slovarja* (Marko Snój). Zbornik *Pravopis na zrnu graha* (uredili Tina Lengar Verovnik in Urška Vranjek Ošlak) se je tudi po številu ogledov na spletu pridružil rekordom že objavljenih zbornikov o pravopisnih vprašanjih. Čezmejni, odročni Terski dolini sta bili posvečeni dve monografiji: Inštitut za slovensko narodopisje jo je objavil v zbirki Slovenski pravljicarji (*Folklorno gradivo iz Tera – 1940. Terenski zapisi Milka Matičetovega*, uredili Barbara Ivančič Kutin in Monika Kropelj Telban), Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša pa v zbirki *Linguistica et philologica*; monografija Janoša Ježovnika *Glasovne in naglasne značilnosti terskega narečja*. V poletnem času so najbolj odmevali obsežna zbornika *Art in Slovenia at a Cultural Crossroads* (uredili Mija Oter Gorenčič in Barbara Vodopivec, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta) in *Kolektivne identitete skozi prizmo zgodovine dolgega trajanja* (uredil Vanja Kočevar, Zgodovinski inštitut Milka Kosa) ter provokativna monografija *Zakaj ZDA nima ministrstva za kulturo?* Blaža Kosovela. Ne smemo pozabiti tudi na četrti in peti zvezek *Novega Slovenskega biografskega leksikona* (črki C in Č), ki ju je za Inštitut za kulturno zgodovino uredila Barbara Svetina. Najodmevnejša monografija jesenskega knjižnega sejma je bil odličen strip *Vojna*, v katerem je Gorazd Duplačnič opisal slovensko osamosvajanje v letu 1991 skozi lastne oči najstniškega nabornika JLA (Inštitut za kulturne in spominske študije, prevod Andrej E. Skubic). V zadnjih dneh leta 2022 sta izšli deli, ki bosta več pozornosti zagotovo deležni v letu 2023. Prvo je prevod dveh temeljnih knjig antropologa Gregorija Batesona (Inštitut za kulturno zgodovino, prevod Miran Možina) s skupnim naslovom *Onkraj kartezijskega uma*. Drugo pa je bogato ilustrirana monografija Damjana Prelovška *Narodna in univerzitetna knjižnica* (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta).

Več v letu 2022 izdanih monografij je izšlo v soizdajateljstvu z drugimi ustanovami, domačimi in tujimi. Izid večine naših revij in več knjižnih izdaj je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost (ARRS), nekatere tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Zbirko Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev podpira Javna agencija za knjigo, razkošno knjigo Božidarja Premrla *Nesmrtni kamen in njegovi mojstri v gornji Vipavski dolini in okolici* pa je podprlo več ustanov in posameznikov.

Prodaja

Založba ZRC si zlasti z udeležbo na knjižnih sejmih prizadeva za stalno prisotnost v slovenskem knjigotrškem prostoru. V letu 2022 se je založba s svojo ponudbo predstavila na osmih knjižnih sejmih po Sloveniji, posebej uspešna je bila njena udeležba na 38. Slovenskem knjižnem sejmu, kjer je nase opozorila s stojnico in dvema spremljevalnima dogodkoma.

Mini knjižni sejmi na Novem trgu so se v letu 2022 preimenovali v Azilove bazarje. Skozi leto se je zvrstilo pet tovrstnih dogodkov, ki so poskrbeli za živahno dogajanje na včasih pozabljenem ljubljanskem trgu, hkrati pa mimoidoče opozorili na dejavnost ZRC SAZU in knjigarno Azil.

Po večletnih prizadevanjih je v januarju 2022 začela delovati **spletna knjigarna** Založbe ZRC. V enajstih mesecih delovanja je zabeležila 440 naročil in se uspešno približala sodobnemu kupcu. Izdatno se je povečalo tudi število naročil iz tujine, s čimer Založba ZRC krepi vezi s številnimi domačimi kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami.

V nove prostore **Knjigarne Azil**, hišne knjigarne Založbe ZRC, kupce privabi tudi razširjena ponudba, ki jo omogoča večji prostor. Poleg skrbno izbrane in vselej aktualne ponudbe domačih in tujih naslovov z najrazličnejših področij humanistike se je v letu 2022 okrepil tudi leposlovni kotiček.

Pri Založbi ZRC so tudi v letu 2022 skrbeli za stalno navzočnost na družbenih omrežjih. Poleg rednih objav recenzij in oglasov v reviji Bukla so za dodatno promocijo poskrbeli tudi s sodelovanjem z Radiem Študent. Večja in dostopnejša lokacija knjigarne Azil ter izdatna promocijska dejavnost skozi vse leto sta odločilno prispevali k povečanemu obisku knjigarne, njeni vse večji prepoznavnosti in vedno boljši prodaji tako knjig Založbe ZRC kot tudi ostalih izdajateljev. Knjigarna Azil tudi v letu 2022 potrjuje, da sodi med najpomembnejše ljubljanske knjigarne.

Promocija

V letu 2022 sta Založba ZRC in Knjigarna Azil promocijsko in prodajno sodelovali na 51 prireditvah, od tega sta jih je 40 organizirali sami. 16 prireditev je knjigarna Azil izvedla v sodelovanju z drugimi slovenskimi založbami in ob podpori Javne agencije za knjigo RS. YouTube kanal ZRC SAZU je letos pridobil 250 novih naročnikov, skupaj jih je že 981. Na njem je objavljenih 849 posnetkov, tudi z novinarskih konferenc Založbe ZRC in s predstavitev v knjigarni Azil in Atriju ZRC. V celotnem kanalu smo v letu 2022 zabeležili 41.345 ogledov posameznih posnetkov.

V Atriju ZRC se je v letu 2022 odvijalo 100 prireditev – od literarnih večerov, predavanj, okroglih miz, novinarskih konferenc, javnih tribun, simpozijev, razstav, kongresov, koncertov in plesnih predstav. Med prireditvami sicer prevladujejo pogovori in okrogle mize, je pa Atrij ZRC v letu 2022 dokončno zaživel kot galerijski prostor z rednimi razstavami. Vedno bolj se uveljavlja tudi kot glasbeno in plesno prizorišče.

Izpostaviti velja celodnevni program prireditev ob odstranitvi rezilne žice z meje in pročelja stavbe ZRC SAZU z naslovom *Manj žice, več razuma* ter vrsto tradicionalnih prireditev ZRC SAZU: redne novinarske konference Založbe ZRC, predstavitve knjižnih novosti v sodelovanju z drugimi založbami, *Zajuckaj in zapoj*, *Stara glasba na Novem trgu* in predavanja v okviru projekta *Znanost na cesti*. Letos je bilo več prireditev v Atriju ZRC posvečenih stripom, ki so izšli pri Založbi ZRC ali sorodnih založbah. Med prireditvami, ki se poklanjajo raziskovalcem in raziskovalkam, velja seveda omeniti vsakoletne *Generacije znanosti*. Med večjimi znanstvenimi konferencami in simpoziji, ki vedno pogosteje potekajo v Atriju, lahko tudi tokrat omenimo arheološki *Grošljev simpozij*. V decembru 2022 smo organizirali še glasbeni koncert slovensko-avstrijsko-češke zasedbe Kabinet čudes Brutka Bimbiča z naslovom *Hommage à cliché*.

5.4.3 Izobraževanje

Naša prizadevanja so usmerjena v kakovostno izobraževanje in usposabljanje mladih raziskovalcev. Leta 2022 se je usposabljal 36 mladih raziskovalk in raziskovalcev. V tem letu je doktoriralo sedem mladih raziskovalk in raziskovalcev in ena strokovna sodelavka.

Leta 2022 je 128 sodelavk in sodelavcev sodelovalo v ustanovah terciarnega izobraževanja doma in v tujini¹⁷:
– Podiplomska šola ZRC: 70

¹⁷ Seštevek po izobraževalnih ustanovah je večji od celokupnega števila, ker so nekateri angažirani na več ustanovah.

- Univerza v Ljubljani: 40
- Univerza v Mariboru: 21
- Univerza na Primorskem: 16
- Univerza v Novi Gorici: 28
- Na fakultetah in različnih visokih šolah v Sloveniji: 8
- Na izobraževalnih ustanovah v tujini: 3

V sistemu Cobiss je vpisanih 46 mentorstev doktorskih disertacij ter magistrskih in diplomskih del in 17 somentorstev na različnih stopnjah diplomskega in podiplomskega študija. Poleg vključenosti v formalni izobraževalni sistem so raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU organizirali in/ali vodili vrsto predavanj (na primer cikel predavanj Raziskujmo preteklost Ljubljane v Mestnem muzeju Ljubljana), izobraževanj (na primer o pisanju člankov), delavnic (na primer Delavnica o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja v načrtih enakosti spolov), konferenc (na primer *4. Slovenski dialektološki posvet*), poletnih šol (na primer Poletna šola vizualne etnografije) in strokovnih ekskurzij (na primer v Žiče in Jurklošter za ZRC SAZU), ki krepijo vseživljenjsko učenje zaposlenih na ZRC SAZU in tudi zunanje javnosti. Samostojno ali v sodelovanju z drugimi ustanovami smo organizirali vrsto izobraževanj in delavnic za pridobitev novih znanj in kompetenc zaposlenih (npr. delavnica o pripravi ERC in MSCA projektov, o pisanju znanstvenih besedil, usposabljanje iz varstva pri delu).

5.4.4 Upravljanje in prilagoditev poslovanja na določbe ZZrID

Leto 2022 je bilo v upravljavskem vidiku izjemno. Po večletnih prizadevanjih raziskovalne skupnosti je bil konec leta 2021 sprejet **Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti** (ZZrID; Uradni lis RS, št. 16/21), ki je v veljavo stopil s 1. januarjem 2023. ZZrID. Zakon je prinesel pomembne novosti, raziskovalne ustanove pa postavil pred znaten izziv, saj smo morali sprejeti nove dokumente, s katerimi smo prilagodili poslovanje. V skladu z 99. členom ZZrID bi morala ARRS najpozneje do 1. aprila 2022 izdati podzakonske predpise, ki podrobneje urejajo stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Uredba o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz proračuna Republike Slovenije je bila sprejeta 11. marca 2022, Splošni akt o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti pa šele 28. junija 2022. Datum razpisa za mlade raziskovalce je ARRS sicer premaknila z 31. maja na 30. junija 2022.

Oblikovanje in postopek sprejema internih aktov sta bila zaradi mnogih neznank zelo zahtevna. ARRS je večkrat napovedala izvedbo delavnice, namenjeno prejemnikom stabilnega financiranja, do katere ni prišlo, kar je prispevalo k še večji negotovosti. Ključne dokumente smo pripravljali brez informacij o obsegu sredstev stabilnega financiranja, brez ustreznih podzakonskih aktov in ob slabi komunikaciji ARRS z deležniki. Pri delu smo se povezali v okviru KOsRIS-a in skupaj pripravili podlage za interne akte. Zaradi razpisa za mlade raziskovalce smo morali akt prejemnika stabilnega financiranja razdeliti na dva dela, tako da smo del, ki se nanaša na mlade raziskovalce, sprejeli, preden je ARRS sprejela Splošni akt o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

V skladu z zahtevami ZZrID oziroma njegove **implementacije ZZrID** smo pripravili naslednje dokumente:

- Pravilnik o izboru in financiranju usposabljanja mladih raziskovalk in raziskovalcev v obdobju 2022–2027 (P-2022-1), ki določa podlago za financiranje usposabljanja mladih raziskovalk in raziskovalcev, in sicer določitev števila financiranih programov, postopek določitve mentoric in mentorjev mladih raziskovalk in raziskovalcev, program usposabljanja, kriterije in način ocenjevanja ter izbor kandidatk in kandidatov.
- Pravilnik o stabilnem financiranju ZRC SAZU (P-2022-2), ki med drugim vsebuje določila o postopkih vrednotenja in spreminjanja obstoječih raziskovalnih programov ter oblikovanja novih raziskovalnih programov, določila o sestavi programskih skupin in načinu njihovega spreminjanja, o upravljanju in vrednotenju infrastrukturnega programa ter metodologijo razporejanja sredstev stabilnega financiranja.
- Strateški razvojni program ZRC SAZU (P-2022-3), ki prinaša strateške usmeritve, dolgoročne cilje in ukrepe za doseg te ciljev.

– Pravilnik o tržni dejavnosti ZRC SAZU (P-2022-5), s katerim se ureja izvajanje tržne dejavnosti na ZRC SAZU, oblikovanje cen tržnih storitev in spremljanje poslovanja te dejavnosti. Pomemben element je izračun polne lastne cene, ki mora vključevati tudi posredne (splošne) stroške.

Za izvedbo ZZrID smo ustanovili Delovno skupino ZZrID, ki je dopolnjevala razmisleke kolegija predstojnikov in predstojnic. Postopki priprave omenjenih pravilnikov so bili izjemno dolgotrajni, saj so nastajali ob vključevanju širokega števila deležnikov. Proces je potekal ciklično; pripravljene različice smo posredovali v obravnavo in ob upoštevanju pripomb pripravili nove različice, ki smo jih posredovali v ponovno dopolnitev. V oblikovanje Strateškega razvojnega programa so bili vključeni vsi zaposleni. Priprava pravilnika o tržni dejavnosti ZRC SAZU je zaradi kompleksnosti terjala razmislek predvsem pri oblikovanju cenikov in iskanju ustreznega ključa za razporejanje splošnih stroškov. Pri iskanju najboljših rešitev smo združili moči v delovni skupini KOsRIS II. Ocenjujemo, da zakonska zahteva po oblikovanju polne lastne cene, z vključenimi splošnimi stroški (režijo), ne bo pomembno vplivala na našo konkurenčnost, ker pravila veljajo za vse ponudnike.

Veliko energije smo – v sodelovanju s KOsRIS-om in v intenzivni komunikaciji z MIZŠ – porabili za iskanje možnosti uresničitve 64. člena ZZrID in ugotovili, da so se vsi pomisleki in strahovi glede neustreznosti tega člena ZZrID žal izkazali za resnične.

V letu 2022 smo pričeli tudi s pripravo sprememb in dopolnitev Statuta ZRC SAZU, vendar zaradi številnih in obsežnih zadolžitvev postopka do konca leta še nismo zaključili. Pričakujemo, da bo dokument sprejet v začetku leta 2023.

Z ZZrID-om smo javni raziskovalni zavodi dobili večjo stopnjo avtonomije, ki pa je s seboj prinesla tudi vrsto novih nalog oziroma njihov prenos z ARRS na prejemnike stabilnega financiranja. V letu 2022 je bila vsa naša pozornost usmerjena pripravi pravnih podlag implementacije novega zakona. Sistemske prilagoditve se bodo odvijale postopoma, saj jih bo izvajanje zakona spontano generiralo in oblikovalo.

Zahteven vidik upravljanja je **prostorski razvoj**, natančneje zagotavljanje ustreznih prostorov in opreme za zaposlene ZRC SAZU. Število zaposlenih zaradi pridobljenih novih projektov in krepitev strokovne ter administrativne podpore raziskovalcem skozi leta narašča, obstoječi prostori pa niso več v celoti primerni oziroma ne zadoščajo za učinkovit in sodobnim razmeram prilagojen delovni proces.

Leta 2022 smo na področju reševanja prostorskih vprašanj izvedli sledeče naloge:

- priprava dokumentacije za investicijo v Novi Gorici, imenovano Goriško knjižno središče, kjer z investicijskimi sredstvi MIZŠ (pogodba št. C3330-22-4590016), Mestne občine Nova Gorica in lastnimi sredstvi prenavljamo in opremljamo sodoben prostor, ki ga bodo s svojimi vsebinami zapolnili sodelavke in sodelavci ZRC SAZU in bo med drugim tudi eno izmed prizorišč Evropske prestolnice kulture GO25;
- začetek investicijskega vzdrževanja na Novem trgu 4, ki je v lasti SAZU, kjer bomo prenovili in sodobno opremili prostore za naš največji inštitut, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša;
- začetek prenove lastnih prostorov na Trgu francoske revolucije 7. V prenovljene prostore se bo v letu 2023 preselil Inštitut za kulturne in spominske študije, ki trenutno deluje na Novem trgu 2. Izpraznjeni prostori na Novem trgu 2 bodo na voljo Inštitutu za slovenske izseljenstvo in migracije.

Kljub temu da so aktivnosti za izboljševanje razmer za delo stalnica naših prizadevanj in jih sprotno naslavljamo z investicijami v opremo in nove prostor in s tekočim vzdrževanjem obstoječih prostorov, nas ZZrID postavlja pred velike izzive. Zakon je številne naloge z ARRS prenesel na raziskovalne ustanove, ki jih bomo lahko izvajali le, če bomo naslovili vse vidike razvoja. Glede na našo lokacijo v središču mesta in stanje na nepremičninskem trgu iskanje prostorskih rešitev terja velik napor. Intenzivno iskanje rešitev se je že začelo.

V letu 2022 je bilo izvedenih nekaj **revizij**. V sklopu notranje revizije smo izvedli revizijo na delu poslovanja ZRC SAZU, in sicer na področju vodenja kadrovske evidenc. Predmet revizije so bili štirje evropski projekti, in sicer na Interreg projektih Tune Up in LABELSCAPE za celotno obdobje, na Interreg projektu Urban Diversity za polletno obdobje, na LIFE+ projektu Care4Climate za enoletno obdobje in na projektu iz naslova kohezijskih sredstev Na kolih. Revizije je večinoma izvajal Sektor za kontrolo – programi ETS in MFM, SVRK – in v enem primeru Urad za nadzor proračuna Ministrstva za finance. Nobena revizija ni ugotovila nepravilnosti, kar

dokazuje našo urejenost, gospodarnost in zakonske skladnosti poslovanja, za kar si bomo prizadevali tudi v prihodnje.

ZRC SAZU odgovorno skrbi tudi za **promocijo zdravja na delovnem mestu** in spodbuja zdrav način življenja zaposlenih preko športnih aktivnosti, zdrave prehrane ter gibanja v naravi. Aktivnosti smo izvajali glede na možnosti oziroma omejitve, povezane s širjenjem koronavirusa.

5.4.5 Opredelitev doseganja finančnih ciljev

V letu 2022 smo ustvarili 23.136.564 EUR prihodkov in 22.652.898 EUR odhodkov. Poslovno leto smo sklenili s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 483.666 EUR oziroma 478.971 EUR po obračunu davka od dohodka pravnih oseb.

Celotni realizirani prihodki so nižji od načrtovanih za 0,38 odstotka. Na javni službi so realizirani prihodki za 2 % nižji od načrtovanih, na tržni dejavnosti pa višji za 160 %.

Presežek prihodkov, ki znaša 483.666, ni bil načrtovan in presega načrtovane cilje.

5.4.6 Primerjava doseženih ciljev s cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let

Število raziskovalnih projektov ARRS in CRP projektov se je v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom rahlo povečalo. Enako se zvišala sredstva, in sicer za dobrih 460.000 EUR. Na Javnem razpisu za (so)financiranje raziskovalnih projektov za leto 2022 smo pridobili dobrih 1,6 mio letnih sredstev, kar je drugi najboljši iztržek za letom 2011.

V primerjavi z letom prej se je število mednarodnih projektov povečalo, zlasti na račun projektov iz centraliziranih programov EU. Posebej zadovoljni smo, ker se povečuje število projektov iz okvirnih programov, to je Obzorja 2020 in Obzorja Evropa. Enako se povečujejo sredstva iz teh projektov. Prihodki od projektov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa so leta 2022 znašali 487.866 EUR (278.439 EUR leta 2021).

Število nacionalnih projektov (razen ARRS) ter tržnih projektov se je v primerjavi s preteklim letom rahlo povečalo. V primerjavi s preteklimi leti je občutna razlika pri projektih, ki se sofinancirajo iz strukturnih in investicijskih skladov. Visoke vrednosti iz tega naslova v minulih letih so bile na račun dveh investicijskih projektov, ki sta se končala, in sorodnih razpisov ne pričakujemo.

Primerjalno s preteklim letom in leti prej ocenjujemo, da uspešno dosegamo zastavljene cilje.

5.5 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela

Tudi leto 2022, natančneje prvo polovico leta, je zaznamovala **epidemija bolezn covid-19**, ki je zahtevala nekatere prilagoditve organizacije dela. Po dveh letih so novi načini delovanja in poslovanja postali utečeni, vendar je tudi leto 2022 zahtevalo obilo prožnosti in iznajdljivosti. Zaščitni ukrepi so v prvi polovici leta 2022 še povzročali dodatne stroške zaradi nakupa zaščitne opreme, razkužil ter testov za samotestiranje v višini preko 16.000 EUR. Za obdobje oktober–december 2022 je resorno ministrstvo zagotovilo del sredstev za ta namene, ostalo pa smo zagotovili iz lastnih sredstev.

Vpliv dviga cene energentov na stroške v letu 2022 prikazuje naslednja preglednica. ZRC SAZU se je že v letu 2021 pridružil skupnemu javnemu naročilu za dobavo električne energije, ki ga je izvedel Direktorat za javna naročila pri Ministrstvu za javno upravo. Z dolgoročno pogodbo smo si zagotovili dobre cenovne pogoje in dviga tržnih cen nismo v celoti občutili. Enako velja za kuriva, saj potrebno kurilno olje prav tako nabavljamo po pogodbi, ki izhaja iz skupnega javnega naročila za javno upravo. Dvig stroškov ostalih energentov je ostal pod 24 %. Ko primerjamo stroške za leti 2021 in 2022, ne smemo pozabiti, da so bili v letu 2021 stroški nižji tudi zaradi epidemije in večjega obsega dela na domu.

Preglednica 5.5.1 Vpliv dviga cen energentov

Vrsta stroška	Stroški 2022	Stroški 2021	Razlika 2022 (-)2021	% povečanja stroškov v 2022
Stroški električne energije	105.377	78.643	26.734	34 %
Stroški ogrevanja	115.622	93.589	22.033	24 %
Skupaj	220.999	172.232	48.767	28 %

Finančni učinki Dogovora o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023 (Uradni list RS, št. 136/22), to je dviga plač, z oktobrom 2022 znašajo 68.625 bruto, učinek višjega regresa za letni dopust znaša 63.557,24 EUR in višjega zneska za regresirano prehrano slabih 16.000 EUR.

5.6 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

(glede na opredeljene standarde in merila, kot jih je predpisalo pristojno ministrstvo, in ukrepi za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja posrednega uporabnika)

ZRC SAZU kot javni raziskovalni zavod pri svojem poslovanju porablja sredstva v skladu z *Uredbo o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa* ter z navodili, ki jih predpisujejo financerji mednarodnih in ostalih projektov.

Skrbno načrtovanje prihodkov in odhodkov za posamezne organizacijske enote in za ZRC SAZU kot celoto omogoča prožno prilagajanje spremenjenemu finančnemu položaju. Pravočasno ugotavljanje odmikov in razhajanj med pričakovanimi prihodki in odhodki omogoča hiter odziv in sprejemanje ustreznih odločitev.

Svoje delo izvajamo na način, ki zagotavlja največjo možno učinkovitost in gospodarno porabo finančnih sredstev, pri čemer sledimo usmeritvam ministrstva.

5.7 Ocena notranjega nadzora javnih financ in poročilo notranjega revizorja

Izjava direktorja o notranjem nadzoru se nahaja v prilogi poročila.

Poročilo o izvedeni delni notranji reviziji, ki jo je opravila preizkušena državna notranja revizorka Simona Krese, se prav tako nahaja v prilogi poročila.

Predmet notranjega revidiranja v letu 2022 je obsegal del kadrovske funkcije in je obsegal oceno:

- organiziranosti revidiranega področja in vzpostavitev notranjih kontrol,
- vodenja evidence o dejanski zasedenosti delovnih mest,
- vodenja evidenc s področja varnosti in zdravju pri delu.

V revizijski oceni stanja je bilo ugotovljeno naslednje:

Na podlagi sprejetih internih aktov zavoda, drugih ukrepov vodstva in poslovanja revizorka ocenjuje, da se vodstvo ZRC SAZU zaveda pomena sistema notranjih kontrol in upravljanja tveganj za urejeno, pravilno in smotno poslovanje zavoda. Sistem poslovanja in notranjih kontrol na ključnih delih revidiranega področja je vzpostavljen in pregleden, ZRC SAZU pa pri tem upošteva lastne organizacijske in tehnične pogoje ter rešitve in izpostavljenost tveganjem.

Na podlagi opravljene notranje revizije dela kadrovske funkcije revizorka ocenjuje, da je sistem notranjih kontrol ZRC SAZU v delu deloval ustrezno. So bile pa ugotovljene tudi določene pomanjkljivosti, za kar je predlagala določene izboljšave. Predvsem je nujna čimprejšnja celovita implementacija poslovnega informacijskega sistema s centralnim vodenjem vseh kadrovske evidenc in podatkov ter izdelava in sprejem nove izjave o varnosti z oceno tveganja. Izboljšave so predlagane še glede ukrepov v primeru, ko se delavci ne odzovejo na napotila za usposabljanja in preizkuse usposobljenosti za varno delo in varstvo pred požarom ali na zdravstvene

preglede, glede sprememb nalog delavcev z vidika tveganja delovnih mest za varnost in zdravje pri delu, glede zagotavljanja ukrepov varstva pri delu tudi za občasne pogodbene zaposlitve, glede osebne varovalne opreme in davčne obravnave ukrepov promocije zdravja na delovnem mestu.

Ugotovitve so v revizijskem poročilu podrobneje predstavljene z namenom odprave ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti, ter da bi bila v prihodnje tveganja obvladovana na sprejemljivi ravni. Dosledno upoštevanje danih priporočil v skladu s sprejetimi ukrepi vodstva zavoda lahko v prihodnje zagotavlja obvladovanje tveganj za nastanek nepravilnosti in pomanjkljivosti pri poslovanju na revidiranem področju na sprejemljivi ravni.

5.8 Pojasnila o področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi

Edino odstopanje od načrtovanih vrednosti beležimo pri kazalniku *realiziranih prihodkov na projektih, ki se financirajo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov* zaradi zamika izvajanja določenih aktivnosti na teh projektih. Izvajanje projektov poteka v kontekstu celotnega delovanja, zato je nujna fleksibilnost tudi pri razporejanju aktivnosti med leti.

5.9 Ocena učinkov poslovanja na druga področja, predvsem na gospodarstvo, socialo, varstvo okolja, regionalni razvoj in urejanje prostora

Prva in najpomembnejša naloga ZRC SAZU je temeljno raziskovanje, ki je lahko uspešno in prodorno le v razmerah ustvarjalne svobode in stabilnega financiranja. Temeljno raziskovanje, ki temelji na raziskovalni radovednosti, mora imeti izrazito dolgoročen značaj in njegov glavni rezultat mora biti znanje. Slednje namreč določa stopnjo razvitosti in konkurenčnosti sodobne države. Visoka kakovostna raven znanja omogoča učinkovit prenos v prakso in s tem pozitiven učinek na druga področja. ZRC SAZU izsledke svojega temeljnega raziskovanja prek aplikativnih, tržnih in drugih podobnih projektov (npr. CRP-jev) že desetletja prenaša v prakso. **Konkurenčnost in blagostanje** družbe sta v veliki meri odvisna od »stanja duha«, ki vlada v družbi. Pozitivne težnje v družbenem oziroma duhovnem razvoju so podlaga in predpogoj za uspešno inovativno gospodarstvo.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU h gospodarstvu

- Priprava strokovnih podlag za upravljanje in varovanje kulturne in naravne dediščine ter priprave modelov upravljanja, kar pospešuje in krepi turistično rabo dediščine (kulturni turizem);
- prispevek k razvoju kmetijstva – sodelovanje pri različnih modelih in načrtih, sodelovanje pri pripravi regijskega pristopa povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih, sodelovanje pri oblikovanju smernic za prehod na agroekološko vinogradništvo v jadransko-jonskem območju;
- prenos znanja iz temeljne znanosti v gospodarstvo prek sodelovanja z gospodarskimi subjekti;
- vključenost v izobraževalni proces prispeva k prenosu znanja, medgeneracijskemu sodelovanju in posledično k boljši usposobljenosti prihajajočih generacij.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k družbi

- Raziskave in spremljajoča dejavnost prispevajo k socialni, kulturni, humani, etični družbi in vzpostavljajo skupnost družbeno odgovornih in informiranih državljanov, ohranjajo njihovo nacionalno zavest in zgodovinski spomin ter s tem omogočajo enakopravno in samozavestno vključevanje v evropsko družbo in kulturo.
- Poglobljeno razumevanje družbeno-kulturnih sprememb v različnih okoljih vpliva na družbeno zavest o procesih rabe tradicije in preteklosti ter pomaga pri razumevanju odnosa do ponavljajočih se trendov sodobnega sveta.
- ZRC SAZU pomaga razumeti odprto, večkulturno družbo in s tem zagotavlja razmere za večjo ustvarjalnost ter z raziskavami prispeva k razumevanju družbe in okolja, kar je izhodišče za pravični in trajnostni razvoj.
- Sodelujemo pri oblikovanju storitev/modelov: priprava strategij, npr. migracijske in medkulturne politike.
- Prispevamo k varovanju zdravja in razvoja zdravstvenega varstva: posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom – zlasti na področju duševnega zdravja.

– S širokim naborom aktivnosti, povezanimi s slovenskim jezikom, skrbimo za razvoj jezika in njegovo pravilno in ustrezno rabo na različnih ravneh in področjih.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k varstvu okolja

– ZRC SAZU prispeva k varstvu naravne dediščine, in sicer z različnimi ekspertnimi mnenji v povezavi z ohranjanjem habitatov, upravljanjem območij Natura 2000, s shemo neposrednih plačil in z različnimi operacijami.

– Raziskave prispevajo k boljšemu okoljskemu menedžmentu, upravljanju zavarovanih območij ter upravljanju voda in vodnih virov.

– Raziskave in vzporedne aktivnosti pomagajo razumeti vzorce vedenja (pri odnosu do okolja).

– Učinkovitejša preventiva za zmanjševanje škode zaradi naravnih nesreč in izdelava ocen tveganj.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k regionalnemu razvoju in urejanju prostora

– Upravljanje območij, zlasti obmejnih problemskih, regionalni razvoj in regionalni menedžment, skladen prostorski razvoj;

– vključevanje evropskih normativov na regionalni ravni;

– razvoj sodobnih računalniških tehnik, metod in modelov za potrebe prostorskih in družbenih analiz ter načrtovanja;

– umestitev velikih infrastrukturnih objektov;

– krepitev dialoga med deležniki s področja regionalnega razvoja.

5.10 Poročilo o realiziranih investicijah in investicijskih vlaganjih

• Investicije

Mestni trg 18, Ljubljana

V letu 2022 je ZRC SAZU opravil nakup poslovnega prostora na naslovu Mestni trg 18, Ljubljana, ki ga je na javni dražbi prodajala Mestna občina Ljubljana. Nakup prostorov je bil nujen, saj je prostorska stiska inštitutov ZRC SAZU velika. Prostor so namenjeni Inštitutu za kulturno zgodovino ZRC SAZU. Realizacija je v letu 2022 višja od načrtovane za 1.783,77 EUR, saj smo morali urediti še nujno potrebno prenovno ogrevanja.

Trg francoske revolucije 7, Ljubljana

V načrtu je bil tudi odkup prostorov na podstrešju na Trgu Francoske revolucije 7, ki v letu 2022 ni bil realiziran.

Vgradnja dvigala na Novem trgu 2, Ljubljana

Izvedena ni bila niti vgradnja dvigala na Novem trgu 2, Ljubljana, ker je projektna dokumentacija v fazi priprave.

Novi trg 1, Ljubljana

Nakup poslovnih prostorov na Novem trgu 1 bo izveden v letu 2023, ko bomo sklenili prodajno pogodbo.

Goriško knjižno središče

Pričela se je izvedba investicije v Novi Gorici, imenovana Goriško knjižno središče, kjer z investicijskimi sredstvi ministrstva, Mestne občine Nova Gorica in lastnimi sredstvi prenavljamo in opremljamo prostor, ki bo namenjen raziskovalni dejavnosti raziskovalne postaje Nova Gorica in povezovanju z lokalnim prebivalstvom ter drugimi zainteresiranimi subjekti in bo med drugim tudi eno izmed prizorišč Evropske prestolnice kulture GO25.

Preglednica 5.10.1: Realizacija načrta investicij v nepremičnine v letu 2022 v primerjavi z načrtovanimi

Investicijski projekt (ime investicije)	Ocenjena vrednost celotne investicije v EUR z DDV	Obdobje investicije (od-do)	Načrt 2022 (v EUR)	Realizacija 2022 (v EUR)	Viri financiranja	Izvedena dela v letu 2022
1	2	3	4	5	6	7
Vgradnja dvigala na objektu Novi trg 2	122.000,00	2022	122.000,00	0,00	ZRC SAZU	prenos v 2023
Trg francoske revolucije 7, Ljubljana, odkup prostorov na podstrešju	60.000,00	2022	60.000,00	0,00	ZRC SAZU	prenos v 2023
Nakup poslovnih prostorov v izmeri prib. 100 m ² , Ljubljana	357.000,00	2022	357.000,00	0,00	ZRC SAZU	prenos v 2023
Goriško knjižno središče	495.967,18	2022–2023	5.118,80	5.079,86	ZRC SAZU	pridobitev DIIP in popravki PZI
Nakup poslovnega prostora na naslovu Mestni trg 18	451.248,00	2022	451.248,00	453.031,77	ZRC SAZU	nakup prostorov in ureditev ogrevanja

Preglednica 5.10.2: Realizacija celotnih investicij po obračunskem načelu

	Inv. za področje javne službe	Inv. za tržno dejavnost	Skupaj
Programska oprema	10.618		10.618
Računalniška oprema	334.891		334.891
Raziskovalna oprema	222.014		222.014
Prevozna sredstva	66.289		66.289
Ostala oprema	223.897		223.897
Skupaj oprema	857.709	0	857.709
Nakup poslovnih prostorov na Mestnem trgu 18, Ljubljana	453.032		453.032
Goriško knjižno središče	5.080		5.080
Skupaj nepremičnine	458.112	0	458.112
Skupaj vse	1.315.821	0	1.315.821

Investicije po denarnem toku so razvidne v *Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku*, in sicer na kontih skupine 420 ter v *preglednici 3.5.6 Investicijski odhodki, primerjava s preteklim letom*.

Viri financiranja investicij so razvidni iz preglednice 5.10.3.

Preglednica 5.10.3: Viri financiranja investicij

Vrsta vira	Realizirana sredstva v EUR
Obračunana amortizacija za leto 2022	904.043
Namenska sredstva ARRS – paket 21	60.966
Presežki prihodkov nad odhodki iz preteklih let	350.812
Skupaj finančni viri	1.315.821

Preglednica 5.10.4: Realizacija nakupa opreme, dražje od 10.000 EUR, za leto 2022

Vrsta opreme	Naziv opreme	Klasifikacija	Nabavna vrednost opreme	Načrt 2022 (v EUR)	Realizacija 2022 (v EUR)	Vir financiranja	Opombe
1	2	3	4	5	6	7	8
	Skupni znesek opreme, ki ima vrednosti nižje od 10.000 evrov		1.192.109	1.192.109	529.418		
raziskovalna oprema	Sklop za izdelavo specialnih mikroskopskih preparatov	25	49.704	49.704	48.782	ARRS 19.633,04€ /ZRC SAZU 29.148,60€	
raziskovalna oprema	Nadgradnja XRF spektrometra za analizo sedimenta – hidravlična preša ter planetarni mono mlinček	25	38.276	38.276	28.674	ARRS: 15.310,51€ /ZRC SAZU 13.363,49€	
raziskovalna oprema	Sistem za optično mikroskopijo z digitalno kamero, stereo lupo ter računalniškim programom	60	66.802	66.802	44.440	ARRS 26.386,73€ /ZRC SAZU 18.052,83€	
raziskovalna oprema	Stereo mikroskop s 3 tubusi	60	18.300	18.300	14.101	ZRC SAZU	
raziskovalna oprema	Vakuumska impregnacijska naprava s črpalko	60	10.980	10.980	10.932	ZRC SAZU	
druga oprema	Razvoj programske opreme za poročanje (Reporting System Software), kompatibilne z Web2project	63	43.920	43.920	0	ZRC SAZU	
druga oprema	Avdio-vizualna oprema za Atrij	/	18.257	18.257	0	ZRC SAZU	
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/	20.740	20.740	22.964	ZRC SAZU	
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/	40.000	40.000	0	ZRC SAZU	
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/	42.700	42.700	43.325	ZRC SAZU	
raziskovalna oprema	Oprema za avdiovizualni laboratorij	1	25.581	25.581	20.021	ZRC SAZU	
druga oprema	Videokonferenčni sistem	/	25.643	25.643	25.411	ZRC SAZU	
raziskovalna oprema	Stacionarni računalnik Thinkstation P620	25	0	0	11.175	ZRC SAZU	
raziskovalna oprema	Oprema za merjenje porabe goriva	33	0	0	12.161	ZRC SAZU	
raziskovalna oprema	Strežnika za delovanje informacijskih sistemov	25	0	0	46.305	ZRC SAZU	
	Skupaj		1.593.012	1.593.012	857.709		

- **Investicijsko vzdrževanje**

Adaptacija prostorov Trg francoske revolucije 7, pp 8 ter adaptacija prostorov Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša na Novem trgu 4 sta v teku in bosta zaključeni v letu 2023.

Preglednica 5.10.4: Realizacija načrta investicijskega vzdrževanja v letu 2022

Zap. št.	Opis in vrsta del investicijskega vzdrževanja	Načrt 2022 (v EUR)	Realizacija 2022 (v EUR)	Vir financiranja	Opombe
a	b	c	d	e	f
1	Adaptacija prostorov Trg francoske revolucije 7, pp 8	427.000	174.884	ZRC SAZU	dokončanje v 2023
2	Adaptacija prostorov ISJFR NT4 v lasti SAZU	185.030	17.120	ZRC SAZU	dokončanje v 2023

5.11 Realizacija načrtov ravnanj s stvarnim premoženjem

Določbe ZSPDSLS-1 se za stvarno premoženje v lasti javnih zavodov ne uporabljajo, razen določil o načelih ravnanja, postopkih ravnanja in evidencah premoženja iz II., V. in VIII. poglavja ZSPDSLS-1, razen 29. člena.

V skladu z 12. členom Uredbe o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Ur. I. RS, št. 31/18) ZRC SAZU v letu 2022 ni predvidel ravnanj s stvarnim premoženjem v breme proračunskih sredstev, zato podatkov o realizaciji načrtov ravnanj s stvarnim premoženjem za leto 2022 ne more poročati.

5.12 Poročilo o uresničevanju 105. člena ZZrID (prenos premoženja)

V januarju 2022 smo s strani MIZŠ prejeli navodila za ureditev zemljiškoknjižnega stanja in pridobivanje soglasij za odtujitev ali obremenitev stvarnega premoženja skladno z ZZrIDv ter 28. 1. 2022 na MIZŠ poslali predlog pogodbe in izpolnjene preglednice z opisom premoženja, katerega lastnik je država in ki naj bi ga v skladu s 105. členom ZZrID Republika Slovenija prenesla v last ZRC SAZU. V zvezi z navedenim s strani ministrstva še nismo dobili povratne informacije.

5.13 Poročilo o izvajanju investicijskih projektov in spremljanju učinkov investicij

Raziskovalna postaja ZRC BARJE

V letu 2022 je postaja delovala ob polni zasedenosti. Objekt je še v garancijski dobi. Ugotovljene pomanjkljivosti in napake so odpravljene. Projekt ne ustvarja neposrednih prihodkov. Odhodek projekta vključuje operativne stroške vzdrževanja in upravljanja objekta. Letni stroški obratovanja objekta so na ravni stroškov iz leta 2021.

5.14 Analiza kadrovanja, kadrovske politike in izobrazbene strukture

Na dan 31. 12. 2022 je bilo na ZRC SAZU zaposlenih 391 sodelavcev, od tega 288 raziskovalcev in 103 strokovnih, administrativnih oz. tehničnih sodelavcev. V letu 2022 je bilo skupaj zaposlenih 36 mladih raziskovalcev, 7 od njih je doktoriralo. Poleg navedenega je doktoriral tudi 1 strokovni sodelavec.

Na ZRC SAZU smo v letu 2022 na novo zaposlili 22 oseb, vključno z 8 mladimi raziskovalci. Delovno razmerje je prenehalo 16 zaposlenim: 6 so potekle pogodbe o zaposlitvi za določen čas, 2 javna uslužbenca sta podala redno odpoved pogodbe o zaposlitvi, 8 se jih je upokojilo. Število zaposlenih se je glede na 31. 12. 2021 povečalo za 6, za dva manj, kot je bilo predvideno s kadrovskim načrtom, ker bodo zaposlitve realizirane v letu 2023.

Preglednica 5.14.1: Pregled števila zaposlenih (v FTE) na dan 1. 1. 2022, načrt na dan 1. 1. 2023 in število zaposlenih na dan 1. 1. 2023 po virih financiranja

Viri	Realizacija 1. 1. 2022	Načrt 1. 1. 2023	Realizacija 1. 1. 2023	Odstopanje realizacije od načrta
1. DRŽAVNI PRORAČUN				
2. PRORAČUNI OBČIN				
3. ZZS IN ZPIZ				
4. DRUGA JAVNA SREDSTVA ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE (NPR. TAKSE, PRISTOJBINE, KONCESNINE, RTV-PRISPEVEK)				
5. SREDSTVA OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	11,339	11	7,495	68,1
6. NEJAVNA SREDSTVA ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE				
7. SREDSTVA PREJETIH DONACIJ				
8. SREDSTVA EU ALI DRUGIH MEDNARODNIH VIROV, VKLJUČNO S SREDSTVI SOFINANCIRANJA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA	21,794	21	17,597	83,8
9. SREDSTVA PRORAČUNA ZA ZAPOSLENE IZ PRVEGA, DRUGEGA IN TRETJEGA ODSTAVKA 25. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19) in iz tretjega odstavka 34. člena ZZDej				
10. SREDSTVA IZ SISTEMA JAVNIH DEL				
11. SREDSTVA RAZISKOVALNIH PROJEKTOV IN PROGRAMOV TER SREDSTVA ZA PROJEKTE IN PROGRAME, NAMENJENA ZA INTERNACIONALIZACIJO IN KAKOVOST V IZOBRAŽEVANJU IN ZNANOSTI	327,392	344,1	335,833	97,6
SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH OD 1. DO 11. TOČKE	360,525	376,1	360,925	96,0
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SE FINANCIRAJO IZ 1., 2., 3. in 4 TOČKE	0	0	0	
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SE FINANCIRAJO IZ 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. TOČKE	360,525	376,1	360,925	96,0

Preglednica 5.14.2: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in trajanju zaposlitve na dan 31. 12. 2022, v osebah

	Načrt števila zaposlenih na dan 31. 12. 2022 (v osebah)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2022 (v osebah)		
	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	5		5	5		5
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	44	197	241	35	205	240
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	8	2	10	9	3	12
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	38		38	36		36
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	7	23	30	6	24	30
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	3	40	43	4	36	40
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	1	25	26	1	27	28
SKUPAJ	106	287	393	96	295	391

Preglednica 5.14.3: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in trajanju zaposlitve na dan 31. 12. 2022, v FTE

	Načrt števila zaposlenih na dan 31. 12. 2022 (v FTE)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2022 (v FTE)		
	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	5,0		5,0	5,0		5,0
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	40,9	188,4	229,4	32,3	196,2	228,5
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	1,3	0,4	1,7	1,5	0,6	2,1
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	37,5		37,5	35,5		35,5
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	7,0	22,0	29,0	6,0	22,8	28,8
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	2,5	39,0	41,5	3,5	35,4	38,9
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	1,0	25,0	26,0	1,0	26,8	27,8
SKUPAJ	95,3	274,9	370,1	84,8	281,7	366,5

Preglednica 5.14.4: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in spolu na dan 31. 12. 2022, v osebah in v FTE

	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2022 (v osebah)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2022 (v FTE)		
	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	1	4	5	1,0	4,0	5,0
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	103	137	240	96,5	132,0	228,5
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	6	6	12	1,0	1,1	2,1
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	14	22	36	14,0	21,5	35,5
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	11	19	30	10,0	18,8	28,8
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	11	29	40	10,4	28,5	38,9
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	6	22	28	6,0	21,8	27,8
SKUPAJ	152	239	391	138,9	227,6	366,5

Preglednica 5.14.5: Raziskovalke in raziskovalci po spolu in nazivih na dan 31. 12. 2022, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Moški	Ženske	Skupaj	Delež žensk (v %)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	30	45	75	60,0
	Starejši raziskovalci	89	114	203	56,2
	Skupaj	119	159	278	57,2
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	3	4	7	57,1
	Starejši raziskovalci	1	2	3	66,7
	Skupaj	4	6	10	60,0
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci			0	
	Starejši raziskovalci			0	
	Skupaj	0	0	0	0,0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	33	49	82	59,8
	Starejši raziskovalci	90	116	206	56,3
	Skupaj	123	165	288	57,3

Preglednica 5.14.6: Raziskovalci po državljanstvu in nazivih na dan 31. 12. 2022, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	državljanstvo Republike Slovenije	državljanstvo držav članic EU	državljanstvo drugih držav	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	73	2		75
	Starejši raziskovalci	197	5	1	203
	Skupaj	270	7	1	278
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	7			7
	Starejši raziskovalci	3			3
	Skupaj	10	0	0	10
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci				0
	Starejši raziskovalci				0
	Skupaj	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	80	2	0	82
	Starejši raziskovalci	200	5	1	206
	Skupaj	280	7	1	288

Preglednica 5.14.7: Raziskovalci po starosti in nazivih na dan 31. 12. 2022, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	1	58	14	1	1		75
	Starejši raziskovalci		3	64	76	49	11	203
	Skupaj	1	61	78	77	50	11	278
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci			2	1	4		7
	Starejši raziskovalci			1		2		3
	Skupaj	0	0	3	1	6	0	10
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci							0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	1	58	16	2	5	0	82
	Starejši raziskovalci	0	3	65	76	51	11	206
	Skupaj	1	61	81	78	56	11	288

Preglednica 5.14.8.: Število novih zaposlitev, upokojitev, prenehanj pogodb o zaposlitvi za določen čas ter odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razlogov nesposobnosti v FTE v letu 2022

Šifra delovnega mesta	Naziv delovnega mesta	Št. upokojitev (v FTE)	Št. zaposlenih, ki jim je prenehala pogodba o zaposlitvi za določen čas (v FTE)	Št. zaposlenih, ki jim je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razloga nesposobnosti (v FTE)	Št. novih zaposlitev za nedoločen čas (v FTE)	Št. novih zaposlitev za določen čas (v FTE)
H017001	Asistent		1,0			2,0
H017002	Mladi raziskovalec		3,0			8,0
H017010	Samostojni strokovni sodelavec v humanistiki specialist	2,0				

H017015	Višji strokovnoraziskovalni asistent	2,0				
H019001	Asistent z doktoratom		2,0			
H019006	Višji znanstveni sodelavec					0,6
H019007	Znanstveni sodelavec	1,0				1,0
H027006	Višji strokovni sodelavec					1,0
I015033	Področni referent V	1,0				
I016061	Višji področni referent I	1,0				
I017054	Področni podsekretar	1,0				
I017111	Področni svetovalec I				1,0	
I017159	Višji svetovalec področja I					1,0
J017102	Samostojni strokovni delavec VII/2 (I)				2,0	
J017103	Samostojni strokovni delavec VII/2 (II)				1,0	
J017104	Samostojni strokovni delavec VII/2 (III)					0,5
J017104	Samostojni strokovni delavec VII/2 (III)		1,0			
J032001	Čistilka II				1,0	
J035007	Delovodja V					1,0
SKUPAJ		8,0	7,0	0,0	5,0	15,1

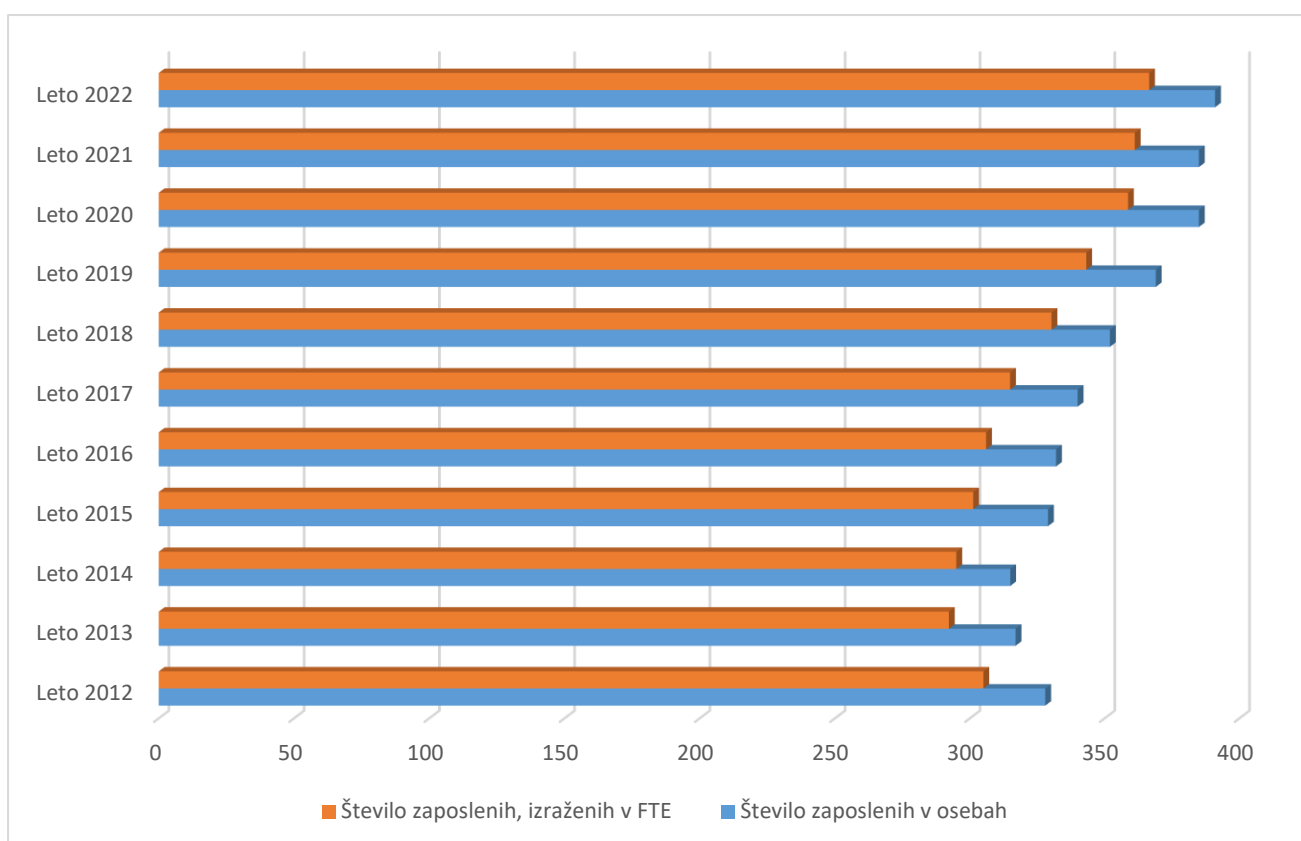
Preglednica 5.14.9: Gostujoče raziskovalke in raziskovalci v letu 2022

	do 1 mesec	od 1 do 6 mesecev	od 6 mes. in 1 dan do 12 mesecev	dlje kot 12 mesecev
Tuji raziskovalci, gostujoči pri nas (število)	16	8	1	0
Domači raziskovalci, gostujoči v tujini (število)	43	11	3	1
Države institucij, iz katerih so prišli tuji raziskovalci (po ustanovi, v kateri so zaposleni):				
	BIH, Češka (4x), Črna Gora, Egipt, Hrvaška, Kanada, Turčija, Srbija (2x), ZDA (3x), Združeno kraljestvo	Avstrija, Francija, Italija, Nizozemska, Španija, Švica, ZDA, Združeno kraljestvo	ZDA	
Države gostovanja domačih raziskovalcev				
	Avstralija (3x), Avstrija (2x), BIH (2x), Češka (6x), Črna gora, Egipt (2x), Estonija, Irska, Italija (5x), Kosovo, Kuba, Makedonija, Mavricij (3x), Nemčija (2x), Norveška, Srbija (3x), Španija (2x), ZDA (6x)	Avstrija (2x), Avstralija, Češka, Estonija, Hrvaška, Italija, Norveška, Savdova Arabija, Švica, ZDA	ZDA, Nemčija, Švedska	Španija

Preglednica 5.14.10: Gibanje števila zaposlenih v osebah in zaposlenih, izraženih v FTE, v obdobju 2012–2022

	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021	Leto 2022
Število zaposlenih v osebah	328	317	315	329	332	340	352	369	385	385	391
Število zaposlenih, izraženih v FTE	305,03	292,24	295	301,25	306,03	314,95	330,3	343,2	358,7	361,2	366,5

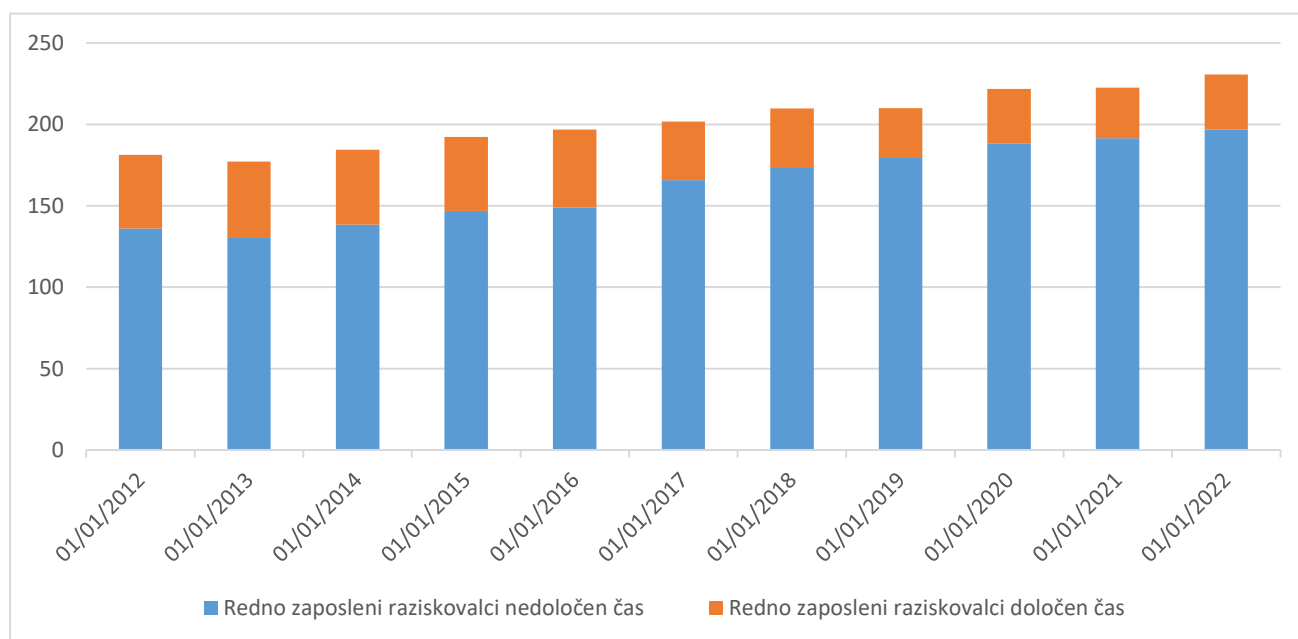
Slika 5.14.1: Slika števila zaposlenih v osebah in zaposlenih, izraženih v FTE, v obdobju 2012–2022

Preglednica 5.14.11: Gibanje števila zaposlenih raziskovalcev, izraženih v FTE, glede na obliko zaposlitve v obdobju 2012–2022

Število zaposlenih raziskovalcev v FTE na dan (brez MR)	Oblika pogodbe	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Redno zaposleni raziskovalci	nedoločen čas	135,98	130,82	138,35	146,9	148,85	165,68	173,2	179,9	188,4	191,4	196,8
Redno zaposleni raziskovalci	določen čas	45,275	46,25	46	45,35	47,9	36,05	36,6	30,1	33,4	31,1	33,8

Slika 5.14.2: Gibanje števila zaposlenih raziskovalcev, izraženih v FTE, glede na obliko zaposlitve 2012–2022

II RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2022

1 RAČUNOVODSKE SMERNICE IN INFORMACIJE

ZRC SAZU je davčni zavezanec za DDV in zavezanec za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb.

Sodila za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter tržno dejavnost

Prihodki

Med prihodke iz dejavnosti javne službe vključujemo prihodke, kot jih določa 79. člen Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti:

- sredstva stabilnega financiranja (raziskovalni programi in usposabljanje mladih raziskovalcev ter infrastrukturna, upravljavska in podporna dejavnost ter druga institucionalna infrastruktura, programi nacionalnih raziskav in razvoj znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financiranih prek stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti),
- sredstva, pridobljena na javnih razpisih oziroma pozivih za raziskovalne projekte, raziskovalna infrastruktura in raziskovalna oprema, mednarodno sodelovanje, znanstvene publikacije in monografije ter odprtost in popularizacija znanosti,
- sredstva za sofinanciranje mednarodnih projektov ter
- zaračunane najemnine.

Med prihodke tržne dejavnosti štejemo prihodke, ki so financirani na podlagi izstavljenih računov za opravljene raziskovalne storitve (analize in ekspertna mnenja za različna področja naše dejavnosti), prodajo publikacij ter prejete subvencije za sofinanciranje tržne založniške dejavnosti.

Odhodki

Način razporejanja odhodkov in sodila za razporejanja posrednih stroškov:

- neposredne stroške posameznih stroškovnih mest razporejamo neposredno na podlagi ustreznih dokazil;
- stroške, ki jih ob njihovem nastanku ne moremo pripisati posameznemu stroškovnemu mestu, razvrščamo med posredne stroške;
- posredne stroške na ravni celotnega zavoda razporejamo na dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur, opravljenih na javni službi oziroma trgu, v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh projektov in programov;
- posredne stroške na ravni organizacijske enote razporejamo na stroškovna mesta/nosilce s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur posameznega stroškovnega mesta/nosilca v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh stroškovnih mest/nosilcev.

Pojasnilo o metodah vrednotenja postavk v računovodskih izkazih: postavke v računovodskih izkazih so vrednotene skladno z zakonodajo in internimi akti.

2 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Preglednica 2.1: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2022 v evrih brez centov

	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predh. leto
			tekočega leta	prejšnjega leta	
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002-003+004-005+006-007+008+009+010+011)	001	11.057.548	11.251.033	98
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	522.352	511.734	102
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	295.507	222.968	133
02	NEPREMIČNINE	004	11.093.695	10.640.663	104
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	2.923.174	2.636.346	111
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	10.027.661	9.329.982	107
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	7.399.704	6.393.930	116
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	3.000	3.000	100
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0	
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	29.225	18.898	155
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0	
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)	012	11.173.979	10.186.397	110
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	0	0	
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	936.231	227.841	411
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	711.930	316.499	225
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	0	7.492	0
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	8.699.296	8.874.083	98
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0	
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	0	
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	34.406	21.953	157
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0	
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	792.116	738.529	107
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)	023	14.824	18.335	81
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0	
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0	
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0	
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	0	0	
34	PROIZVODI	028	1.174	3.351	35
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	1.207	0	
36	ZALOGE BLAGA	030	12.443	14.984	83
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0	
	I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	22.246.351	21.455.765	104
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	251.661	250.202	101

	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	6.487.223	5.667.104	114
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	8.517	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	1.428.354	1.369.343	104
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	405.933	294.919	138
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	310.692	272.042	114
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	20.920	36.709	57
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0	
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0	
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0	
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	4.321.324	3.685.574	117
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)	044	15.759.128	15.788.661	100
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0	
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0	
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	11.828	14.715	80
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0	
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0	
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	15.039.756	14.418.731	104
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	3.000	3.000	100
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI*	052	704.544	1.352.215	52
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0	
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0	
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0	
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	0	0	0
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	0	0	0
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0	
	I. PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	22.246.351	21.455.765	104
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	251.661	250.202	101

*Opomba: V skladu s 60. členom Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti je ZRC SAZU postal lastnik stvarnega premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih sredstev. Promet iz skupine kontov 98 smo dne 2.1.2022 preknjižili na konte podskupine 941.

Preglednica 2.2: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov v evrih brez centov (obračunsko)

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predh. leto
			tekočega leta	prejšnjega leta	
1	2	3	4	5	6
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	23.100.653	21.529.401	107
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	23.007.145	21.470.410	107
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	0	0	
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0	
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	93.508	58.991	159
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	22.036	467	4719
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	0	5.095	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	867	1.131	2.129	53
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	1.131	2.129	53
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0	0	
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	23.123.820	21.537.092	107
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	5.942.613	4.492.152	132
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	41.929	37.893	111
460	STROŠKI MATERIALA	873	697.172	637.040	109
461	STROŠKI STORITEV	874	5.203.512	3.817.219	136
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	15.639.161	14.859.418	105
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	12.322.323	11.865.263	104
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	1.960.246	1.873.415	105
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	1.356.592	1.120.740	121
462	G) AMORTIZACIJA	879	904.043	942.512	96
463	H) REZERVACIJE	880	0	0	
465	J) DRUGI STROŠKI	881	146.400	105.643	139
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	5.270	2.398	220
468	L) DRUGI ODHODKI	883	8.124	6.152	132
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	884	7.289	4.162	
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	7.289	4.162	
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	0	0	
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	22.652.900	20.412.437	111
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	470.920	1.124.655	42
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	0	0	
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	6.329	12.393	51
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	464.591	1.112.262	42
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	892	0	0	
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893		0	
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	355	355	100
	Število mesecev poslovanja	895	12	12	100

Preglednica 2.3: Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti v evrih brez centov

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	660	21.894.805	1.205.848
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	661	21.894.805	1.112.340
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	662	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	663	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	664	0	93.508
762	B) FINANČNI PRIHODKI	665	22.027	9
763	C) DRUGI PRIHODKI	666	0	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	667	132	999
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	132	999
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	670	21.916.964	1.206.856
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	671	5.585.026	357.587
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	672	0	41.929
460	STROŠKI MATERIALA	673	685.130	12.042
461	STROŠKI STORITEV	674	4.899.896	303.616
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	675	14.992.810	646.351
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	11.842.941	479.382
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	677	1.885.468	74.778
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	1.264.401	92.191
462	G) AMORTIZACIJA	679	874.166	29.877
463	H) REZERVACIJE	680	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	681	142.189	4.211
467	K) FINANČNI ODHODKI	682	5.161	109
468	L) DRUGI ODHODKI	683	8.124	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	684	6.597	692
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	6.597	692
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	687	21.614.073	1.038.827
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	688	302.891	168.029
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	689	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	0	6.329
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	691	302.891	161.700
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	692		
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693		

Preglednica 2.4: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka v evrih brez centov

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predh. leto
			tekočega leta	prejšnjega leta	
1	2	3	4	5	6
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	23.241.947	22.090.532	105
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	22.272.122	21.206.096	105
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	20.982.530	19.978.254	105
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	20.642.578	19.314.388	107
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	20.547.033	18.554.126	111
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	95.545	760.262	13
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	62.696	83.081	75
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	62.696	83.081	75
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	0	0	
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	0	0	
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	0	0	
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0	0	
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij (414+415+416+417)	413	0	0	
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0	0	
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0	0	
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za tekočo porabo	416	0	0	
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za investicije	417	0	0	
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0	0	
741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	277.256	580.785	48
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (422+423+487+424+425+426+427+428+488+489+490+429+430)	420	1.289.592	1.227.842	105
del 7102	Prejete obresti	422	0	0	
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0	0	
7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	487	12.350	15.440	80
7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	424	36.117	60.598	60
72	Kapitalski prihodki	425	1.554	73.147	2
730	Prejete donacije iz domačih virov	426	24.442	2.300	1063
731	Prejete donacije iz tujine	427	0	400	
732	Donacije za odpravo posledic naravnih nesreč	428	0	0	
782	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	260.500	464.682	56
783	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz Kohezijskega sklada	489	0	0	
784	Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	260.170	16.962	1534
786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	429	0	0	
787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	694.459	594.313	117
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433)	431	969.825	884.436	110
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	956.244	884.368	108
del 7102	Prejete obresti	433	13.581	68	
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	22.860.930	20.728.743	110
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	21.883.257	19.724.422	111

	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	12.933.217	12.235.335	106
del 4000	Plače in dodatki	440	11.199.250	10.809.542	104
del 4001	Regres za letni dopust	441	445.953	359.148	124
del 4002	Povračila in nadomestila	442	606.194	499.132	121
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	546.739	411.789	133
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	29.880	55.516	54
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0	
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	105.201	100.208	105
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+452)	447	2.027.659	1.927.087	105
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	1.006.546	956.238	105
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	846.651	805.738	105
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	10.774	10.134	106
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	11.921	11.351	105
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	151.767	143.626	106
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+462+463)	453	5.443.365	4.328.173	126
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	2.319.370	2.065.027	112
del 4021	Posebni material in storitve	455	53.160	38.281	139
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	347.586	275.941	126
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	101.017	75.420	134
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	722.205	247.430	292
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	708.432	474.618	149
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	311.764	279.126	112
del 4027	Kazni in odškodnine	461	0	0	
del 4028	Davek na izplačane plače	462	0	0	
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	879.831	872.330	101
403	D. Plačila domačih obresti	464	0	0	
404	E. Plačila tujih obresti	465	0	0	
410	F. Subvencije	466	0	0	
411	G. Transferi posameznikom in gospodinjstvom	467	0	0	
412	H. Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	468	0	0	
413	I. Drugi tekoči domači transferji	469	0	0	
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+478+479+480)	470	1.479.016	1.233.827	120
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	453.032	67.941	667
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	66.289	0	
4202	Nakup opreme	473	744.817	1.016.284	73
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	18.307	27.255	67
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	0	0	
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	188.344	0	
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0	
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	8.227	122.347	7
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0	0	
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0	
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482 + 483+ 484)	481	977.673	1.004.321	97
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	531.072	695.187	76
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	85.499	109.024	78
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	361.102	200.110	180
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI (401-437)	485	381.017	1.361.789	28
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI (437-401)	486		0	

Preglednica 2.5: Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov v evrih brez centov

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			tekočega leta	prejšnjega leta
1	2	3	4	5
50	VII. ZADOLŽEVANJE (551+559)	550	0	0
500	Domače zadolževanje (552+553+554+555+556+557+558)	551	0	0
5001	Najeti krediti pri poslovnih bankah	552	0	0
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	553	0	0
del 5003	Najeti krediti pri državnem proračunu	554	0	0
del 5003	Najeti krediti pri proračunih lokalnih skupnosti	555	0	0
del 5003	Najeti krediti pri skladih socialnega zavarovanja	556	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih javnih skladih	557	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	558	0	0
501	Zadolževanje v tujini	559	0	0
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (561+569)	560	0	0
550	Odplačila domačega dolga (562+563+564+565+566+567+568)	561	0	0
5501	Odplačila kreditov poslovnim bankam	562	0	0
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	563	0	0
del 5503	Odplačila kreditov državnemu proračunu	564	0	0
del 5503	Odplačila kreditov proračunom lokalnih skupnosti	565	0	0
del 5503	Odplačila kreditov skladom socialnega zavarovanja	566	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim javnim skladom	567	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem	568	0	0
551	Odplačila dolga v tujino	569	0	0
	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE (550-560)	570	0	0
	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA (560-550)	571	0	0
	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (485+524+570)-(486+525+571)	572	381.017	1.361.789
	X/2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (486+525+571)-(485+524+570)	573	0	0

Preglednica 2.6: Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov v evrih brez centov

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			tekočega leta	prejšnjega leta
1	2	3	4	5
750	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL (501+502+503+504+505+506 +507+508+509+510+511)	500	0	0
7500	Prejeta vračila danih posojil od posameznikov in zasebnikov	501	0	0
7501	Prejeta vračila danih posojil od javnih skladov	502	0	0
7502	Prejeta vračila danih posojil od javnih podjetij in družb, ki so v lasti države ali občin	503	0	0
7503	Prejeta vračila danih posojil od finančnih institucij	504	0	0
7504	Prejeta vračila danih posojil od privatnih podjetij	505	0	0
7505	Prejeta vračila danih posojil od občin	506	0	0
7506	Prejeta vračila danih posojil – iz tujine	507	0	0
7507	Prejeta vračila danih posojil – državnemu proračunu	508	0	0
7508	Prejeta vračila danih posojil od javnih agencij	509	0	0
7509	Prejeta vračila plačanih poroštev	510	0	0
751	Prodaja kapitalskih deležev	511	0	0
440	V. DANA POSOJILA (513+514+515+516+517+518+519+520+521+522+523)	512	0	0
4400	Dana posojila posameznikom in zasebnikom	513	0	0
4401	Dana posojila javnim skladom	514	0	0
4402	Dana posojila javnim podjetjem in družbam, ki so v lasti države ali občin	515	0	0
4403	Dana posojila finančnim institucijam	516	0	0
4404	Dana posojila privatnim podjetjem	517	0	0
4405	Dana posojila občinam	518	0	0
4406	Dana posojila v tujino	519	0	0
4407	Dana posojila državnemu proračunu	520	0	0
4408	Dana posojila javnim agencijam	521	0	0
4409	Plačila zapadlih poroštev	522	0	0
441	Povečanje kapitalskih deležev in naložb	523	0	0
	VI/1 PREJETA MINUS DANA POSOJILA (500-512)	524	0	0
	VI/2 DANA MINUS PREJETA POSOJILA (512-500)	525	0	0

Preglednica 2.7: Stanje in gibanje neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev v evrih brez centov

Naziv	Oznaka za AOP	ZNESEK									
		Nabavna vrednost (1. 1.)	Popravek vrednost (1. 1.)	Povečanje nabavne vrednosti	Povečanje popravka vrednosti	Zmanjšanje nabavne vrednosti	Zmanjšanje popravka vrednosti	Amortizacija	Neodpisana vrednost (31. 12.)	Prevrednotenje zaradi okrepitve	Prevrednotenje zaradi oslabilve
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (3-4+5-6-7+8-9)	11	12
I. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju (701+702+703+704+705+706+707)	700										
A. Dolgoročno odloženi stroški	701										
B. Dolgoročne premoženjske pravice	702										
C. Druga neopredmetena sredstva	703										
D. Zemljišča	704										
E. Zgradbe	705										
F. Oprema	706										
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	707										
II. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v lasti (709+710+711+712+713+714+715)	708	20.392.978	9.163.842	1.303.314	0	241.654	247.754	1.513.227	11.025.323		
A. Dolgoročno odloženi stroški	709	0	0	0	0	0	0	0	0		
B. Dolgoročne premoženjske pravice	710	511.733	222.968	10.618	0	0	0	72.540	226.843		
C. Druga neopredmetena sredstva	711	0	0	0	0	0	0	0	0		
D. Zemljišča	712	568.868	0	0	0	0	0	0	568.868		
E. Zgradbe	713	10.071.796	2.636.346	453.032	0	0	0	286.828	7.601.654		
F. Oprema	714	9.229.529	6.304.528	833.484	0	241.654	247.754	1.153.859	2.610.726		
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	715	11.052	0	6.180	0	0	0	0	17.232		
III. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v finančnem najemu (717+718+719+720+721+722+723)	716	0	0	0	0	0	0	0	0		
A. Dolgoročno odloženi stroški	717	0	0	0	0	0	0	0	0		
B. Dolgoročne premoženjske pravice	718	0	0	0	0	0	0	0	0		
C. Druga neopredmetena sredstva	719	0	0	0	0	0	0	0	0		
D. Zemljišča	720	0	0	0	0	0	0	0	0		
E. Zgradbe	721	0	0	0	0	0	0	0	0		
F. Oprema	722	0	0	0	0	0	0	0	0		
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	723	0	0	0	0	0	0	0	0		

Preglednica 2.8: Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb v evrih brez centov

VRSTA NALOŽBE OZIROMA POSOJIL	ZNESEK										
	Oznaka za AOP	Znesek naložb in danih posojil (1. 1.)	Znesek popr. naložb in danih posojil (1. 1.)	Znesek povečanja naložb in danih posojil	Znesek povečanj popravkov naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanj naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanj a popravkov naložb in danih posojil	Znesek naložb in danih posojil (31. 12.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (31. 12.)	Knjigov. vrednost naložb in danih posojil (31. 12.)	Znesek odpisanih naložb in danih posojil
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (3+5-7)	10 (4+6-8)	11 (9-10)	12
I. Dolgoročne finančne naložbe (801+806+813+814)	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Naložbe v delnice (802+803+804+805)	801	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v delnice v javna podjetja	802	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v delnice v finančne institucije	803	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v delnice v privatna podjetja	804	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v delnice v tujini	805	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Naložbe v deleže (807+808+809+810+811+812)	806	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v deleže v javna podjetja	807	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v deleže v finančne institucije	808	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v deleže v privatna podjetja	809	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.d.	810	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.o.o.	811	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Naložbe v deleže v tujini	812	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno	813	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druge dolgoročne kapitalske naložbe (815+816+817+818)	814	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Namensko premoženje, preneseno javnim sklantom	815	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Premoženje, preneseno v last drugim pravnim osebam javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	816	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne kapitalske naložbe doma	817	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Druge dolgoročne kapitalske naložbe v tujini	818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II. Dolgoročno dana posojila in depoziti (820+829+832+835)	819	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno dana posojila (821+822+823+824+825+826+827+828)	820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročno dana posojila posameznikom	821	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročno dana posojila javnim sklantom	822	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Dolgoročno dana posojila javnim podjetjem	823	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Dolgoročno dana posojila finančnim institucijam	824	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Dolgoročno dana posojila privatnim podjetjem	825	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Dolgoročno dana posojila drugim ravnam države	826	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Dolgoročno dana posojila državnemu proračunu	827	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Druga dolgoročno dana posojila v tujino	828	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročno dana posojila z odkupom vrednostnih papirjev (830+831)	829	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Domačih vrednostnih papirjev	830	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Tujih vrednostnih papirjev	831	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Dolgoročno dani depoziti (833+834)	832	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročno dani depoziti poslovnim bankam	833	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Drugi dolgoročno dani depoziti	834	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druga dolgoročno dana posojila	835	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Skupaj (800+819)	836	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3 POJASNILA K POSAMEZNYM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

3.1 Bilanca stanja

Postavke 26. člena Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava:

Sodila za razporejanja posrednih stroškov

- Posredne stroške na ravni celotnega zavoda razporejamo na dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur, opravljenih na javni službi oziroma trgu, v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh projektov in programov;
- posredne stroške na ravni organizacijske enote razporejamo na stroškovna mesta/nosilce s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur posameznega stroškovnega mesta/nosilca v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh stroškovnih mest/nosilcev.

Nameni, za katere so bile oblikovane dolgoročne rezervacije, ter oblikovanje in poraba dolgoročnih rezervacij po namenih

Dolgoročnih rezervacij nismo oblikovali.

Pojasnilo o ugotovljenem presežku prihodkov nad odhodki

Poslovno leto 2022 smo zaključili s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 464.591 EUR z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb, kot ga izkazuje *Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov* na postavki AOP 891. Presežek bomo razporedili za investicije.

V letu 2022 smo iz naslova razporejenih presežkov realizirali investicije v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva v višini 350.812 EUR.

Sestava kumulativnega presežka prihodkov nad odhodki na AOP 052 po letih, z navedbo že odobrene razporeditve (Organ, št. Sklepa organa, datum sklepa, znesek in namen razporeditev po letih)

Preglednica 3.1.1. Sestava kumulativnega presežka

Naziv	Vrednost v EUR	Sklep organa
Nerazporejen presežek iz leta 2019	239.953,33	Sklep Upravnega odbora št. UO-3-3, z dne 27. 2. 2020
Presežek prihodkov nad odhodki 2022	464.590,59	Podan predlog Upravnemu odboru za razporeditev za investicije v osnovna sredstva
SKUPAJ AOP 052	704.543,92	

Metoda vrednotenja zalog gotovih izdelkov in zalog nedokončane proizvodnje

Zaloge gotovih proizvodov vrednotimo po neposrednih proizvodnih stroških, v katere vključujemo neposredne proizvodne storitve in avtorske honorarje. Prejete subvencije zmanjšujejo vrednost zalog. Poraba zalog se izkazuje po povprečni ceni.

Zaloge trgovskega blaga vrednotimo po nabavni ceni, vključno z neposrednimi stroški nabave. Poraba zaloge se izkazuje po metodi zaporednih cen FIFO.

Podatki o stanju neporavnanih terjatev ter ukrepi za njihovo poravnavo oziroma razlog neplačila

Odprte terjatve iz preteklega leta sestavljajo terjatve do Agencije za raziskovalno dejavnost RS ter terjatve do financerjev evropskih in mednarodnih projektov, ki zapadejo v plačilo v letu 2023. Odprte terjatve na dan 31. 12. 2022 v višini 44.344,26 EUR predstavljajo terjatve za račune, zapadle v letu 2022. Njihov delež predstavlja 2,05 % vseh odprtih terjatev. Terjatve pretežno izhajajo iz terjatev do fizičnih oseb, ki jih redno opominjamo o neplačilih. Zapadle terjatve pred letom 2022 znašajo 3.079,07 EUR.

Podatki o obveznostih, ki so do konca poslovnega leta zapadle v plačilo, ter o vzrokih neplačila

Neplačanih poslovnih obveznosti iz preteklega leta nimamo, ker vse svoje obveznosti poravnavamo v dogovorjenih rokih.

Viri sredstev, uporabljenih za vlaganja v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena dolgoročna sredstva ter dolgoročne finančne naložbe (kapitalske naložbe in posojila)

V letu 2022 smo v neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva investirali 1.315.821 EUR. Viri financiranja so bila sredstva ARRS iz Paketa 21 v višini 60.966 EUR, obračunana amortizacija v višini 904.043 EUR ter presežek prihodkov nad odhodki iz preteklih let v višini 350.812 EUR.

Naložbe prostih denarnih sredstev

Na dan 31. 12. 2022 znašajo vezana sredstva pri Zakladnici enotnega zakladniškega računa države 7.200.000,00 EUR. Vezana sredstva predstavljajo trenutno prosta likvidna sredstva, ki smo jih prejeli iz naslova financiranja in predfinanciranja projektov Evropske unije in drugih mednarodnih projektov, iz naslova razmejenih prihodkov ter sredstev, rezerviranih za investicije, in so namenjena plačilu tekočih obveznosti ter načrtovanih investicij. Prosta likvidna sredstva uporabljamo tudi za premostitev izpada prilivov s strani financerjev v prvih mesecih poslovnega leta, ko še niso sklenjene vse pogodbe o financiranju naše dejavnosti za tekoče leto, in za financiranje izdatkov izvajanja mednarodnih projektov, za katera prejmemo finančna sredstva šele po njihovem zaključku.

Razlogi za pomembnejše spremembe dolgoročnih (stalnih) sredstev

Med dolgoročnimi sredstvi se je zmanjšala vrednost neopredmetenih osnovnih sredstev za 61.921 EUR ter opredmetenih osnovnih sredstev za 308.095 EUR. Vrednost nepremičnin se je povečala za 161.204 EUR.

Vrste postavk, ki so zajete v znesku, izkazanem na kontih izvenbilančne evidence

V izvenbilančni evidenci so evidentirane dane in prejete garancije, prejete in izdane menice za zavarovanje pogodbenih obveznosti iz naslova sklenjenih pogodb ter zaloga knjig, ki jih ima knjigarna Azil v komisijski prodaji. Izvenbilančno vodimo tudi materialno evidenco srebrnih in zlatih znakov ZRC SAZU, ki so namenjeni

bodočim nagrajencem ZRC SAZU, in umetniške slike, ki smo jih dobili v izposojno po pogodbeni pogodbi z Goriškim muzejem z dne 9. 2. 2019.

Preglednica 3.1.2 Postavke na kontih izvenbilančne evidence

Naziv	Vrednost v EUR
Zaloga komisija AZIL	28.752,66
Prejete menice za zavarovanje dobre izvedbe posla pri tržnih javnih naročilih	164.082,37
Prejete garancije za zavarovanje dobre izvedbe posla pri tržnih javnih naročilih	50.159,52
Zlati in srebrni znaki ZRC SAZU	3.882,65
Slike, izposojene po pogodbeni pogodbi z Goriškim muzejem, 9. 2. 2019	4.783,50
Skupaj	251.660,70

Pojasnilo o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in o neopredmetenih dolgoročnih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti

Oprema se uporablja, dokler tehnološko ne zastara oziroma dokler se ne okvari tako, da popravilo ni več smiselno, ne glede na to, ali je že v celoti odpisana. Trije primeri velike opreme, ki je že v celoti odpisana in se še uporablja, so: *mikroskop laboratorij za mikroskopijo* (inv. 108645) iz leta 2015, *elektronski daljinomer dtm-a10lg* (inv. 104287) iz leta 1991, *računalniška oprema-sadie sav- pcm4tk* (inv. 101052) iz leta 2003 in *sistem za izdelavo mikroskopskih vzorcev* (inv. 107062) iz leta 2010.

3.2 Drugo, kar je pomembno za popolnejšo predstavitev poslovanja in premoženjskega stanja

- **Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme: 71 %.**

- **Dolgoročne pasivne časovne razmejitve**

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve v višini 11.827,91 EUR, evidentirane na kontih skupine 92, so oblikovane iz naslova prejetih namenskih sredstev evropskih financerjev za pokrivanje stroškov amortizacije raziskovalne opreme, ki je bila kupljena izključno za potrebe izvajanja evropskih projektov. Dolgoročne pasivne razmejitve se letno zmanjšujejo za vrednost obračunane amortizacije teh osnovnih sredstev.

- **Kratkoročne pasivne časovne razmejitve po namenih in vrednostih**

Kratkoročno odloženi prihodki

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev smo evidentirali del prihodkov (v spodnji preglednici), ki jih zaradi trajanja opravljanja raziskovalnih storitev nismo mogli priznati kot prihodek, saj raziskovalne storitve pri nedokončanih programih, projektih in usposabljanju mladih raziskovalcev še niso v celoti opravljene in stroški še niso nastali.

Preglednica 3.2.1 Kratkoročno odloženi prihodki

KONTO	NAZIV	ZNESEK
2910010	KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI	37.048,25
2910060	KRATK. ODL. PRIH. – ARRS – INFRASTRUKTURA	350.418,31
2910150	KRATK. ODL. PRIH. – UO in POVRAČILA	307.792,41
2910210	KRATK. ODL. PRIH. – ARRS – TEMELJNI APLIKATIVNI PROJEKTI J	704.781,16
2910220	KRATK. ODL. PRIH. – ARRS – RAZISKOVALNI PROGRAMI	1.463.129,65
2910250	KRATK. ODL. PRIH. – ERA-H6-8284	18.353,62
2910260	KRATK. ODL. PRIH. – ESF, ERC, NI-0003, N6	137.934,10
2910280	KRATK. ODL. PRIH. – ARRS – CRP	45.982,18
2910310	KRATK. ODL. PRIH. – ARRS – MR	177.112,02
2910320	KRATK. ODL. PRIH. – ARRS – POZ DOK	107.760,76
2910460	KRATK. ODL. PRIH. – C – ZNANSTVENE MONOGRAFIJE (C)	48.202,38
	SKUPAJ	3.398.514,84

Razmejeni vnaprej plačani prihodki za evropske projekte

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev smo razmejili sredstva, ki smo jih prejeli iz naslova *predfinanciranja mednarodnih projektov in drugih projektov*. V prihodke jih bomo skladno z nastalimi stroški prenašali v prihodnjem obdobju. Njihovo sestavo in strukturo prikazuje naslednja preglednica.

Preglednica 3.2.2 Razmejeni vnaprej plačani prihodki za evropske projekte

KONTO	NAZIV	ZNESEK
2910809	EU – KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI	88.393,34
2913000	EU – ARIADNE PLUS	2.560,73
2917000	EU – CARE4CLIMATE	15.169,00
2917100	EU – EPOS SP	1.402,49
2917200	EU – ELTER PPP	10.943,13
2917300	EU – EP ELTER PLUS	7.987,30
2917400	EU – LIFEWATCH ERIC	5.962,03
2917500	EU – EPITV	151.945,21
2917800	EU – MINERVA	781,71
2918300	ERASMUS – IRSCHEN	14.183,05
2918600	EU – SOC-ILL	56.714,12
2918800	EU – SHARED GREEN DEAL	47.797,77
2918900	EU – TOCL	2.811,30
2919100	EU – SELINA	103.129,33
2919200	EU – AI4EUROPE	56.365,91
2919300	EU – CRISMET	85.071,16
2919400	EU – INSPIRE	126.054,62
2919500	EU – DANCE-ICH	125.947,71
2919600	EU – OPERAS-PLUS	19.589,06
	SKUPAJ	922.808,97

Vračunani odhodki in odloženi prihodki za leto 2022

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev nismo oblikovali vračunanih odhodkov in ne odloženih prihodkih.

- **Kratkoročne aktivne časovne razmejitve**

Na kontih aktivnih časovnih razmejitev smo razmejili vnaprej plačane stroške leta 2023 iz naslova usposabljanja mladih raziskovalcev, ki jih bo ARRS pokrila v letu 2023, ter druge vnaprej plačane materialne stroške v višini 157.550,76 EUR, ki se nanašajo na leto 2023.

Na kontih aktivnih časovnih razmejitev smo vračunali prihodke iz naslova nezaračunanih prihodkov za mednarodne projekte iz leta 2022 v višini 922.808,978 EUR, ki jih bodo financerji na naš račun nakazali v letu 2023.

Preglednica 3.2.3: Kazalniki Bilance stanja

Kazalniki	Vrednost
Stopnja odpisanosti celotnih osnovnih sredstev	0,49
- od tega: stopnja odpisanosti celotne opreme	0,74
Delež nepremičnin v sredstvih	0,37
Delež opreme v sredstvih	0,12
Delež pasivnih časovnih razmejitev v kratkoročnih obveznostih	0,67

3.3 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Celotni prihodki znašajo 23.123.819,19 EUR, celotni odhodki znašajo 22.652.898,21 EUR, presežek prihodkov nad odhodki znaša 470.919,98 EUR.

Sestava prihodkov

Celotni prihodki znašajo 23.123.820 EUR in so skoraj enaki načrtovanim prihodkom, nižji so za skromnih 0,43 %. Na javni službi so zaradi večjega obsega razmejenih prihodkov, kot smo prvotno načrtovali, od načrtovanih nižji za dva odstotka in na tržni dejavnosti višji za 160 %. Razlog za tako veliko odstopanje na tržni dejavnosti je v tem, da do konca nismo vedeli, koliko tržnih projektov se bo dejansko zaključilo v letu 2022, ker smo se dogovarjali za možna podaljšanja v leto 2023. V večjem delu do tega ni prišlo, projekti so se zaključili in izdali smo račune za opravljene storitve.

V primerjavi z lanskimi so prihodki višji za 7 %.

Celotni prihodki na zaposlenega (AOP 870/AOP 894) znašajo: 65.152 EUR.

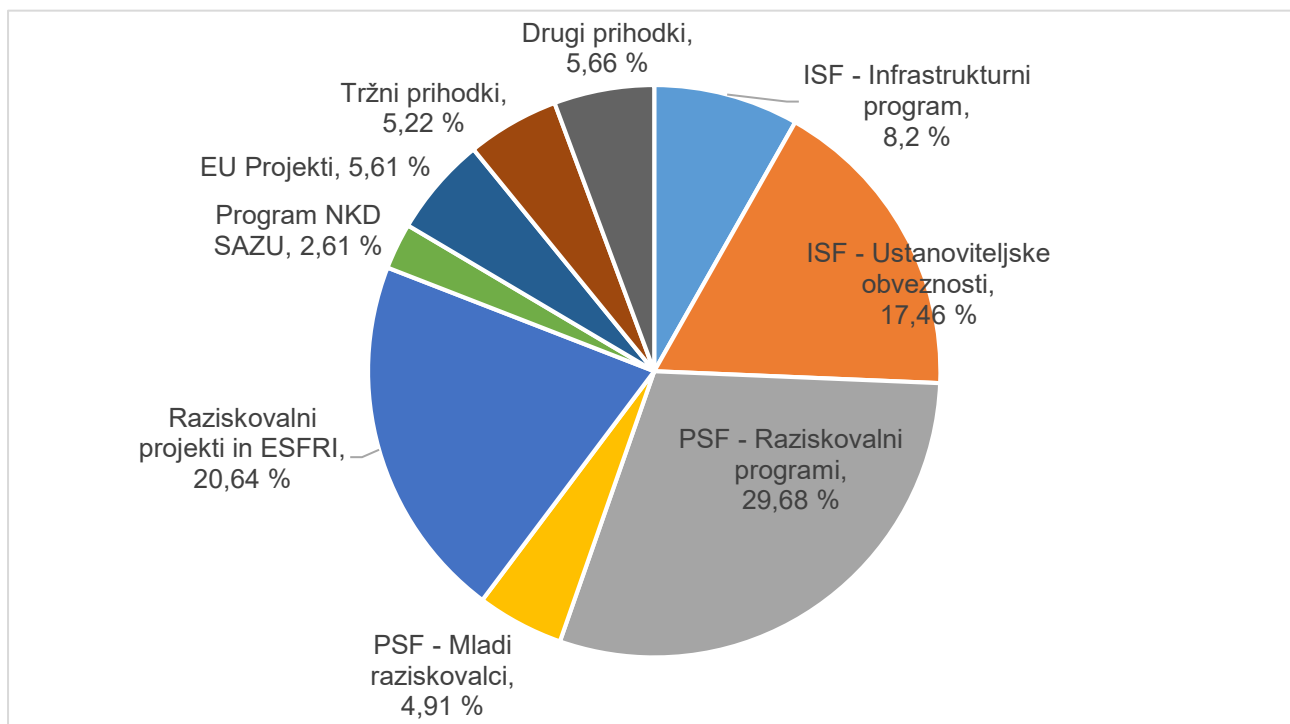
Preglednica 3.3.1: Primerjava načrtovanih in realiziranih prihodkov po namenih

	Prihodki glede na namen	Rebalans 2 finančnega načrta 2022	Realizirano 2022	Indeks real./ načrt.
1	ISF – Infrastrukturni program	1.576.619	1.897.656	120
2	ISF – Ustanoviteljske obveznosti	4.257.390	4.040.281	95
3	RSF – Raziskovalni programi	7.192.413	6.866.354	95
4	RSF – Mladi raziskovalci	1.158.883	1.137.031	98
5	Raziskovalni projekti	4.968.904	4.611.474	93
6	Mednarodni ESFRI projekti	200.678	163.278	81
7	Program NKD SAZU	595.000	605.000	102
8	CRP	133.298	114.247	86
9	Znanstveni tisk	267.006	231.771	87
10	Tuja znanstvena literatura in baze podatkov	48.445	18.640	38
11	Osrednji specializirani informacijski centri	53.273	53.273	100
12	Sofinanciranje mednarodnih projektov	1.020.877	1.298.419	127
13	Drugi prihodki	997.640	879.540	88
	Skupaj javna služba	22.470.426	21.916.964	98
14	Trg (vključno s povečanjem zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje)	754.000	1.206.856	160
14	SKUPAJ PRIHODKI	23.224.426	23.123.820	100

Preglednica 3.3.2: Primerjava realiziranih prihodkov let 2022 in 2021

Prihodki	Realizirano 2022	Realizirano 2021	Indeks 2022/2021
Javna služba	21.916.964	20.357.558	108
Trg	1.206.856	1.179.534	102
Skupaj prihodki	23.123.820	21.537.092	107

Slika 3.3.1: Struktura prihodkov leta 2022

Sestava odhodkov po obračunskem načelu

- Celotni odhodki znašajo 22.652.900 EUR.
- Celotni odhodki na zaposlenega(AOP 887/AOP 894): 63.825 EUR.
- Povprečni stroški dela na zaposlenega (AOP 875/AOP 894): 44.064 EUR.
- Sredstva za plače: 12.322.323 EUR bruto.
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela: 337.928 EUR bruto.
- Sredstva za delovno uspešnost ter iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu: 125.169 EUR bruto.
- Sredstva za redno delovno uspešnost: 223.621 EUR bruto.
- Povečanje plač zaradi vpliva napredovanj na delovnem mestu: 349.896 EUR bruto.
- Sredstva za regres za letni dopust: 444.871 EUR.
- Dodatek za delovno dobo zaposlenih: 593.647 EUR.
- Sredstva, izplačana za jubilejne nagrade: 16.242 EUR.
- Sredstva za odpravnine ob upokojitvi: 76.716 EUR bruto; odpravnine ob prenehanju zaposlitve za določen čas: 13.254 EUR.
- Sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja: 157.623 EUR.
- Sredstva za regresirano prehrano zaposlenih: 352.823 EUR.
- Sredstva za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela: 245.144 EUR.
- Sredstva za povračilo stroškov nadomestila za uporabo lastnih sredstev zaposlenih v času opravljanja dela na domu: 38.817 EUR.
- Delež stroškov dela v celotnih odhodkih: 69 % po obračunskem načelu.
- Odstotek povečanja drugih izdatkov zaposlenim (drugih stroškov dela) glede na leto 2021: 21 %.
- Odstotek povečanja izdatkov za blago in storitve (stroškov materiala in storitev) glede na leto 2021: 32 %.
- Višina sredstev za sejnine in povračila stroškov članom Upravnega odbora: 4.010 EUR.
- Amortizacija od neopredmetenih osnovnih sredstev: 72.540 EUR.
- Amortizacija od nepremičnin: 286.828 EUR.

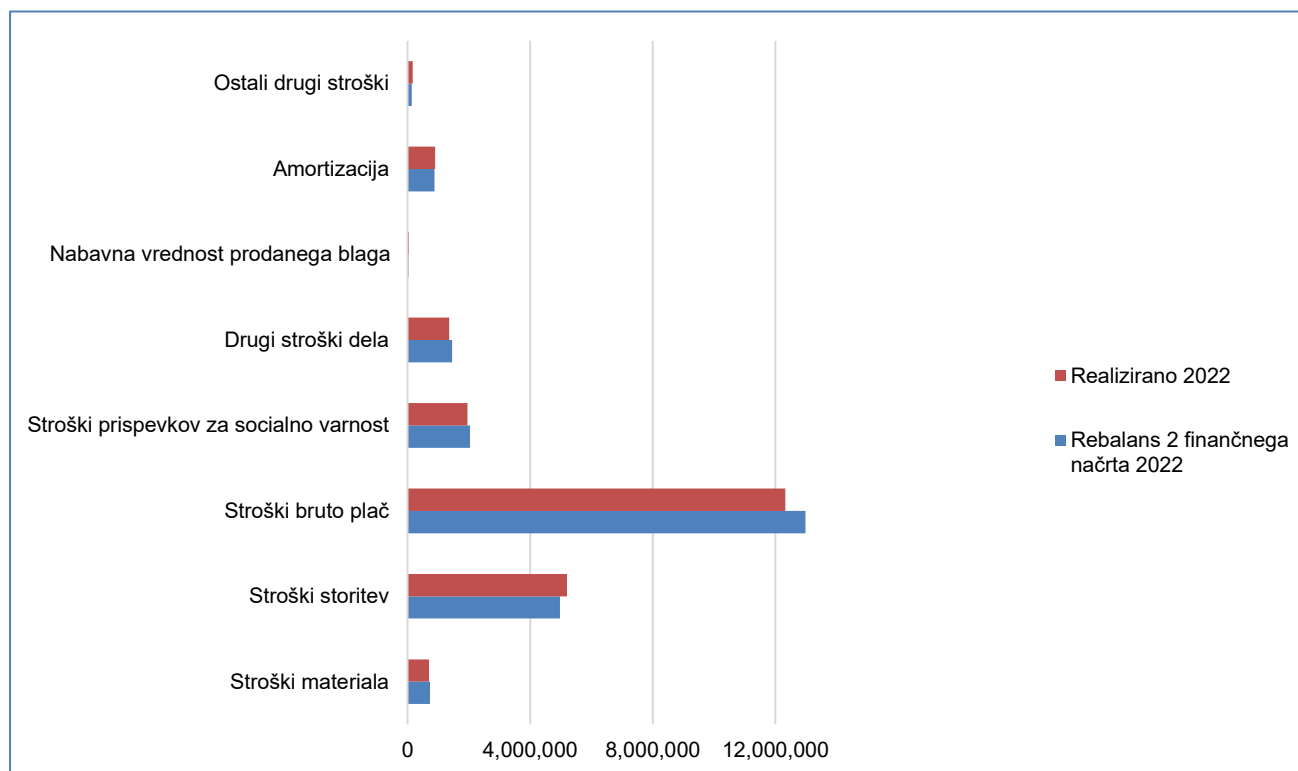
– Amortizacija od opredmetenih osnovnih sredstev: 544.675 EUR.

Sestavo prihodkov in primerjavo z načrtovanimi vrednostmi odhodkov prikazuje spodnja preglednica. Stroški so pretežno nižji, ker je bil del aktivnosti zamaknjen v leto 2023. Grafično strukturo prihodkov prikazuje graf v nadaljevanju.

Preglednica 3.3.4: Primerjava načrtovanih in realiziranih odhodkov v letu 2022

	Odhodki	Rebalans 2 finančnega načrta 2022	Realizirano 2022	Indeks real./načrt.
1	Stroški materiala	730.000	697.172	96
2	Stroški storitev	4.970.000	5.203.512	105
3	Stroški bruto plač	12.977.958	12.322.323	95
4	Stroški prispevkov za socialno varnost	2.042.172	1.960.246	96
5	Drugi stroški dela	1.454.995	1.356.592	93
6	Nabavna vrednost prodanega blaga	33.000	41.929	127
7	Amortizacija	880.000	904.043	103
9	Ostali drugi stroški	136.300	167.083	123
10	SKUPAJ ODHODKI	23.224.426	22.652.900	98

Slika 3.3.2: Primerjava realiziranih in načrtovanih odhodkov v letu 2022

Primerjava realiziranih odhodkov tekočega leta s predhodnim letom

Celotni odhodki so v primerjavi s preteklim letom višji za 11 %. Podrobnejša analiza stroškov kaže na največje povečanje *stroškov službenih potovanj in dnevnic*, ki so nastali v času, ko so se omejitve sprostile in je bilo možno izvesti več terenskega dela, prav tako je bilo v živo organiziranih več znanstvenih konferenc kot leto prej, več je bilo mednarodnega sodelovanja. Višji stroški pa so tudi posledica zvišanja višine dnevnic, kilometrin in ostalih potnih stroškov. Višji so tudi *stroški energije* za 28 %, kar glede na svetovne trende in večje aktivnosti predstavlja dokaj sprejemljivo povečanje stroška. Omeniti velja še višje stroške *sejnin članom upravnega odbora*, ker je bilo v letu 2022 izvedenih več sej, na katerih so bili obravnavani dokumenti, povezani z uvajanjem stabilnega financiranja, ki ga je prinesel ZZRID. Višji od lanskih so še stroški *tiskarskih in drugih storitev* kot posledica večje produkcije znanstvenih publikacij ter *ostali stroški* in stroški porabljenega materiala.

Nižji so stroški *najemnin in licenčnin*, v katere so vključeni stroški Microsoft licenc in licenc za računalniške programe, ker je bil že v letu 2021 v postopku javnega naročila, ki ga je izvedlo Ministrstvo za javno upravo, izbran ponudnik, ki je ponudil nižjo ceno, *stroški pošte in telefona* ter *stroški zunanjih izvajalcev*.

Stroški dela, ki vključujejo bruto plače, prispevke ter druge stroške dela, so za 5 % višji od lanskih, kar je posledica izplačil napredovanj na delovnem mestu, napredovanj raziskovalk in raziskovalcev v višje nazive in s tem na višje ovrednotena delovna mesta, višjih plač, višjih povračil zaposlenim ter povečanja števila zaposlenih.

Stroški amortizacije so nižji za štiri odstotke. V letu se je spet vrnil trend padanja stroškov amortizacije, ki ga bomo obrnili v pozitivno smer s smelo investicijsko politiko v letu 2023.

Preglednica 3.3.5: Primerjava odhodkov, realiziranih v letih 2022 in 2021

	Odhodki	Realizirano 2021	Realizirano 2022	Indeks real. 2022/2021
1	Stroški porabljenega materiala	464.806	476.173	102
2	Stroški energije	172.234	220.999	128
3	Stroški pošte in telefona	83.098	75.925	91
4	Stroški najemnin in licenčnin	286.214	279.209	98
5	Tiskarske in ostale storitve	2.947.899	3.947.775	134
6	Dnevnice za službena potovanja	77.440	207.877	268
7	Ostali stroški službenih potovanj	172.964	592.563	343
8	Stroški zunanjih sodelavcev	352.023	242.555	69
9	Sejnine upravnega odbora	3.221	4.010	124
10	Bruto plače	11.865.263	12.322.323	104
11	Prispevki	1.873.415	1.960.246	105
12	Drugi stroški dela (prevoz na delo, prehrana, regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine, premije za dod. pok. zavarovanje, nadomestilo za uporabo lastnih sredstev)	1.120.740	1.356.592	121
13	Rezervacije	0		
14	Ostali stroški	50.608	62.610	124
15	Amortizacija	942.512	904.043	96
	Skupaj odhodki	20.412.437	22.652.900	111

Vzroki za izkazovanje presežka prihodkov nad odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka

Celoten presežek prihodkov nad odhodki znaša 464.590,59 EUR.

Presežek prihodkov nad odhodki v višini 161.699,77 EUR iz leta 2022 iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu se razporedi za investicije v osnovna sredstva.

Presežek prihodkov nad odhodki na javni službi znaša 302.890,82 EUR:

- Presežek prihodkov nad odhodki v višini 11.544,72 EUR iz naslova stabilnega financiranja za programe mladih raziskovalce se razporedi za investicije v osnovna sredstva.
- Presežek prihodkov nad odhodki v višini 180.865,08 EUR je bil realiziran, ker pri izvajanju projektov uporabljamo tudi raziskovalno opremo, ki je že v celoti amortizirana oziroma so bili stroški nižji od normiranih, ki so določeni z Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije. Presežek iz tega naslova se razporedi za investicije v osnovna sredstva v obdobju 2023 do 2027.
- Presežek prihodkov nad odhodki v višini 13.872,85 EUR iz naslova obresti Enotnega zakladniškega računa se razporedi za investicije v osnovna sredstva.
- Presežek prihodkov in odhodkov v višini 96.608,17 EUR iz naslova nižjih stroškov na evropskih projektih, ki so pavšalno financirani in so dejanski stroški nižji, se razporedi za investicije v osnovna sredstva.

3.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

Prihodki na javni službi so za 8 % višji od lanskih, na trgu pa za dva odstotka. Nadaljeval se je ugoden trend tržnih dejavnosti. Izvajali smo več tržnih projektov na tržni dejavnosti in zaključevali so se projekti, ki so bili zaradi epidemije podaljšani v leto 2022. Največ tržnih projektov so izvajali na Inštitutu za raziskovanje krasa v skupni vrednosti 280.840,82 EUR, na Biološkem inštitutu Jovana Hadžija v višini 233.258,15 EUR ter na Geografskem inštitutu Antona Melika v skupni vrednosti 64.705,21 EUR.

Amortizacija po vrstah dejavnosti: javna služba 874.166 EUR, trg 29.877 EUR.

Preglednica 3.4.1: Primerjava prihodkov in odhodkov javne službe in tržne dejavnosti

	Leto 2022		Leto 2021		Indeks javna služba 2022/ 2021	Indeks trg 2022/ 2021
	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe (JS)	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe (JS)	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu		
CELOTNI PRIHODKI	21.916.964	1.206.856	20.357.558	1.179.534	108	102
CELOTNI ODHODKI	21.614.073	1.038.827	19.398.321	1.014.116	111	102
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	302.891	168.029	959.237	165.418	32	102
Davek od dohodka pravnih oseb		6.329		12.393		51
Presežek prihodkov z upoštevanjem davka od dohodka	302.891	161.700	959.237	153.025	32	106

3.5 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku

Prejemki

Celotni prihodki po denarnem toku (prilivi) znašajo 23.241.947 EUR, od tega iz naslova javne službe 22.272.122 EUR in 969.825 EUR na trgu, in so od lanskih višji za 5 %.

Celotni odhodki po denarnem toku (odlivi) znašajo 22.860.930 EUR, od tega za javno službo 21.883.257 EUR in 977.673 EUR na trgu. Odhodki so višji od lanskih za 11 %.

Presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku znaša 381.017 EUR.

Prilivi na javni službi so za 5 % višji od lanskih.

Pozitivni odmiki so beleženi na postavkah *prejeta sredstva iz državnega proračuna* pretežno iz naslova višjih sredstev ARRS za stabilno financiranje.

Višja so *prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU, prejeta sredstva iz drugih evropskih ustanov in iz drugih držav*, kar je posledica uspešnega koriščenja evropskih sredstev in povečanih aktivnosti ob zaključka programskega obdobja ter tržnih prihodkov. Višji od lanskih so tudi prilivi iz naslova *donacij* in iz *tržnih projektov*.

Nižji so *drugi prilivi iz občinskih proračunov, prilivi za investicije ter od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja in prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU*, ker smo v tekočem letu koristili prejeta predplačila.

Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU izkazujejo indeks 1321, kar je posledica začetka programa Horizon Europe (2021–2027). V letu 2022 so se začeli izvajati štirje projektov iz programa Horizon Europe, ki predvidevajo do 70 % predfinanciranja projekta (Selina, AI4EUROPE, INSPIRE, OPERAS-PLUS).

Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije so nižja, ker se je v letu 2022 iz te sheme izvajalo manj projektov. *Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov* so nižja in izkazujejo indeks 56. Zaključujejo se projekti iz finančne perspektive 2014 do 2020, projekti v novi perspektivi pa se šele začenejo, zato posledično prilivi nižji.

Preglednica 3.5.1: Sestava prejemkov po virih v primerjavi s preteklim letom

	AOP	Realizirano 2022	Realizirano 2021	Indeks real. 2021/2020
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	404	20.642.578	19.314.388	107
Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	407	62.696	83.081	75
Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	277.256	580.785	48
Prejete obresti, donacije in drugo	422-429,487	74.463	151.885	49
Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	260.500	464.682	56
Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	260.170	16.962	1321
Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	694.459	594.313	117
Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	431	969.825	884.436	110
Skupaj		23.241.947	22.090.532	105

Izdatki

- Sredstva za plače, prispevke in druge izdatke zaposlenim: 14.960.876 EUR.
- Sredstva za delovno uspešnost za redno delovno uspešnost: 219.985,54 EUR bruto.
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela: 340.389 EUR bruto.
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu: 155.903,57 EUR bruto.
- Povečanje plač zaradi vpliva napredovanj na delovnem mestu: 332.401 EUR bruto.
- Sredstva za regres za letni dopust: 445.953 EUR bruto.
- Dodatek za delovno dobo zaposlenih: 581.509 EUR bruto.
- Sredstva, izplačana za jubilejne nagrade: 18.949 EUR.
- Sredstva za odpravnine v evrih za odpravnine ob upokojitvi: 63.497 EUR bruto.
- Sredstva za odpravnine v evrih za odpravnine ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas: 11.624 EUR bruto.
- Sredstva za odpravnine v evrih, za odpravnine ob prekinitvi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (ali iz razloga nesposobnosti): 0 EUR.
- Sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v evrih: 152.114,49 EUR.
- Sredstva za regresirano prehrano zaposlenih: 344.843,28 EUR.
- Sredstva za povračila stroškov na delo in z dela: 242.843,28 EUR.
- Delež stroškov dela v celotnih odhodkih: 68 %.
- Odstotek povečanja drugih izdatkov zaposlenim glede na leto 2021: 5 %.
- Odstotek povečanja izdatkov za blago in storitve glede na leto 2021: 27 %.
- Višino sredstev za sejnine in povračila stroškov članom upravnega odbora JRZ: 4.010 EUR.

Preglednica 3.5.3: Sestava odhodkov v primerjavi z načrtovanimi odhodki – javna služba

Odhodki po denarnem toku – javna služba	AOP	Načrtovano 2022	Realizirano 2022	Indeks real. /načrt.
Plače, prispevki in drugi izdatki zaposlenim	439 in 447	14.751.980	14.960.876	101
Izdatki za blago in storitve in drugo	453	4.877.425	5.443.365	112
Investicijski izdatki	470	2.843.409	1.479.016	52
Skupaj		22.472.813	21.883.257	97

Preglednica 3.5.4: Sestava odhodkov v primerjavi z načrtovanimi odhodki – tržna dejavnost

Odhodki po denarnem toku – tržna dejavnost	AOP	Načrtovano 2022	Realizirano 2022	Indeks real. /načrt.
Plače, prispevki in drugi izdatki zaposlenim	482 in 483	590.140	616.571	104
Izdatki za blago in storitve	484	200.371	361.102	180
Skupaj		790.511	977.673	124

Odhodki za plače, prispevke in druge izdatke zaposlenim ter izdatki za blago in storitve na tržni dejavnosti so višji od načrtovanih kot tudi od lanskih.

Preglednica 3.5.5: Sestava izdatkov za blago in storitve v primerjavi s preteklim letom

Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	AOP	Realizirano 2022	Realizirano 2021	Indeks real. 2022/2021
Pisarniški in splošni material in storitve	454	2.319.370	2.065.027	112
Posebni material in storitve	455	53.160	38.281	139
Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	347.586	275.941	126
Prevozni stroški in storitve	457	101.017	75.420	134
Izdatki za službena potovanja	458	722.205	247.430	292
Tekoče vzdrževanje	459	708.432	474.618	149
Poslovne najemnine in zakupnine	460	311.764	279.126	112
Drugi operativni odhodki	463	879.831	872.330	101
SKUPAJ		5.443.365	4.328.173	126

Pri izdatkih za blago in storitve beležimo večje rasti pri izdatkih za službena potovanja, kar je posledica velikega zmanjšanja teh stroškov v letih 2020 in 2021, prevoznih stroškov in storitvah. V letu 2022 smo izvedli in plačali več vzdrževalnih del, zato so višji tudi izdatki za tekoče vzdrževanje. Višji so prav tako izdatki za pisarniški in splošni material in storitve ter drugi operativni odhodki. Rast cen na trgu zvišuje izdatke za energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije. Poslovne najemnine in zakupnine so višje, ker vključujejo plačilo najemnine za stanovanja, v katerih raziskovalci bivajo med delom na Dunaju.

Preglednica 3.5.6 Investicijski odhodki, primerjava s preteklim letom

Investicijski izdatki	AOP	Realizirano 2022	Realizirano 2021	Indeks real. 2022/2021
Nakup zgradb in prostorov	471	453.032	67.941	667
Nakup prevoznih sredstev	472	66.289	0	
Nakup opreme	473	744.817	1.016.284	73
Nakup drugih osnovnih sredstev	474	18.307	27.255	67
Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	0	0	
Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	188.344	0	
Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0	
Nakup nematerialnega premoženja	478	8.227	122.347	7
Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0	0	
Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0	
SKUPAJ		1.479.016	1.233.827	120

Sestavo investicijskih odhodkov prikazuje zgornja preglednica. Celotni izdatki so bili višji kot leta 2021, ker smo v letu 2022 investirali v nakup prostorov na Mestnem trgu 18 in izvajali investicijsko vzdrževanje.

Presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku znaša 381.017 EUR.

Preglednica 3.5.7: Poročilo o prejetih sredstvih iz proračuna RS po denarnem toku

	Prihodki glede na namen	Realizacija 2021	Finančni načrt 2022-Rebalans II	Realizacija 2022	Realizacija 2022/Realizacija 2021 (indeks)
a	b	c	d	e	f=e/d*100
A+B+C	Prihodki - Skupaj (vrednost mora biti enaka AOP 404 + AOP 419)	19.895.174	20.959.980	20.919.834	105
A.	Vir: ARRS	17.502.901	19.254.135	19.419.378	111
B.	Vir: MIZŠ	997.041	150.446	150.446	15
B1.	CRP	0	0	0	
B2.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov – tekoči transferi	195.053	128.362	128.362	66
B2a	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov – investicijski transferi	760.262	0	0	0
B3.	Investicije in investicijsko vzdrževanje – integralni proračun	0	0	0	
B4.	Ostalo – vir MIZŠ	41.726	22.084	22.084	53
C.	Drugi viri državnega proračuna (druga ministrstva, agencije ipd.)	1.395.232	1.555.399	1.350.010	97

3.6 Izračun presežka prihodkov nad odhodki za javne zavode

Zavodi ugotavljamo presežek za posamezno leto skladno s peto točko prvega odstavka 9.i. člena Zakona o javnih financah. Ugotovljeni presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku se zmanjša za neplačane obveznosti, neporabljeni namenska sredstva, ki so namenjena za financiranje izdatkov v prihodnjem obdobju in so evidentirana na kontih časovnih razmejitev, ter za neporabljeni sredstva za investicije. Glede na to, da smo izračunali negativni znesek, torej presežek odhodkov nad prihodki po načelu denarnega toka, le-tega ne evidentiramo na kontih skupine 985.

Preglednica 3.6.1: Izračun presežka prihodkov skladno z ZJF

Zap. št.		AOP	Leto 2022	Leto 2021
1	Prihodki po denarnem toku (71,72,73,74,78)	401	23.241.947	22.090.532
2	Odhodki po denarnem toku (40,41,42)	437	22.860.930	20.728.743
3	Presežek prihodkov ali presežek odhodkov po nadelu denarnega toka (3=1-2)	485 ali 486	381.017	1.361.789
4	Prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev (75)	500	0	0
5	Dana posojila in povečanje kapitalskih deležev (44)	512	0	0
6	Razlika med prejetimi in danimi sredstvi iz finančnih naložb (6=4-5)	524 ali 525	0	0
7	Zadolževanje (50)	550	0	0
8	Odplačilo dolga (55)	560	0	0
9	Neto zadolževanje ali odplačilo dolga (9=7-8)	570 ali 571	0	0
10	Povečanje ali zmanjšanje stanja na računu je presežek X (10=3+6-9)	572 ali 573	381.017	1.361.789
11	Če je razlika vpisana v AOP 572, določeni uporabnik presežek po denarnem toku zmanjša za predpisane obveznosti	572	381.017	1.361.789
12	Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitev (20,21,22,23,24,25,26,29)	034 (brez 042)	6.487.223	5.667.104
13	Dolgoročne pasivne časovne razmejitev ter dolgoročne finančne poslovne obveznosti (92,96,97)	054 055	11.828	0
14	Neporabljena obveznost do virov sredstev, ki predstavlja neporabljena sredstva za investicije (940-(00 do 05))	050-(002-003+004-005+006-007)	4.014.433	3.189.596
15	Znesek Y, ki je izračunani znesek presežka po fiskalnem pravilu (15=11-12-13-14)		-10.132.467	-7.494.911

3.7 Delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu

V letu 2022 smo izplačali delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu v višini 125.169,21 EUR bruto.

Dovoljeni obseg za izplačilo delovne uspešnosti za leto 2022 je znašal 143.854,90 EUR. V letu 2021 smo preveč izplačali 840,58 EUR. Skladno z drugim odstavkom 5. člena Uredbe o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu bomo lahko v letu 2023 izplačali razliko v višini 17.845,11 EUR.

Predpisani obrazec za izračun prikazuje izračun dovoljenega obsega.

Delovna uspešnost je bila načrtovana v *Rebalansu II programa dela in finančnega načrta za leto 2022* v višini 205.000 EUR bruto. Dejansko izplačilo znaša 126.009,79 EUR z indeksom 61.

Preglednica 3.6.1: Elementi za določitev dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2022

Zap. št.	NAZIV	Vrednost v EUR
1	Presežek prihodkov nad odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	161.700,00
2	Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	125.169,21
3	Osnova za določitev obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (1+2)	286.869,21
4	Dovoljeni obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (zap. 3*0,5)	143.434,61
5	Razlika med dovoljenim in izplačanim akontativnim obsegom sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (4-2)*	18.265,40

* V letu 2023 se lahko izplača še za 17.845,11 EUR zaradi previsokega izplačila v letu 2021 v višini 840,58.

4 DRUGO, POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA

4.1 Splošna pojasnila

- a) Zavod je v letu 2022 ustvaril dovolj prihodkov za pokrivanje nastalih odhodkov.
- b) Sklep o načinu uskladitve knjižnega stanja sredstev, terjatev in obveznosti z dejanskim stanjem:
 - Materialne in druge vrednosti, ugotovljene kot popisni primanjkljaj, je potrebno izbrisati iz knjigovodskih evidenc.
 - Materialne vrednosti, ugotovljene kot popisni presežek, je potrebno v količini in vrednosti iz poročila vpisati v evidenco sredstev.
 - Ugotovljene popisne primanjkljaje in presežke, ki so izkazani v popisnih listih, je treba knjižiti (zmanjšanje sredstev oziroma zalog in ustrezne konte stroškov, odhodkov ali terjatev):
 - Neizterljivih terjatve nimamo.
 - Primanjkljaj pri zalogah knjig je v Knjigarni Azil in Založbi ZRC znašal 131,57 EUR.
 - Popis knjižničnega gradiva se izvede, ko se vzpostavijo evidences v materialni evidenci COBISS in poslovnih knjigah ZRC SAZU.
 - Direktor ugotavlja, da je bil popis dobro opravljen.
 - Direktor je potrdil Sklep o načinu uskladitve knjižnega in dejanskega stanja sredstev in obveznosti.

4.2 Drugo

Popis izplačil na podlagi sodnih ali drugih odločb in izvensodnih poravnav ter vir sredstev, iz katerega so bile obveznosti poravnane

V letu 2022 ni bilo izplačil po sodnih odločbah in izvensodnih poravnava.

III ZAKLJUČNI DEL LETNEGA POROČILA

Oseba, odgovorna za pripravo poročila o delu:

dr. Mimi Urbanc

Oseba, odgovorna za pripravo finančnega poročila:

Vanda Baloh

Oseba, odgovorna za pripravo računovodskega poročila:

Anja Mikolaj

Direktor ZRC SAZU:

Prof. dr. Oto Luthar

Datum in kraj sprejetja letnega poročila na Upravnem odboru ZRC SAZU: Ljubljana, 28. 2. 2023

Datum in kraj nastanka letnega poročila: Ljubljana, 21. 2. 2023

Datum: 6. 2. 2023

Znanstvenoraziskovalni center SAZU
Novi trg 2
1000 Ljubljana

Letno poročilo izvajalca notranjega revidiranja za leto 2022

Funkcija notranjega revidiranja v javnem raziskovalnem zavodu Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljevanju ZRC SAZU ali zavod) je bila v letu 2022 na podlagi naročila zagotovljena s strani zunanjega izvajalca.

Pravne podlage za izvedbo funkcije notranjega revidiranja so Zakon o javnih financah,¹ Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ² in Usmeritve za državno notranje revidiranje.³

Letno poročilo izvajalca notranjega revidiranja je pripravljano na podlagi opravljenih nalog v preteklem letu in namenjeno predstojniku ter organu nadzora zavoda. Vsebino letnega poročila določajo Usmeritve za državno notranje revidiranje.⁴

1. Informacija o uresničevanju letnega načrta notranje revizije;

Notranje revidiranje v ZRC SAZU je bilo izvedeno na podlagi letnega načrta notranje revizije in enkratne letne pogodbe ter je obsegalo redno notranjo revizijo in tekoče svetovanje. Notranje revidiranje je na podlagi naročila revidiranca obsegalo del kadrovske funkcije, pri čemer je bila izvedba revizije razdeljena na dve leti in je v preteklem letu obsegala oceno:

- organiziranosti revidiranega področja in vzpostavitve notranjih kontrol
- vodenja evidence o dejanski zasedenosti delovnih mest
- vodenja evidenc s področja varnosti in zdravju pri delu

Svetovalne storitve, ki so obsegale tekoče svetovanje v manjšem obsegu (8 ur).

2. Opis in splošna ustreznost notranjega nadzora javnih financ

Notranje revidiranje smo izvajali na podlagi letne pogodbe in na delu poslovanja ter je obsegalo oceno vzpostavitve in delovanja notranjih kontrol na področju vodenja osnovnih sredstev. S tem je omejeno tudi letno poročanje o ustreznosti notranjega nadzora javnih financ. V tem delu podajamo splošno oceno vzpostavitve temeljnih notranjih kontrol:

- Ocena tveganj

¹ Uradni list RS, št. 11/11 - uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 - ZFisP, 96/15 - ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 - odl. US

² Uradni list RS št. 72/02

³ Ministrstvo za finance - Urad RS za nadzor proračuna, 0601-8/2014/38, september 2017, <http://www.unp.gov.si>

⁴ SNR2060.SLO.DNR

Vodstvo ZRC SAZU je pristopilo k sistematičnemu upravljanju s tveganji s pripravo in sprejemom Navodil za upravljanje s tveganji na ZRC SAZU, ki opredeljujejo postopke vzpostavitve, vzdrževanja in uporabe registra tveganj, ki je podlaga za sistem upravljanja s tveganji ter vzpostavitve sistema notranjih kontrol. Register tveganj je bil tudi posodobljen.

- Vzpostavitev notranjih kontrol

ZRC SAZU je notranje kontrole s finančno računovodskega področja na ključnih delih poslovanja vzpostavil s Pravilnikom o računovodstvu, Navodili o krogotoku knjigovodskih listin in drugimi splošnimi akti za posamezna področja in procese poslovanje ter pooblastili.

Temelj notranjih kontrol je tudi zagotovitev razmejitve pristojnosti med računovodji in odgovornimi osebami, ki začenjajo in odobravajo poslovne dogodke ter izplačila. Direktor ZRC SAZU je v izdanih internih navodilih in pooblastilih določil pristojnosti in odgovornosti v zavodu ter ustrezno upošteval razmejitve posameznih funkcij in nalog.

Revidirana kadrovska funkcija je organizirana v Oddelku za pravne in kadrovske zadeve Uprave ZRC SAZU.

Sistem poslovanja in notranjih kontrol na ključnih delih revidiranega področja je vzpostavljen predvsem z opredelitvijo del in nalog ter odgovornosti posameznih organizacijskih enot in odgovornih oseb, v delu pa tudi z internimi akti. Revidiranec pa pri tem upošteva lastne organizacijske in tehnične pogoje ter rešitve in izpostavljenost tveganjem.

- Nadzori

V zadnjem obdobju po informacijah revidiranja na revidiranem področju nadzori s strani zunanjih organov niso bili opravljeni, financerji pa izvajajo običajne preglede namenske porabe. Revidiranec sam zagotavlja letne notranje revizije posameznih področij oz. procesov poslovanja glede na oceno tveganj.

3. Informacija o revizijskih priporočilih

Na podlagi opravljene notranje revizije dela kadrovske funkcije ocenjujemo, da je sistem notranjih kontrol ZRC SAZU v delu deloval ustrezno. So bile pa ugotovljene tudi določene pomanjkljivosti, za kar smo revidirancu predlagali določene izboljšave. Predvsem je nujna čimprejšnja celovita implementacija poslovnega informacijskega sistema s centralnim vodenjem vseh kadrovske evidenc in podatkov ter izdelava in sprejem nove izjave o varnosti z oceno tveganja. Izboljšave smo predlagali še glede ukrepov v primeru, ko se delavci ne odzovejo na napolta za usposabljanja in preizkuse usposobljenosti za varno delo in varstvo pred požarom ali na zdravstvene preglede, glede sprememb nalog delavcev z vidika tveganja delovnih mest za varnost in zdravje pri delu, glede zagotavljanja ukrepov varstva pri delu tudi za občane pogodbene zaposlitve, glede osebne varovalne opreme in davčne obravnave ukrepov promocije zdravja na delovnem mestu.

4. Informacija o odzivih poslovanja na tveganje, ki utegne biti po presoji vodje notranje revizije nesprejemljivo za proračunskega uporabnika

Pri notranjem revidiranju v preteklem obdobju nismo v okviru področja revidiranja zaznali tveganj, ki bi bila za zavod nesprejemljiva.

5. Naloge notranje revizije zunaj področja notranjega revidiranja

S strani vodstva ZRC SAZU notranjemu revizorju niso bile dodeljene vloge in/ali naloge zunaj področja notranjega revidiranja, niti ni zavod izvedbe takih nalog pričakoval.

6. Informacija o zadostnosti in ustreznosti virov notranje revizije.

Sredstva za zagotavljanje funkcije notranje revizije so zagotovljena v finančnem načrtu ZRC SAZU in omogočajo izvedbo notranje revizije vsako leto, pri čemer letne notranje revizije obsegajo posamezne procese oz. področja poslovanja po oceni vodstva zavoda.

7. Potrditev organizacijske neodvisnosti notranje revizije

Neodvisnost (independence) pomeni osvobojenost od okoliščin, ki ogrožajo zmožnost notranje revizije pri izvajanju nalog notranje revizije na nepristranski način. Pogoj za uresničevanje organizacijske neodvisnosti notranje revizije v okolju proračunskih uporabnikov je, da vodja notranje revizije neposredno poroča predstojniku proračunskega uporabnika ter najmanj enkrat letno organu nadzora.⁵

Neposredno poročanje direktorju zavoda je bilo zagotovljeno s posredovanjem in obravnavo poročila notranje revizije o ugotovitvah in priporočilih. Sredstva za zagotavljanje funkcije notranje revizije so zagotovljena v finančnem načrtu zavoda, letno poročilo notranjega revizorja pa je sestavni del letnega poročila zavoda. Pri izvajanju nalog notranje revizije ni bilo nikakršnih okoliščin, ki bi ogrožale izvajanje pogodbeno določenega obsega notranjega revidiranja na nepristranski način.

8. Informacija o prizadevanjih in izidih programa zagotavljanja in izboljševanja kakovosti

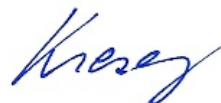
Za zagotovitev in vzdrževanje dejavnosti notranjega revidiranja je v skladu z določili Zakona o javnih financah odgovoren predstojnik, naša odgovornost je kvalitetna izvedba notranjega revidiranja v skladu s podpisano pogodbo ter z Usmeritvami za državno notranje revidiranje.

Z naše strani je zagotovljeno izvajanje notranjih presoj v obliki postopkov stalnega spremljanja delovanja notranjega revidiranja v okviru konkretnega notranje revizijskega posla. Stalno spremljanje je sestavni del dnevnega nadziranja, pregledovanja in merjenja notranje revizije. Stalno spremljanje je vgrajeno v običajne usmeritve in ravnanja pri vodenju notranje revizije in uporablja postopke, pripomočke in informacije, ki so potrebni za oceno skladnosti s Usmeritvami za državno notranje revidiranje.

9. Zaključek

Naše poročilo služi izključno namenu letnega poročanja izvajalca notranjega revidiranja predstojniku in organu nadzora zavoda ter Uradu RS za nadzor proračuna.

Notranja revizorka:
Simona Krese, PDNR

Vročiti:

- Direktor ZRC SAZU
- Upravni odbor ZRC SAZU

Obveščeni:

- Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna

⁵ Usmeritve za državno notranje revidiranje, SNR1110.SLO.DNR

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

ZRC SAZU

Novi trg 2, 1000 LJUBLJANA

Šifra: 34738

Matična številka: 5105498000

Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.

Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na še sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.

Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v / na ZRC SAZU.

Oceno podajam na podlagi:

* ocene notranje revizijske službe za področja:

V letu 2022 smo izvedli notranjo revizijo na delu poslovanja.

Notranja revizija je obsegala del kadrovske funkcije, ki obsega oceno:

1. organiziranosti revidiranega področja in vzpostavitev notranjih kontrol,

2. vodenje evidence o dejanski zasedenosti delovnih mest,

3. vodenje kadrovskih evidenc o delavcih:

-evidenca o zaposlenih delavcih (podatki o delavcih, pogodbah o zaposlitvi),

-evidenca na področju ocenjevanja in napredovanja javnih uslužbencev,

-delovna doba,

-zagotavljanje podatkov in aktivnosti vezanih na termine,

-vodenje evidenc s področja varnosti in zdravju pri delu,

4. vodenje kadrovske dokumentacije

-osebne mape,

-ključni dokumenti kadrovske funkcije za zaposlene delavce (tudi vsebinski pregled).

* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:

* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja: Samoocenišveni vprašalnik so izpolnili direktor, namestnici in pomočnici direktorja,

* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU,...) za področja:

/

V / Na ZRC SAZU je vzpostavljen(o):

1. primerno kontrolno okolje

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,

b) na pretežnem delu poslovanja,

c) na posameznih področjih poslovanja,

d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,

e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

2. upravljanje s tveganji

2.1. cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

2.2. tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) z lastno notranjerevizijsko službo,
- b) s skupno notranjerevizijsko službo,
- c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,

Naziv in sedež **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:**

Simona Krese s.p., Srednja vas v Bohinju

Navedite malično številko **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:**

3362809000

Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun), za leto na katerega se Izjava nanaša, presega 2.086 mio evrov:

DA
 NE

Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je:

31.12.2022

- d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.

V letu 2022 sem na področju notranjega nadzora izvedel naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):

V sklopu notranje revizije smo izvedli notranjo revizijo na področju kadrovske službe iz leta 2022.

Med letom so bile izvedene revizije evropskih projektov (Tune Up, LABELSCAPE, Urban Diversity, Care4Climate, Na kolih). Ni bilo ugotovljeno nobenih nepravilnosti. Izdana pozitivna mnenja kažeta urejenost, gospodarnost in zakonsko skladnost poslovanja zavoda.

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje):

V letu 2022 smo nadaljevali prehod na nov poslovno informacijski sistem za kadrovske, projektno in finančno poslovanje. Stremimo k čimbolj optimalnem informacijskem sistemu, ki ga sproti še dograjujemo.

Predstojnik oziroma odgovorni organ proračunskega uporabnika:

Datum prijaviteljnika:

15.02.2023

ZRC SAZU

**Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti**

Novi trg 2, 1000 Ljubljana

E-naslov: zrc@zrc-sazu.si

Telefon: +386 1 470 65 55

Faks: +386 1 425 52 53

www.zrc-sazu.si

zrcalnik.zrc-sazu.si

facebook.com/zrcsazu

twitter.com/ZrcSazu

instagram.com/zrcsazu